

INŠTITUT ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA
INSTITUTE FOR ETHNIC STUDIES

Vključenost in uspešnost romskih učenk in učencev v osnovni šoli (v obdobju 2016/17–2024/25)

***Zaključno poročilo projekta *Vključenost in uspešnost romskih deklet na
področju izobraževanja na ravni osnovne šole****

Avtorja: Romana Bešter in Janez Pirc

Ljubljana, 2025

Kazalo

1	Uvod.....	3
2	Število in delež romskih ter neromskih učencev po razredih.....	5
2.1	Analitični okvir in interpretativne omejitve	7
2.2	Spolna struktura populacije prvošolcev ob vstopu v osnovno šolo	7
2.3	Regionalne razlike v spolni strukturi 1. razreda.....	9
2.4	Spolna struktura populacije učencev v 9. razredu.....	11
2.5	Razkorak med 1. in 9. razredom kot spolno asimetričen pojav	14
2.6	Časovna dinamika po letu 2021/22 skozi spolno perspektivo	15
2.7	Spol kot osrednja analitična dimenzija razumevanja regionalnih razlik.....	16
2.8	Omejitve pri interpretaciji	18
3	Delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda	20
3.1	Delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po regijah ...	20
3.2	Razporeditev učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po razredih in po posameznih šolskih letih	27
3.3	Delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po posameznih šolskih letih	34
3.4	Delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu in šolskih letih.....	37
3.5	Učenci, ki niso uspešno zaključili razreda, med romskimi in neromskimi učenci od 6. do 9. razreda, po posameznih šolskih letih.....	43
4	Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo posamične razrede.....	48
4.1	Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6. razred.....	49
4.2	Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 7. razred.....	53
4.3	Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 9. razred.....	57
4.4	Skupni vzorci uspešnega zaključevanja 6., 7. in 9. razreda pri romskih učencih	61
5	Povzetek	64
6	Priporočila za Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje	66
	Viri in literatura	67

1 Uvod

Vključenost in uspešnost romskih učenk in učencev na osnovnošolski stopnji izobraževanja v Sloveniji smo analizirali na osnovi kvantitativnih podatkov, ki smo jih pridobili od izbranih osnovnih šol (OŠ). V analizo je bilo vključenih skupno 27 šol, kjer so v obdobju med šolskima letoma 2016/17 in 2020/21 delali romski pomočniki.¹ Analiza se nanaša na obdobje devetih zaporednih šolskih let – od leta 2016/17 do leta 2024/25.

Podatki o romskih in neromskih učencih na teh šolah so bili zbrani v anonimizirani in agregirani obliki v okviru projekta *Skupaj za znanje*,² v okviru strokovno razvojnih nalog Ministrstva za vzgojo in izobraževanje³ v letih 2021, 2022 in 2025 ter v okviru raziskovalnega programa Manjšinske in etnične študije ter slovensko narodno vprašanje (P5-008),⁴ ki se izvaja na Inštitutu za narodnostna vprašanja. Delitev na romske in neromske učence izhaja iz ocen o etnični pripadnosti učencev, ki so jih opravile šole same.

Tabela 1: Osnovne šole, katerih podatki so upoštevani v analizi

Zap. št.	Severovzhodna Slovenija	Jugovzhodna Slovenija
1	Dvojezična OŠ I Lendava	OŠ Belokranjskega odreda Semič
2	OŠ Beltinci	OŠ Bršljin
3	OŠ Cankova	OŠ Frana Metelka Škocjan
4	OŠ Franceta Prešerna Črenšovci	OŠ Leskovec pri Krškem
5	OŠ Franceta Prešerna Maribor	OŠ Loka Črnomelj
6	OŠ Janka Padežnika Maribor	OŠ Louisa Adamiča Grosuplje
7	OŠ Kuzma	OŠ Mirana Jarca Črnomelj
8	OŠ Maksa Durjave Maribor	OŠ Metlika
9	OŠ I Murska Sobota	OŠ Ob Rinži Kočevje
10	OŠ II Murska Sobota	OŠ Podzemelj
11	OŠ III Murska Sobota	OŠ Stara Cerkev
12	OŠ Puconci	OŠ Šmarje - Sap ⁵
13		OŠ Šmihel
14		OŠ Trebnje
15		OŠ Zbora odposlancev Kočevje

Podatke smo analizirali tako na ravni celotne države (vseh 27 izbranih OŠ), zaradi velikih socio-ekonomskih, kulturnih in drugih razlik med slovenskimi Romi v različnih delih države pa večinoma tudi na ravni dveh manjših regij – severovzhodne (SV) in jugovzhodne (JV)

¹ To so bili romski pomočniki, ki so delali v okviru projekta *Skupaj za znanje*. Z iztekom projekta so se romski pomočniki v šolskem letu 2021/22 v skladu s *Pravilnikom o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole* zaposlili na posameznih osnovnih šolah, ki jih praviloma obiskuje vsaj 16 romskih učencev.

² Projekt *Skupaj za znanje: izvajanje aktivnosti podpornih mehanizmov pridobivanja znanja za pripadnike romske skupnosti* je potekal v obdobju 2016–21 pod vodstvom Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.

³ Prej imenovanega Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

⁴ Raziskovalni program financira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije iz državnega proračuna.

⁵ OŠ Šmarje - Sap je začela s samostojnim delovanjem v šolskem letu 2017/18, v predhodnem letu pa so bili učenci oziroma oddelki šole zajeti še v okvir OŠ Louisa Adamiča Grosuplje, katere del je bila kot podružnična enota.

Slovenije. V okvir SV se uvrščajo romski učenci z območja Prekmurja in Maribora, v okvir JV Slovenije pa t. i. dolenjski Romi – romski učenci z območja Dolenjske, Posavja, Bele krajine in Kočevskega. Iz SV dela države je bilo v analizo zajetih 12 OŠ, iz JV Slovenije pa 15 OŠ (tabela 1). Podatki za izbrane OŠ vključujejo tudi podružnične OŠ, z izjemo OŠ II Murska Sobota, kjer so podatki za podružnično OŠ Krog upoštevani samo v šolskem letu 2016/17.⁶ Od šolskega leta 2021/22 naprej OŠ Šmarje – Sap ni obiskoval noben romski učenec več, zato za to obdobje podatki s te šole niso upoštevani niti za neromske učence.

⁶ Od šolskega leta 2021/22 dalje velja, da so upoštevani samo podatki tistih podružničnih OŠ (POŠ), ki jih obiskujejo tudi romski učenci. V letu 2021/22 je v tem oziru izjema OŠ Belokranjskega odreda Semič, kjer so prišteti tudi podatki za POŠ Štrekljevec, čeprav je niso obiskovali romski učenci.

2 Število in delež romskih ter neromskih učencev po razredih

Število romskih učencev na izbranih osnovnih šolah v celotnem proučevanem obdobju ostaja razmeroma stabilno, z manjšima upadoma v šolskih letih 2018/19 in 2021/22. Medletna nihanja so verjetno v veliki meri povezana z demografskimi gibanji in ne kažejo na izrazite strukturne spremembe v vključevanju romskih učencev v te šole.

Izbrane osnovne šole imajo v primerjavi z državnim povprečjem izrazito večji delež romskih učencev. V proučevanem obdobju se delež romskih učencev v izbranih šolah giblje okoli 9 %, medtem ko je na ravni vseh osnovnih šol v Sloveniji, ki jih obiskujejo romski učenci, ta delež približno polovico manjši in znaša okoli 4 %.

Skupino izbranih osnovnih šol je v obdobju od šolskega leta 2016/17 do 2024/25 obiskovalo med približno 53 % in 58 % vseh romskih učencev v Sloveniji. To pomeni, da izbrane šole predstavljajo pomemben del romske šolske populacije in omogočajo analizo vzorcev, ki niso omejeni zgolj na marginalni del sistema, temveč zajemajo več kot polovico romskih učencev v državi (tabela 2).

Podatki v tabeli 2 kažejo, da se absolutno število romskih učencev na izbranih osnovnih šolah skozi čas bistveno ne spreminja, pri čemer so razlike med dečki in deklicami razmeroma majhne in brez izrazitih dolgoročnih trendov. Tabela hkrati potrjuje izrazito regionalno koncentracijo romskih učencev v JV Sloveniji, kjer je v vseh letih vključen večji del romske šolske populacije izbranih šol.

Tabela 2: Nekatere osnovne značilnosti izbranih osnovnih šol z romskimi učenci in vseh osnovnih šol z romskimi učenci v Sloveniji, po šolskih letih, spolu in regijah

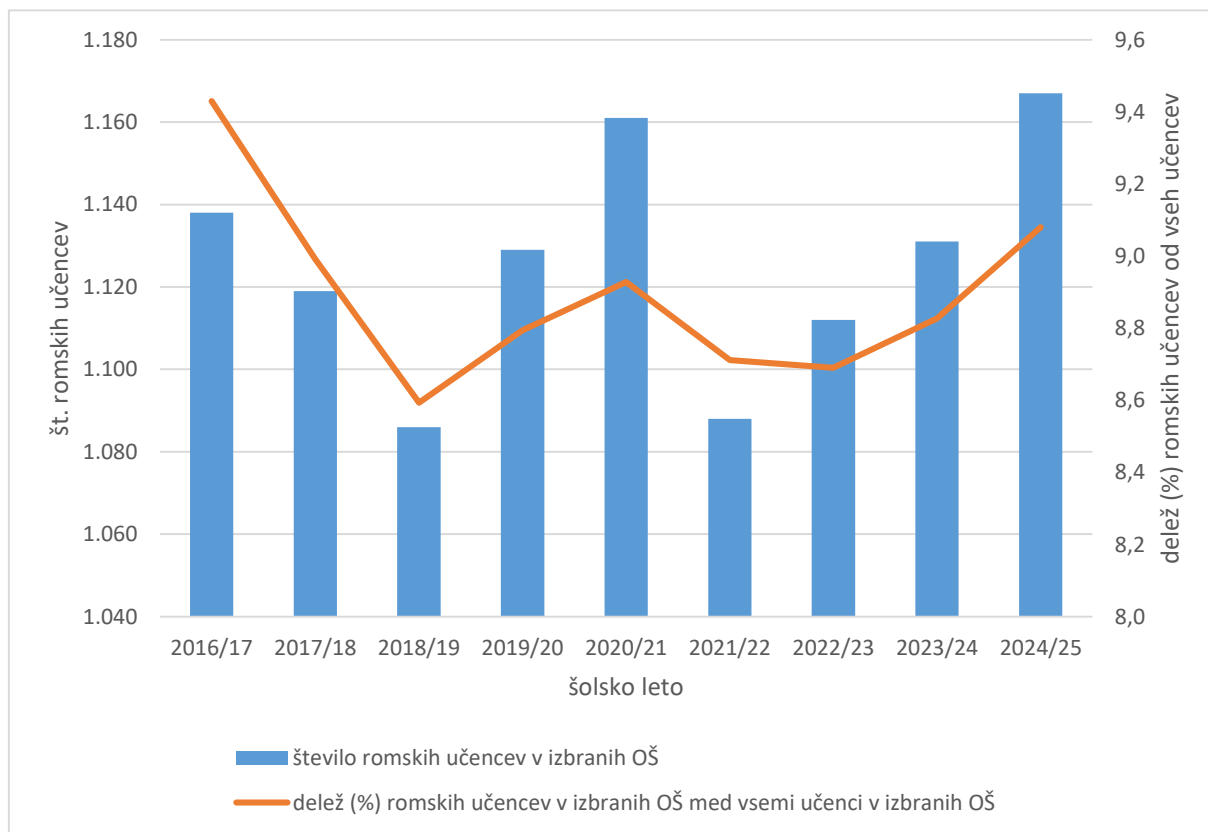
Šolsko leto	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025
Št. romskih učencev v izbranih OŠ	1.138	1.119	1.086	1.129	1.161	1.088	1.112	1.131	1.167
Dečki	562	531	519	541	570	541	561	554	597
Deklice	576	588	567	588	591	547	551	577	570
Št. romskih učencev v SV Sloveniji	354	360	327	360	392	350	339	354	384
Dečki	161	155	143	159	178	162	154	150	186
Deklice	193	205	184	201	214	188	185	204	198
Št. romskih učencev v JV Sloveniji	784	759	759	769	769	738	773	777	783
Dečki	401	376	376	382	392	379	407	404	411
Deklice	383	383	383	387	377	359	366	373	372
Delež romskih učencev (%) v izbranih OŠ med vsemi učenci v izbranih OŠ	9,43	8,99	8,59	8,79	8,93	8,71	8,69	8,83	9,08
Dečki	9,06	8,28	7,97	8,18	8,41	8,33	8,50	8,44	9,08
Deklice	9,82	9,75	9,26	9,44	9,49	9,13	8,89	9,23	9,08
Št. neromskih učencev v izbranih OŠ	10.930	11.327	11.552	11.709	11.843	11.401	11.684	11.682	11.685

Dečki	5.642	5.882	5.993	6.070	6.205	5.954	6.037	6.008	5.977
Deklice	5.288	5.445	5.559	5.639	5.638	5.447	5.647	5.674	5.708
Št. vseh učencev v osnovnih šolah v Sloveniji, ki jih obiskujejo romski učenci	47.194	46.389	46.867	47.856	49.692	50.693	52.007	52.120	53.294
Št. vseh romskih učencev v Sloveniji	1.957	1.980	1.933	2.022	2.026	2.007	2.063	2.122	2.183
Delež romskih učencev (%) v vseh OŠ v Sloveniji, ki jih obiskujejo romski učenci	4,15	4,27	4,12	4,23	4,08	3,96	3,97	4,07	4,1
Delež romskih učencev (%) v izbranih OŠ med vsemi romskimi učenci v Sloveniji	58,2	56,5	56,2	55,8	57,3	54,2	53,9	53,3	53,5

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Graf 1 dodatno ponazarja relativno stabilnost absolutnega števila romskih učencev v izbranih osnovnih šolah ter razmeroma konstanten delež romskih učencev v celotnem obdobju, kar dodatno potrjuje, da kasneje ugotovljeni razkoraki med razredi in po spolu niso posledica večjih sprememb v obsegu romske šolske populacije, temveč odražajo druge strukturne značilnosti porazdelitve romskih učencev v šolskem sistemu.

Graf 1: Število romskih učencev v izbranih osnovnih šolah in delež romskih učencev (%) med vsemi učenci v teh šolah, po šolskih letih

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Na tej osnovi se v nadaljevanju poglavja osredotočamo na porazdelitev romskih učencev po razredih in spolu ter na razlike med regijama, pri čemer analiziramo, kako se ob razmeroma stabilnem obsegu populacije oblikujejo različni vzorci prisotnosti v vstopnih in zaključnih razredih osnovne šole.

Analiza porazdelitve romskih učencev po razredih, regijah in spolu pokaže, da razlik med vstopom v osnovno šolo in prisotnostjo v zaključnih razredih ni mogoče razložiti z enim samim razlogom ali kot enoten pojav. Podatki kažejo, da se ti vzorci razlikujejo glede na spol in regionalni kontekst ter da se oblikujejo v povezavi z demografskimi značilnostmi lokalnega okolja. Spol v tej analizi ne predstavlja zgolj dodatne opisne značilnosti, temveč ključno dimenzijo, ki omogoča natančnejše razumevanje opaženih razlik med vstopnimi in zaključnimi razredi osnovne šole.

2.1 Analitični okvir in interpretativne omejitve

Pred obravnavo vsebinskih ugotovitev je treba poudariti, da prikazani deleži romskih učencev v 1. in 9. razredu ne predstavljajo kohortne prehodnosti istih generacij. Analiza ne temelji na sledenju posamezni generaciji romskih prvošolcev od vstopa v osnovno šolo do njenega zaključka, temveč na presečnem prikazu razredne in starostne strukture romske populacije, vključene v izbrane osnovne šole v posameznem šolskem letu.

Zato primerjava deležev romskih učencev med 1. in 9. razredom ne omogoča neposrednih sklepov o individualnih izobraževalnih poteh ali dejanskem izpadu posameznih učencev iz šolskega sistema. Omogoča pa vpogled v strukturne razlike med vstopno šolsko populacijo in tisto, ki je prisotna v zaključnih razredih osnovne šole, ter razkriva ponavljajoče se vzorce porazdelitve učencev po razredih.

Ta metodološka razmejitev je ključna, saj preprečuje poenostavljene interpretacije razkoraka med 1. in 9. razredom kot neposrednega pokazatelja individualnega izpada, hkrati pa omogoča analizo stabilnih in ponavljajočih se vzorcev, ki se v prostoru in času reproducirajo ne glede na medletna nihanja v številu vpisanih učencev.

2.2 Spolna struktura populacije romskih prvošolcev ob vstopu v osnovno šolo

Podatki o absolutnem številu in deležu romskih učencev v 1. razredu kažejo, da je spolna asimetrija prisotna že ob vstopu v osnovno šolo. V skoraj vseh opazovanih šolskih letih in na vseh analiziranih ravneh so dečki v 1. razredu številčnejši kot deklice, pri čemer ta razlika ne predstavlja zgolj občasnega odstopanja, temveč stabilno značilnost vstopnih kohort. To pomeni, da spolna struktura romske šolske populacije ni uravnotežena že na začetni točki osnovnošolskega izobraževanja, kar predstavlja pomembno izhodišče za razumevanje kasnejših razlik v porazdelitvi učencev po razredih.

V šolskem letu 2021/22 se spolna asimetrija v 1. razredu začasno zmanjša, po tem letu pa se ob opaznem povečanju vpisa romskih otrok spremeni tudi njena dinamika. Čeprav je mogoče kratkoročni upad vpisa v letu 2021/22 deloma povezati z zakasnitvijo ali odložitvijo všolanja v kontekstu epidemije covida-19, porast vpisa v naslednjih letih presega okvir enkratnega kompenzacijskega učinka. Pomembno pa je, da ta porast ni povsem spolno nevtralen: povečanje števila romskih prvošolcev je izrazitejše pri dečkih, vendar se razlika v deležih med dečki in deklicami v zadnjih letih ne povečuje, temveč se rahlo zmanjšuje. To pomeni, da se ob splošni

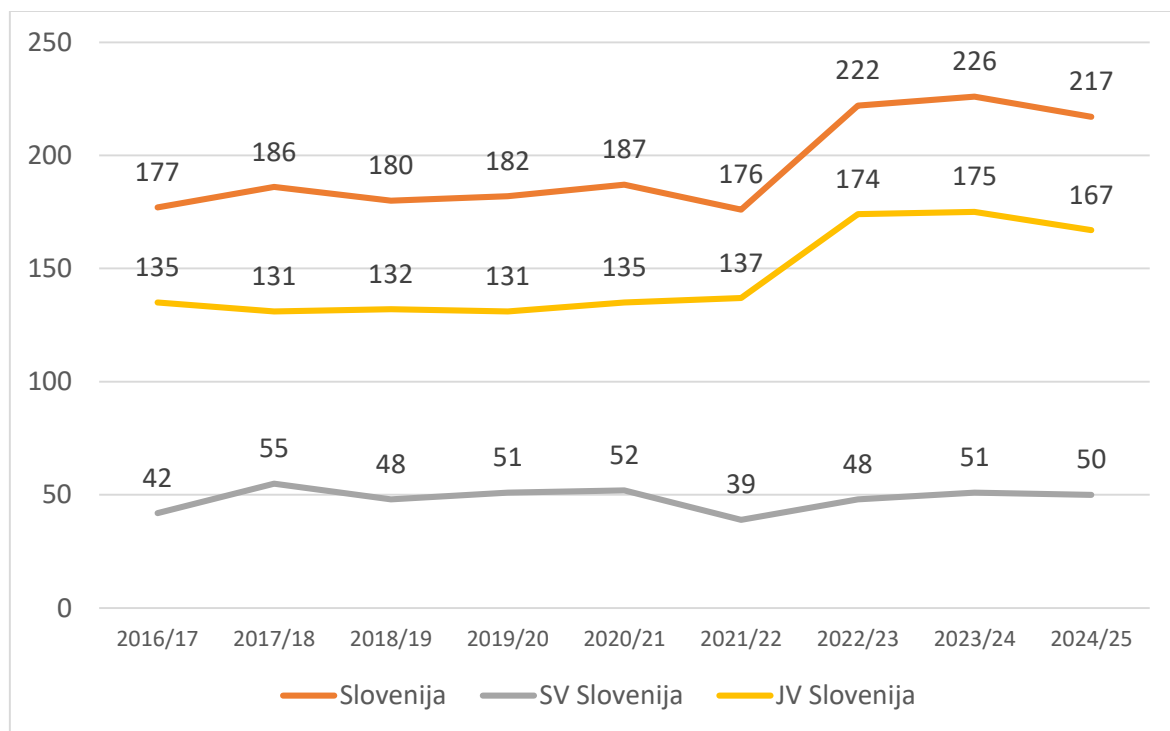
rasti vpisa obstoječa spolna asimetrija v vstopnih kohortah ohranja, vendar ne kaže znakov dodatnega poglobljanja. Navedeni vzorci so razvidni tako iz absolutnih števil (graf 2) kot iz deležev po spolu (graf 3).

Tabela 3: Število romskih učencev v 1. razredu, izbrane OŠ, po spolu, 2016/17–2024/25

Šolsko leto		2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025
Slovenija	SKUPAJ	177	186	180	182	187	176	222	226	217
	Dečki	103	93	94	94	110	104	130	121	114
	Deklice	74	93	86	88	77	72	92	105	103
SV Slovenija	SKUPAJ	42	55	48	51	52	39	48	51	50
	Dečki	22	27	19	22	26	19	24	26	27
	Deklice	20	28	29	29	26	20	24	25	23
JV Slovenija	SKUPAJ	135	131	132	131	135	137	174	175	167
	Dečki	81	66	75	72	84	85	106	95	87
	Deklice	54	65	57	59	51	52	68	80	80

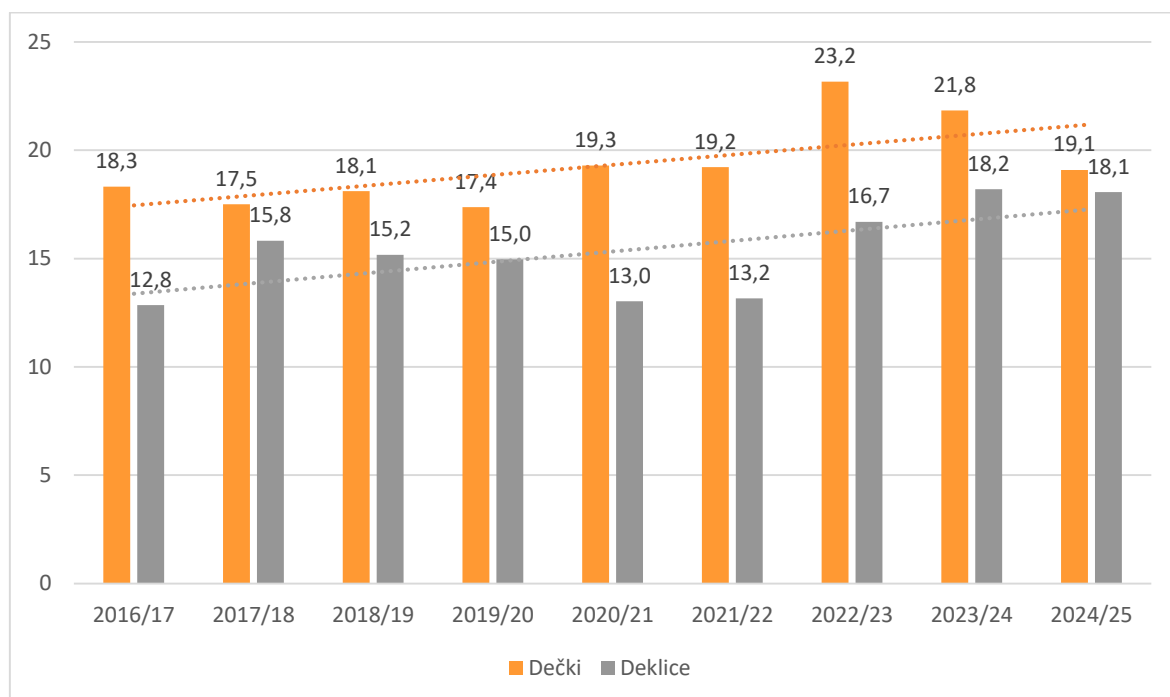
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 2: Število romskih učencev v 1. razredu, izbrane OŠ, po regijah in šolskih letih

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 3: Delež romskih učencev (v %) v 1. razredu med vsemi romskimi učenci v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji, po spolu in šolskih letih

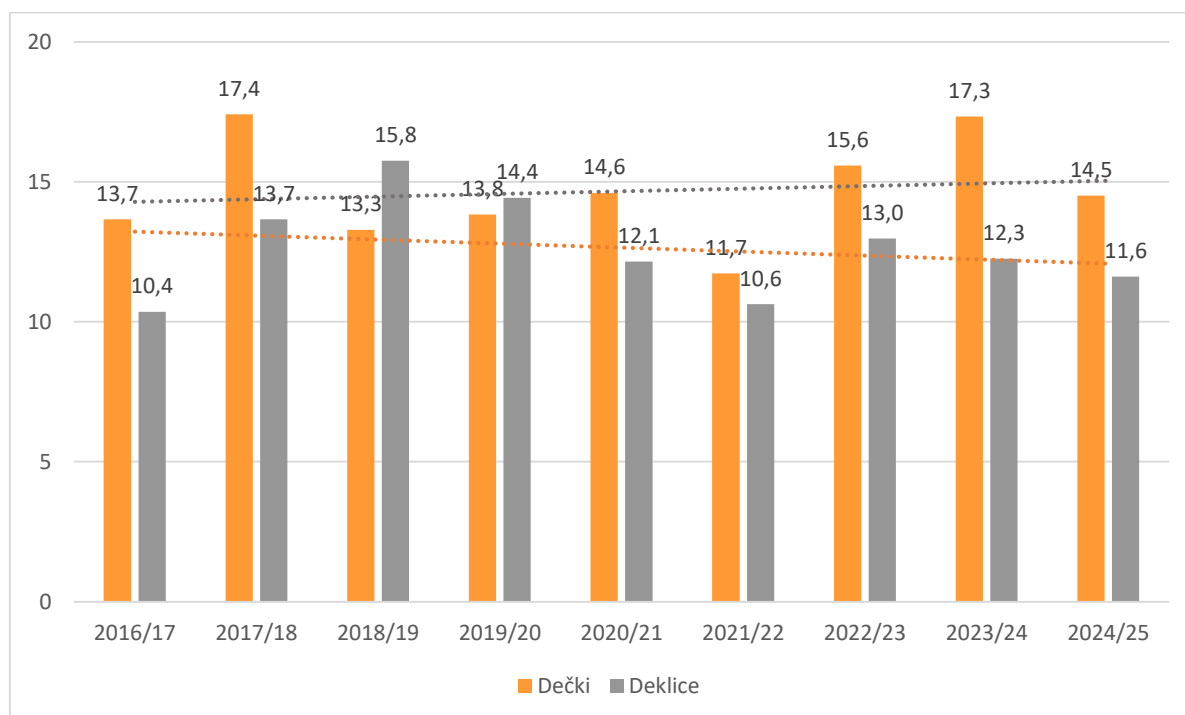
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

2.3 Regionalne razlike v spolni strukturi 1. razreda

Spolna struktura vstopa v osnovno šolo se pomembno razlikuje glede na regijo. V SV Sloveniji je razmerje med dečki in deklicami v 1. razredu bližje uravnoteženemu, pri čemer so razlike med spoloma bolj podvržene medletnim nihanjem. To je deloma povezano z manjšimi absolutnimi številkami romskih učencev v tej regiji, zaradi česar že relativno majhne spremembe vplivajo na deleže. Kljub temu tudi v SV Sloveniji vstopne kohorte praviloma ne dosegajo popolne spolne simetrije, temveč se v večini let kaže rahla številčna premoč dečkov.

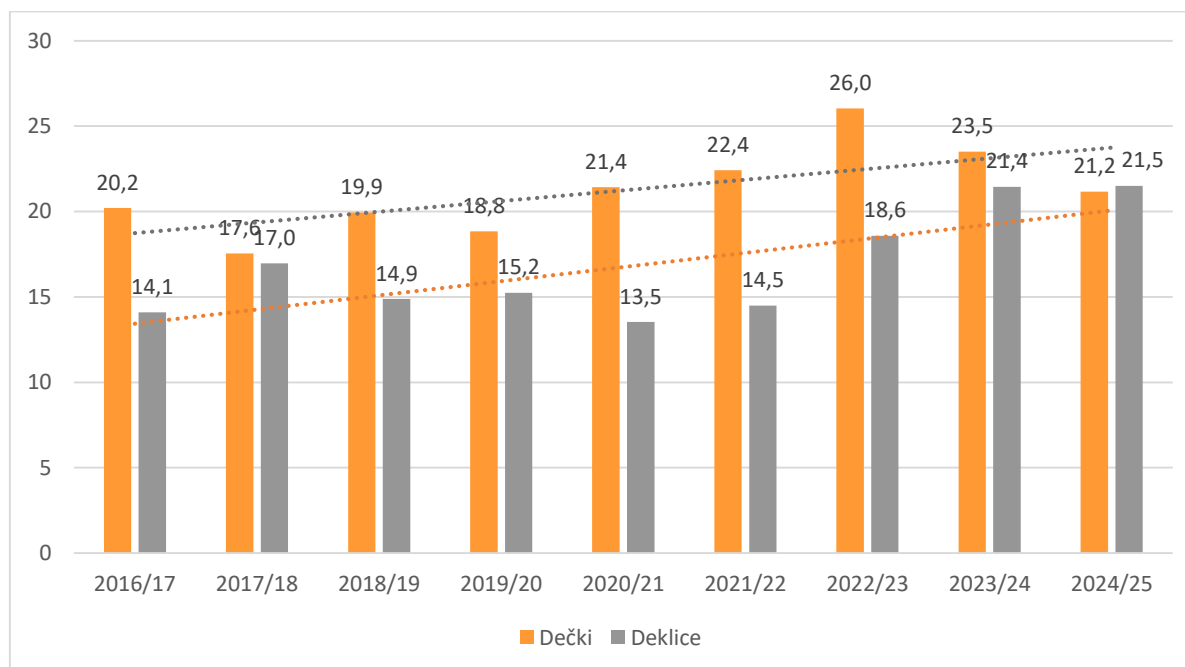
V JV Sloveniji je osnovni vzorec vstopa v osnovno šolo drugačen. V večjem delu opazovanega obdobja so v 1. razredu relativno številčnejši dečki, kar kaže na izrazitejšo spolno asimetrijo ob vstopu v šolo. Večji deleži dečkov v obdobju po letu 2020/21 sovpadajo tako s povečanjem števila vpisanih otrok v 1. razred kot tudi z visokimi deleži romskih dečkov, ki v predhodnih šolskih letih niso uspešno zaključili 1. razreda, kar kaže na pomemben prispevek ponavljanja k strukturi vstopnih kohort. Čeprav so bili dečki v preteklosti stabilno številčnejši, se razlika v deležih po letu 2022/23 postopno zmanjšuje, v zadnjem opazovanem letu pa je zaznati tudi izenačenje oziroma rahel preobrat v relativni zastopanosti spolov. To kaže, da spolna asimetrija v JV Sloveniji predstavlja pomembno strukturno značilnost vstopnih kohort, hkrati pa ni povsem statična, saj se v zadnjem obdobju kaže sprememba v relativni zastopanosti dečkov in deklic.

Graf 4: Delež romskih učencev (v %) v 1. razredu med vsemi romskimi učenci v izbranih osnovnih šolah v SV Sloveniji, po spolu in šolskih letih

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 5: Delež romskih učencev (v %) v 1. razredu med vsemi romskimi učenci v izbranih osnovnih šolah v JV Sloveniji, po spolu in šolskih letih

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

2.4 Spolna struktura populacije romskih učencev v 9. razredu

Analiza 9. razreda razkriva obratno spolno sliko kot pri vstopu v osnovno šolo. V zaključnih razredih so deklice praviloma relativno bolj zastopane kot dečki, tako na ravni Slovenije skupaj kot v obeh analiziranih regijah. Ta vzorec kaže, da razkorak med 1. in 9. razredom ni spolno simetričen – nesorazmerno prizadene dečke, ki so v zaključnih razredih prisotni v manjšem obsegu, kot bi pričakovali glede na njihovo številčnost v vstopnih kohortah.

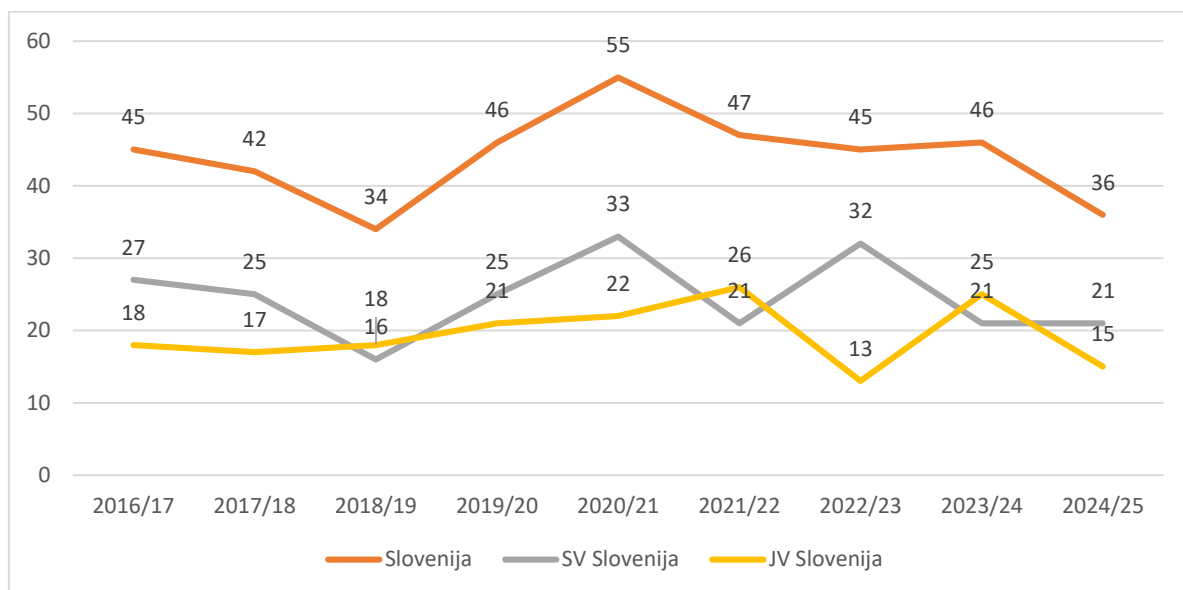
Spolna razlika v zastopanosti v 9. razredu je v SV Sloveniji izrazita in stabilna skozi večino opazovanega obdobja, pri čemer so deklice praviloma zastopane v večjem deležu kot dečki. To pomeni, da so v tej regiji deklice v posameznih letih relativno pogostejše prisotne v zaključnih razredih romske šolske populacije. V JV Sloveniji pa je slika drugačna v absolutnem smislu – prisotnost romskih učencev v 9. razredu je pri obeh spolih zelo nizka, vendar so deklice v skoraj vseh letih kljub temu relativno bolj zastopane kot dečki (tabela 4). To kaže, da tudi v okoljih z izrazito nizko absolutno prisotnostjo romskih učencev v zaključnem razredu osnovne šole relativna prednost deklic v doseganju zaključnega razreda ostaja prisotna, čeprav na bistveno nižji absolutni ravni.

Tabela 4: Število romskih učencev v 9. razredu, izbrane osnovne šole, po spolu, 2016/17–2024/25

Šolsko leto		2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025
Slovenija	SKUPAJ	45	42	34	46	55	47	45	46	36
	Dečki	24	14	10	19	24	26	19	14	12
	Deklice	21	28	24	27	31	21	26	32	24
SV Slovenija	SKUPAJ	27	25	16	25	33	21	32	21	21
	Dečki	15	7	4	10	13	14	14	5	8
	Deklice	12	18	12	15	20	7	18	16	13
JV Slovenija	SKUPAJ	18	17	18	21	22	26	13	25	15
	Dečki	9	7	6	9	11	12	5	9	4
	Deklice	9	10	12	12	11	14	8	16	11

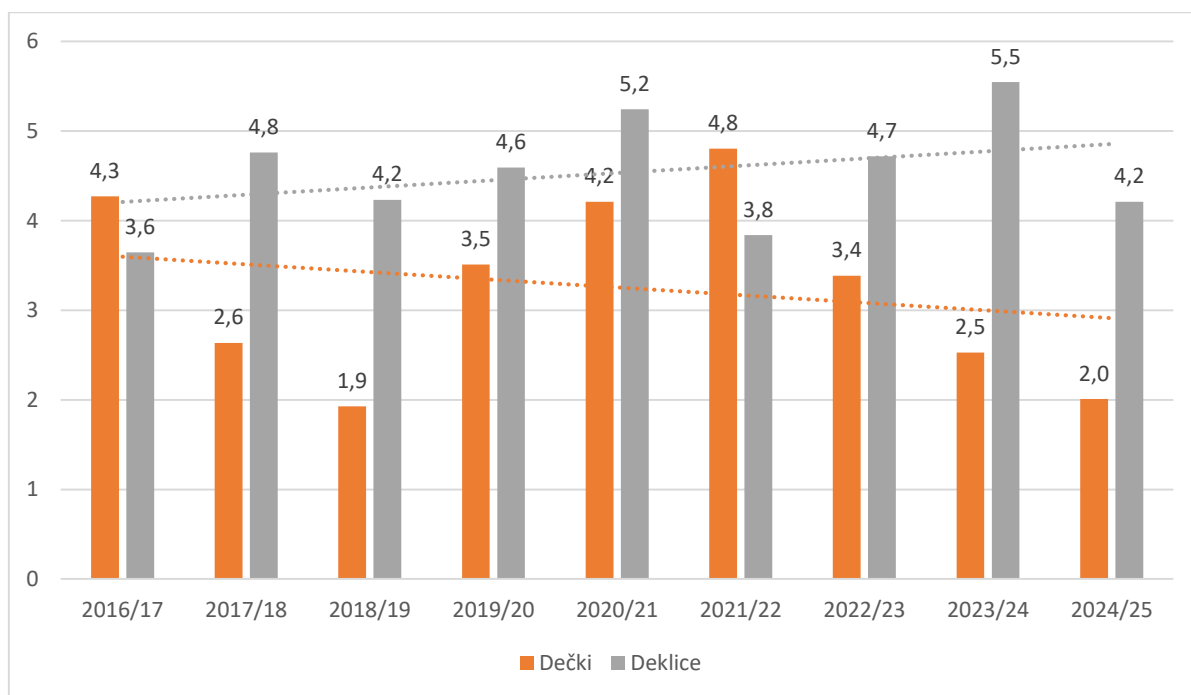
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 6: Število romskih učencev v 9. razredu, izbrane osnovne šole, po regijah in šolskih letih

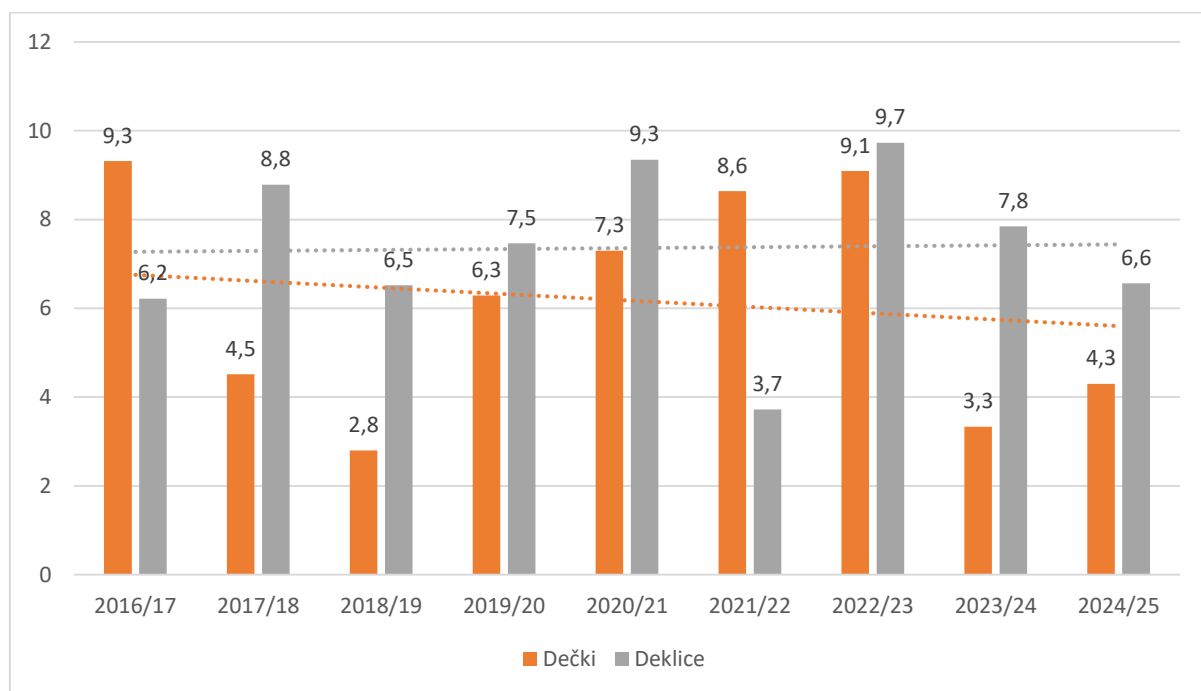
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 7: Delež romskih učencev (v %) v 9. razredu med vsemi romskimi učenci v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji, po spolu in šolskih letih

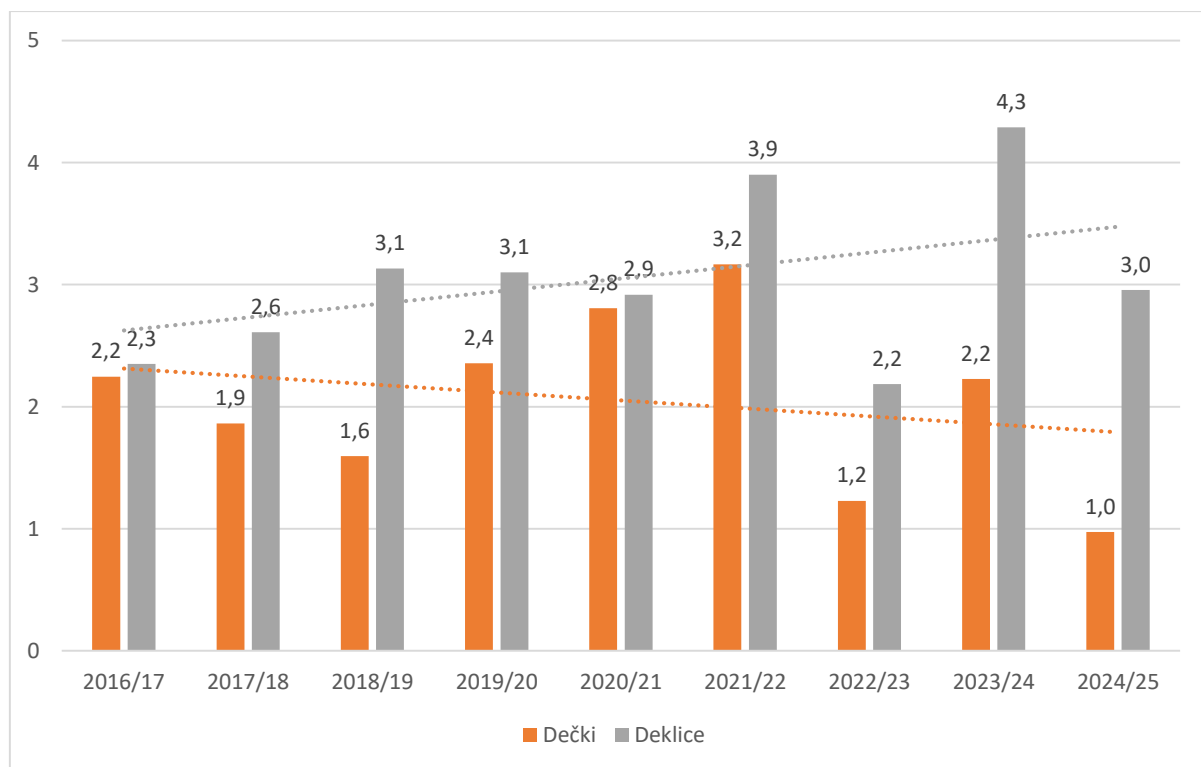
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 8: Delež romskih učencev (v %) v 9. razredu med vsemi romskimi učenci v izbranih osnovnih šolah v SV Sloveniji, po spolu in šolskih letih

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 9: Delež romskih učencev (v %) v 9. razredu med vsemi romskimi učenci v izbranih osnovnih šolah v JV Sloveniji, po spolu in šolskih letih

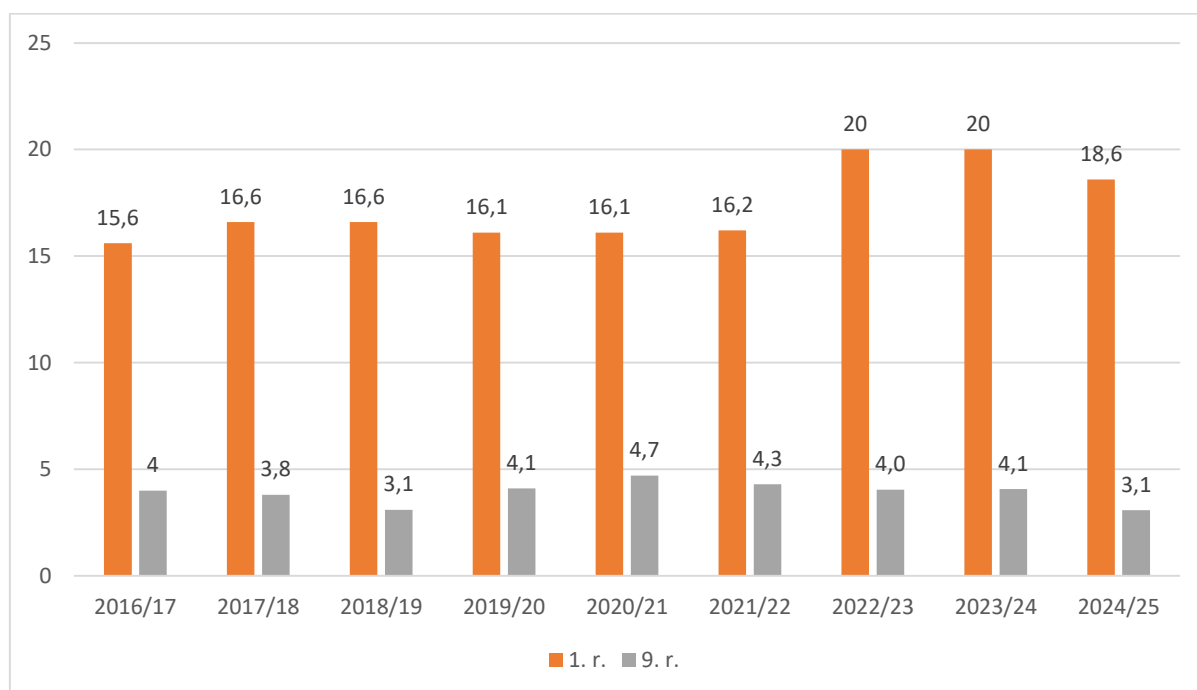
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

2.5 Razkorak med 1. in 9. razredom kot spolno asimetričen pojav

Primerjava porazdelitve števila romskih učencev v 1. in 9. razredu pokaže, da razkoraka med vstopom in zaključkom osnovne šole ni mogoče razumeti zgolj kot posledice splošnega zmanjšanja števila romskih učencev v višjih razredih, temveč ima izrazito spolno razsežnost. Dečki, ki v 1. razredu predstavljajo večino romske šolske populacije, so v 9. razredu relativno redkeje zastopani, kot bi pričakovali glede na njihovo številčnost v vstopnih kohortah. Ta vzorec je prisoten na nacionalni ravni in v obeh regijah, vendar se njegova intenzivnost razlikuje.

V SV Sloveniji je razkorak med 1. in 9. razredom v absolutnem smislu manj izrazit kot v JV Sloveniji, vendar se tudi tu kaže kot spolno asimetričen, predvsem v obliki relativno nižje zastopanosti dečkov v zaključnih razredih. V JV Sloveniji pa se spolna razsežnost razkoraka povezuje z izrazito nizko absolutno prisotnostjo romskih učencev v 9. razredu pri obeh spolih. Visoke vstopne kohorte se v tej regiji ne prevajajo v primerljivo prisotnost v zaključnih razredih osnovne šole, pri čemer so dečki tudi v relativnem smislu sistematično redkeje zastopani kot deklice. Razkorak je tako hkrati spolno in regionalno pogojen ter se v JV Sloveniji kaže kot sočasno delovanje nizke absolutne prisotnosti romskih učencev v zaključnih razredih in spolno asimetrične porazdelitve med dečki in deklicami.

Graf 10: Delež romskih učencev (v %) v 1. in 9. razredu med vsemi romskimi učenci v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji, po šolskih letih

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

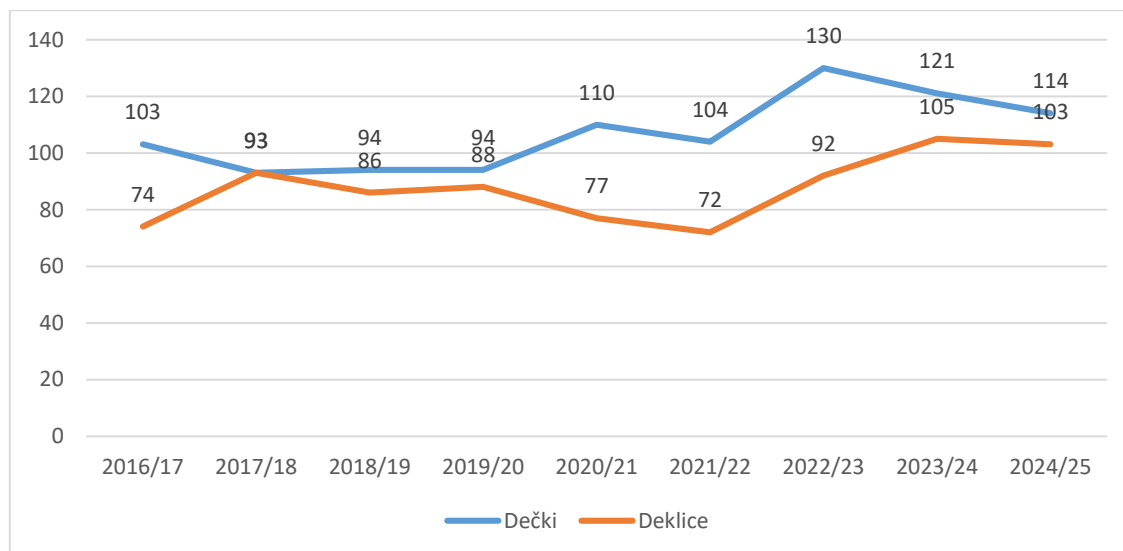
2.6 Časovna dinamika po letu 2021/22 skozi spolno perspektivo

Ugotovljeni spolno in regionalno strukturirani razkorak med 1. in 9. razredom odpira vprašanje, kako se ta vzorec oblikuje skozi čas in ali je povezan s spremembami v vstopnih kohortah. Zato je smiselno podrobneje pogledati časovno dinamiko po šolskem letu 2021/22, ki predstavlja opazen prelom v gibanju števila romskih otrok v 1. razred in omogoča preverjanje, ali so spremembe v vstopu kratkoročne ali pa nakazujejo trajnejši premik v strukturi vpisov.

Časovna analiza potrjuje, da spremembe po letu 2021/22 ne predstavljajo zgolj kratkoročnega odstopanja. Čeprav je mogoče padec števila romskih prvošolcev v letu 2021/22 in porast v letu 2022/23 deloma povezati z epidemičnim kontekstom in z začasno blažjimi kriteriji napredovanja, vztrajanje višjih števil tudi v naslednjih letih sovпада z relativno visokimi deleži učencev, ki v predhodnem letu niso uspešno zaključili 1. razreda. To kaže, da k strukturi vstopnih kohort (1. razred) poleg dejanskega vpisa pomembno prispeva tudi ponavljanje, pri čemer zaradi narave razpoložljivih podatkov ni mogoče natančno razmejiti obeh učinkov.

Spolna razčlenitev vstopnih kohort pokaže, da je ta premik izrazitejši pri dečkih. Ob tem časovna dinamika nakazuje tudi možen zamik med spremembami kriterijev napredovanja in njihovim odrazom v strukturi vstopnih kohort: blažji kriteriji v šolskem letu 2020/21 so lahko prispevali k začasnemu zmanjšanju števila ponavljavcev v letu 2021/22, medtem ko se v naslednjih letih kaže porast deleža učencev, ki ponovno vstopajo v 1. razred. V zadnjem obdobju pa podatki hkrati nakazujejo tudi postopno stabilizacijo teh deležev. To pomeni, da se ob rasti vpisa spolna asimetrija v vstopnih kohortah ohranja, njena intenzivnost pa se v zadnjih letih ne povečuje enoznačno.

Graf 11: Število romskih učencev v 1. razredu, izbrane osnovne šole, po spolu in šolskih letih

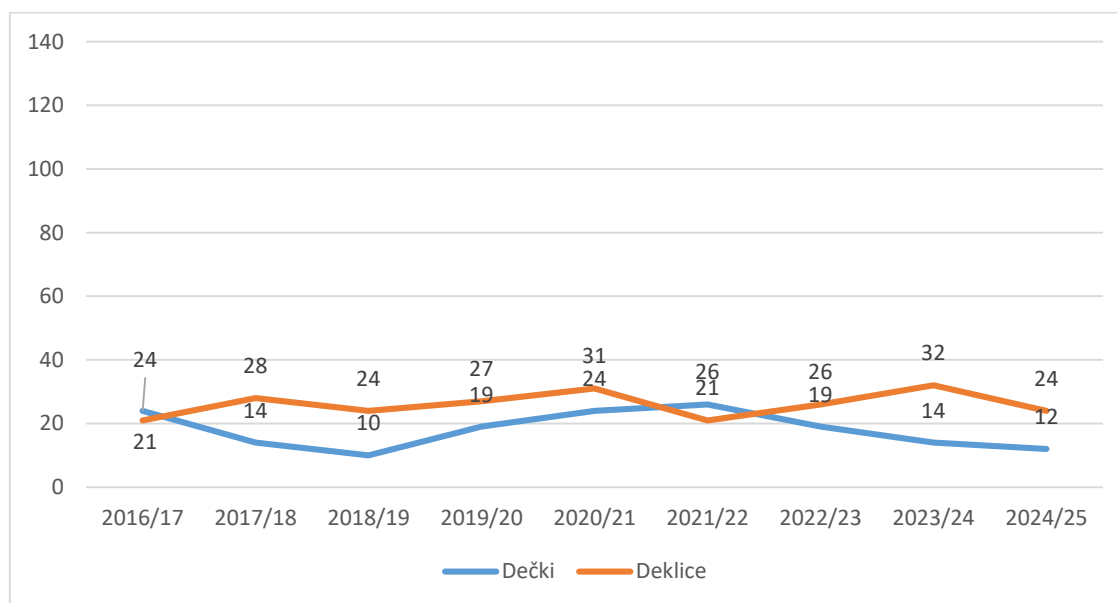
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Ker povečane vstopne kohorte iz zadnjih let še niso dosegle zaključnih razredov, sprememb v 9. razredu v istem obdobju ni mogoče pripisovati neposredno spremembam v obsegu in strukturi vstopnih kohort v 1. razredu, ki vključujejo tako rast števila vpisanih otrok kot tudi visok delež učencev, ki v predhodnih letih niso uspešno zaključili 1. razreda. Ti premiki se bodo v strukturi zaključnih razredov lahko odrazili šele z večletnim zamikom. Gibanje absolutnega

števila romskih učencev v 9. razredu po spolu zaenkrat ostaja brez primerljivega porasta, kot ga beležimo v 1. razredu, in kaže predvsem medletna nihanja (graf 12).

Kljub temu ponavljajoča se spolna asimetrija v zaključnih razredih kaže, da se vzorci relativne zastopanosti dečkov in deklic v 9. razredu reproducirajo neodvisno od kratkoročnih nihanj v vpisu in da spremembe v vstopnih kohortah še niso bistveno spremenile strukture zaključnih razredov.

Graf 12: Število romskih učencev v 9. razredu, izbrane osnovne šole, po spolu in šolskih letih

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

2.7 Spol kot osrednja analitična dimenzija razumevanja regionalnih razlik

Vključitev spolne perspektive bistveno spremeni razumevanje regionalnih razlik v porazdelitvi romskih učencev po razredih. Če bi razkorak med vstopom v osnovno šolo in prisotnostjo v zaključnih razredih obravnavali brez spolne razčlenitve, bi ga lahko razumeli predvsem kot splošen pojav nizke prisotnosti romskih učencev v zaključnih razredih osnovne šole, ki se med regijami razlikuje predvsem po obsegu. Spolna analiza pa pokaže, da regionalne razlike niso zgolj kvantitativne, temveč strukturne: podobni demografski izhodi se v različnih okoljih udejanjajo skozi različne vzorce prisotnosti v šolskem sistemu, pri čemer ima spol različno vlogo.

Prav preplet spola in regionalnega konteksta pojasnjuje, zakaj razkorak med začetkom in zaključkom osnovne šole ni enoten, temveč se v posameznih regijah oblikuje različno. V nekaterih okoljih se razkorak kaže predvsem kot spolna razlika v prisotnosti v zaključnih razredih, kjer deklice pogosteje ostajajo v šolskem sistemu do konca osnovne šole kot dečki. V teh primerih zaključevanje osnovne šole kot takšno ni izjemno redko, vendar je porazdeljeno neenakomerno glede na spol. Spol tu deluje kot osrednja razsežnost, ki strukturira razliko v prisotnosti dečkov in deklic v zaključnih razredih.

V drugih okoljih pa je položaj bistveno drugačen. Prisotnost romskih učencev v zaključnih razredih osnovne šole je na splošno zelo nizka pri obeh spolih, kar pomeni, da večina romskih

učencev ne doseže zaključnih razredov ne glede na spol. Znotraj tega splošno omejujočega konteksta spol ne vpliva na to, ali bo večina otrok zaključila osnovno šolo, temveč predvsem na to, kdo izmed razmeroma majhnega števila učencev ostane prisoten v šolskem sistemu do konca. Spolne razlike se tu torej ne kažejo kot glavni vir razkoraka, temveč kot razlika znotraj že obstoječe nizke ravni prisotnosti.

Ta razlika med obema vzorcema je ključna za razumevanje regionalnih razlik. V primeru SV Slovenije spol strukturira glavni način, na katerega se razkorak med vstopom in zaključkom osnovne šole oblikuje, v JV Sloveniji pa deluje znotraj splošno nizke prisotnosti romskih učencev v zaključnih razredih osnovne šole. Spol v tej analizi zato ne nastopa kot samostojen razlog za uspeh ali neuspeh v šoli, temveč kot osrednja analitična dimenzija, ki omogoča razumeti, zakaj se podobna demografska izhodišča – visoke vstopne kohorte romskih otrok – v različnih regionalnih okoljih ne odražajo v primerljivi prisotnosti učencev v zaključnih razredih osnovne šole.

Ključne ugotovitve o spolno in regionalno strukturiranih vzorcih porazdelitve romskih učencev po razredih so povzete v tabeli 5.

Tabela 5: Povzetek ključnih spolno in regionalno pogojenih vzorcev porazdelitve romskih učencev po razredih

Analitična dimenzija	Slovenija (skupaj)	SV Slovenija	JV Slovenija
Spolna struktura v 1. razredu	V vseh letih prevladujejo dečki; spolna asimetrija je stabilna	Razmerje med dečki in deklicami je bližje uravnoteženemu; prisotna so izrazitejša medletna nihanja	Izrazita in trajna prevlada dečkov; spolna asimetrija je prisotna že ob vstopu v šolo
Spremembe po letu 2021/22 (1. razred)	Povečanje števila prvošolcev po letu 2021/22 ni povsem spolno uravnoteženo; porast je v absolutnih številkah izrazitejši pri dečkih	Zmeren porast števila prvošolcev brez opaznega trajnega premika v spolni strukturi	Močan in trajen porast števila prvošolcev, zlasti med dečki
Spolna struktura v 9. razredu	Deklice so praviloma zastopane v večjem deležu kot dečki	Najizrazitejša relativna prednost deklic; stabilnejša prisotnost v zaključnih razredih	Zelo nizka prisotnost obeh spolov; deklice so skoraj vedno relativno bolj zastopane
Razkorak med 1. in 9. razredom	Razkorak je spolno asimetričen; dečki so v zaključnih razredih nesorazmerno podzastopani	Razkorak je manj izrazit; kaže se predvsem kot selektivna izguba dečkov	Razkorak je izrazit in dolgotrajen; prizadene oba spola, vendar izraziteje dečke

Dominantni vzorec	Spolno strukturirana razlika med vstopom v osnovno šolo in prisotnostjo v zaključnih razredih	Relativno večja prisotnost deklic v zaključnih razredih osnovne šole	Kombinacija visokega vstopa v osnovno šolo in zelo nizke prisotnosti v zaključnih razredih, pri čemer se razlike med dečki in deklicami oblikujejo znotraj izrazito omejujočega regionalnega konteksta.
-------------------	---	--	---

Primerjava porazdelitve romskih in neromskih učencev po razredih na istih izbranih osnovnih šolah dodatno potrjuje osrednje ugotovitve tega poglavja. Spolne razlike v zastopanosti so prisotne pri obeh skupinah učencev, vendar se pri romskih učencih pojavijo prej in se z napredovanjem po razredih izraziteje stopnjujejo. Medtem ko so pri neromskih učencih razlike med dečki in deklicami po razredih razmeroma majhne in ne vodijo v izrazit razkorak med nižjimi in višjimi razredi, se pri romskih učencih v višjih razredih oblikuje izrazitejši spolno asimetričen vzorec, z relativno večjo prisotnostjo deklic (glej Bešter in Pirc 2022). Ta primerjava potrjuje, da ugotovljeni razkorak med 1. in 9. razredom pri romskih učencih ni zgolj splošna značilnost šolanja, temveč ima specifično spolno in strukturno razsežnost, ki jo je mogoče razumeti le ob sočasnem upoštevanju spola in konteksta šolskega okoliša.

2.8 Omejitve pri interpretaciji

Pri interpretaciji teh ugotovitev je treba upoštevati omejitve razpoložljivih podatkov. Analiza ne omogoča sledenja posameznim kohortam ali identifikacije konkretnih razlogov za prehode med razredi, ponavljanje razredov ali izstop iz šolskega sistema. Prav tako ne zajema morebitnih prehodov romskih učencev med šolami ali v druge oblike izobraževanja. Podatki zato omogočajo prepoznavanje strukturnih vzorcev, ne pa neposrednega pripisovanja vzrokov opaženim pojavom.

Kljub tem omejitvam rezultati analize kažejo, da spola ni mogoče obravnavati kot postranskega vidika pri razumevanju vključevanja romskih učencev v osnovno šolo. Razlike v številu dečkov in deklic so vidne že ob vstopu v šolo in se z leti ne izničijo, temveč se spreminjajo. V zaključnem razredu osnovne šole se te razlike ne izražajo več predvsem v številu otrok, ki vstopajo v šolski sistem, temveč v tem, kateri spol pogosteje ostaja prisoten v šoli do zaključnih razredov.

Ti vzorci se med regijama ne pojavljajo enako. V SV Sloveniji so relativne razlike v zastopanosti dečkov in deklic v 9. razredu osnovne šole izrazitejše, pri čemer so deklice praviloma pogosteje prisotne v 9. razredu kot dečki. V JV Sloveniji je absolutna prisotnost romskih učencev v 9. razredu pri obeh spolih zelo nizka, vendar so deklice tudi tam v večini opazovanih let relativno bolje zastopane kot dečki. To nakazuje, da regionalni oziroma šolski okoliš pomembno vpliva na to, kako se spolne razlike v zastopanosti romskih učencev skozi osnovnošolsko izobraževanje oblikujejo in kažejo, tudi v kontekstih izrazito nizke splošne prisotnosti.

Zato je za razumevanje teh vzorcev ključno, da spola ne obravnavamo kot dodatnega ali obrobne vidika, temveč kot eno izmed osrednjih analitičnih dimenzij. Skozi to perspektivo je mogoče natančneje razumeti, kako se porazdelitev romskih učencev po razredih oblikuje v povezavi z značilnostmi lokalnega okolja, v katerem šole delujejo.

3 Delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda

Podatki v tem poglavju prikazujejo število oziroma delež učencev, ki ob koncu šolskega leta niso napredovali v višji razred. Pri tem je treba opozoriti na posebnost šolskega leta 2019/20, ko se je Slovenija prvič soočila z zaprtjem šol oziroma z uvedbo pouka na daljavo zaradi epidemije covid-19. Zaradi posebnih razmer so bili ob koncu tega šolskega leta po navodilih in priporočilih Zavoda Republike Slovenije za šolstvo⁷ ter takratnega Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport⁸ uveljavljeni milejši pogoji tako glede ocenjevanja kot tudi glede napredovanja učencev v višji razred. To se je odrazilo v občutnem zmanjšanju deleža romskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, v primerjavi s predhodnimi šolskimi leti. Ta delež se je zmanjšal tudi med neromskimi učenci, čeprav je pri tem treba omeniti, da je bil pri neromskih učencih ta delež v predhodnem šolskem letu (2018/19) neobičajno velik in se je v šolskem letu 2019/20 dejansko le vrnil nazaj na raven predhodnih šolskih let.⁹

3.1 Delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po regijah

Pogled na gibanje vrednosti kazalnika »delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda«, v analiziranem devetletnem obdobju nam jasno pokaže, da so bili v šolskem letu 2019/20 doseženi minimalni deleži pri obeh populacijah – s tem, da je bil enako majhen delež pri neromskih učencih izmerjen še dve šolski leti prej (graf 15). Na splošno velja, da so se vrednosti za obe populaciji po omenjenem »koronskem« letu povečale. Pri neromskih učencih se je delež relativno še celo bolj povečal kot pri romskih. Po drugi strani je bil pri romskih otrocih vrhunec celotnega obdobja dosežen leta 2021/22, ko 33,5 % učencev ob koncu šolskega leta ni napredovalo v višji razred. V letih po tem je – obratno kot pri neromskih učencih – prišlo do manjšega upada deleža. Razkorak med obema populacijama je bil v celotnem obdobju zelo velik na škodo romskih učencev. V prvem in končnem letu analiziranega obdobja je razkorak ostal skoraj identičen.

Podrobnejši prikaz sprememb vrednosti kazalnika v devetletnem obdobju pri romskih učencih na ravni regij – severovzhodna (SV) in jugovzhodna (JV) Slovenija – kaže, da so bile na SV delu države najnižje vrednosti poleg leta 2019/20 (10 %) dosežene še eno šolsko leto kasneje (9 %) (graf 13). Po tem pa so se vrednosti kazalnika med romskimi učenci v šolah v tem delu države izrazito povečale, tako da je delež tistih, ki niso uspešno zaključili razreda, v zadnjih letih znašal vsaj okoli 16 % (v primerjavi s tem so se vrednosti kazalnika pred to prelomnico gibale okoli 11 %). Zaradi tega je sedaj razkorak med romskimi učenci iz SV in tistimi iz JV Slovenije, kjer beležimo sicer višje vrednosti kazalnika, manjši. Na JV delu države je po vrhuncu v šolskem letu 2020/21 (42,8 %) namreč prišlo do upadanja deleža, ki pa se je šele v zadnjem opazovanem šolskem letu približal vrednostim iz »predkoronskega« obdobja. Takšni trendi nakazujejo, da so pandemijski ukrepi v izobraževanju in širše takratne razmere pustili negativne posledice tako na populaciji romskih kot neromskih učencev – tistih, ki so leta 2019/20 obiskovali vsaj prvi razred osnovne šole.

Pri neromskih učencih se delež tistih, ki niso uspešno zaključili razreda, giblje med 0,6 in 1,4 % (graf 14). Podobno kot pri njihovih romskih sošolcih je v »pokoronskem« obdobju pri tej populaciji prišlo do porasta deleža učencev, ki ob koncu šolskega leta niso napredovali v višji razred. Podobno kot pri romski populaciji so vrednosti tega kazalnika tudi med neromskimi

⁷ ZRSŠ - Zavod Republike Slovenije za šolstvo (2020).

⁸ MIZŠ – Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (2020).

⁹ Več o tem glej v Bešter in Pirc (2021).

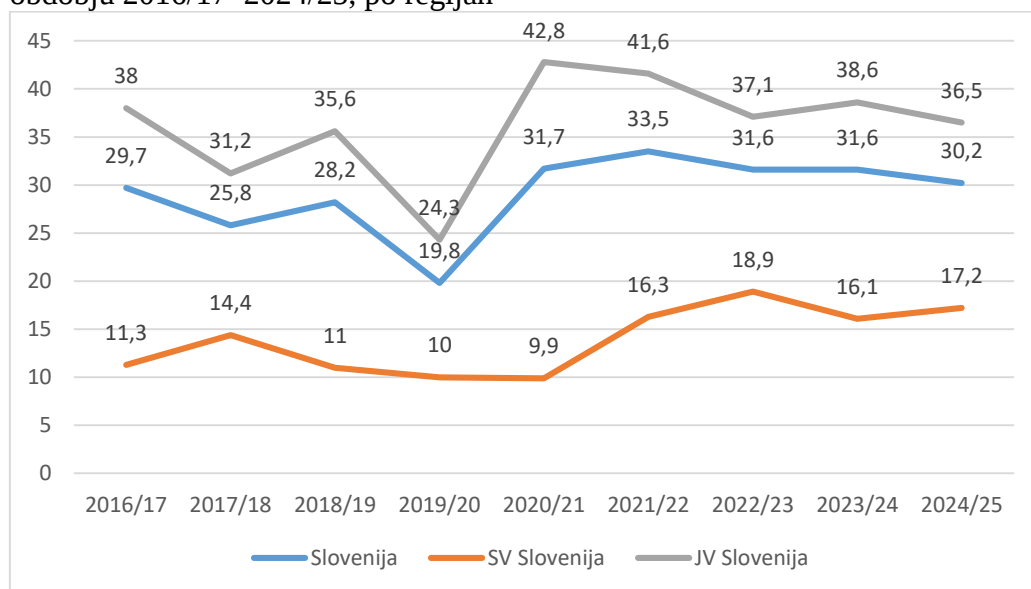
učenci višje v JV Sloveniji. Kot kažeta grafa 16 in 17, so razlike med regijama pri obeh populacijah (romski in neromski) takšne, da bolj ugodne – to je manjše – deleže beležijo na SV delu države.

Tabela 6: Število in delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, po regijah

Šolsko leto		Romski učenci			Neromski učenci		
		Slovenija	SV Slovenija	JV Slovenija	Slovenija	SV Slovenija	JV Slovenija
2016/17	št.	338	40	298	86	13	73
	%	29,7	11,3	38,0	0,8	0,3	1,1
2017/18	št.	289	52	237	70	9	61
	%	25,8	14,4	31,2	0,6	0,2	0,9
2018/19	št.	306	36	270	139	7	132
	%	28,2	11,0	35,6	1,2	0,2	1,9
2019/20	št.	223	36	187	70	13	57
	%	19,8	10,0	24,3	0,6	0,3	0,8
2020/21	št.	368	39	329	112	14	98
	%	31,7	9,9	42,8	0,9	0,3	1,4
2021/22	št.	364	57	271	115	26	89
	%	33,5	16,3	41,6	1,0	0,6	1,3
2022/23	št.	351	64	287	149	52	97
	%	31,6	18,9	37,1	1,3	1,1	1,4
2023/24	št.	357	57	300	153	54	99
	%	31,6	16,1	38,6	1,3	1,2	1,4
2024/25	št.	352	66	286	158	46	112
	%	30,2	17,2	36,5	1,4	1,0	1,6

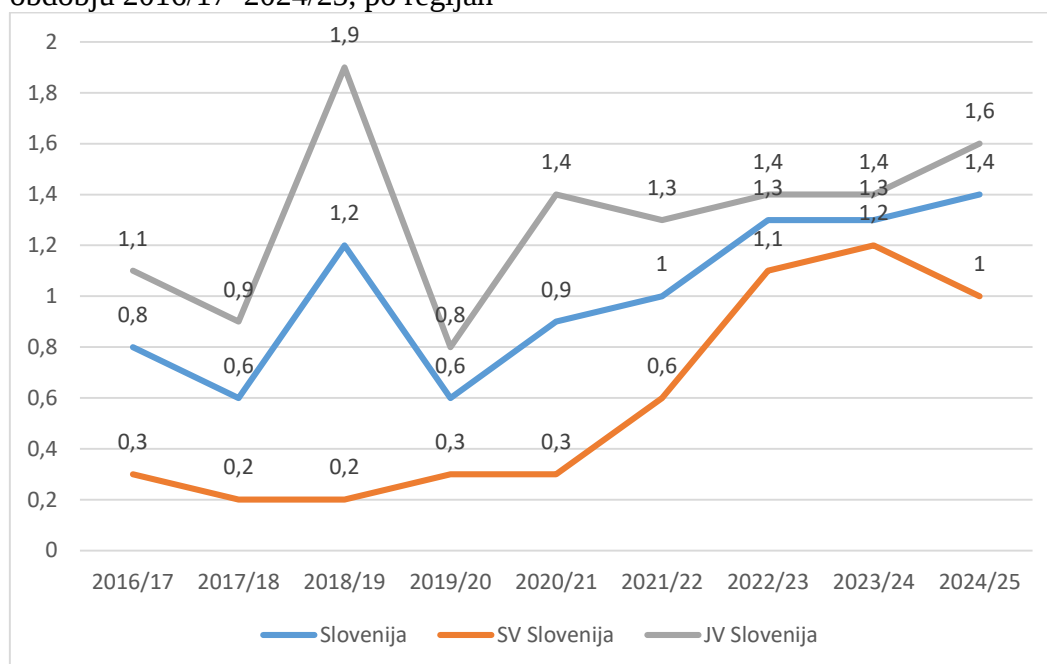
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 13: Delež romskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, po regijah

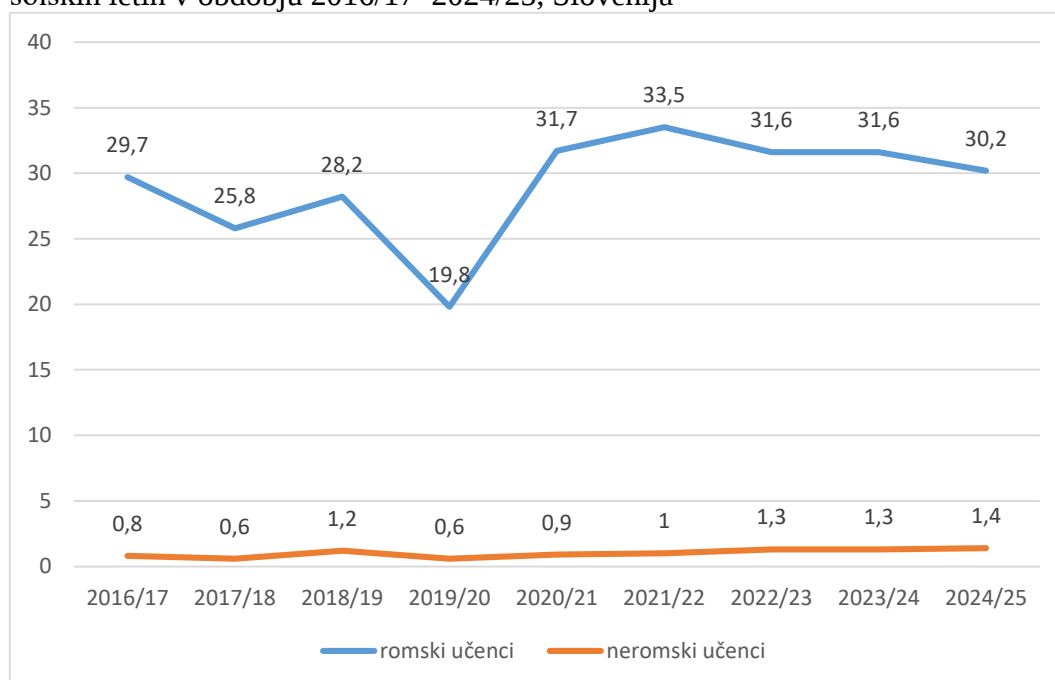
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 14: Delež neromskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, po regijah

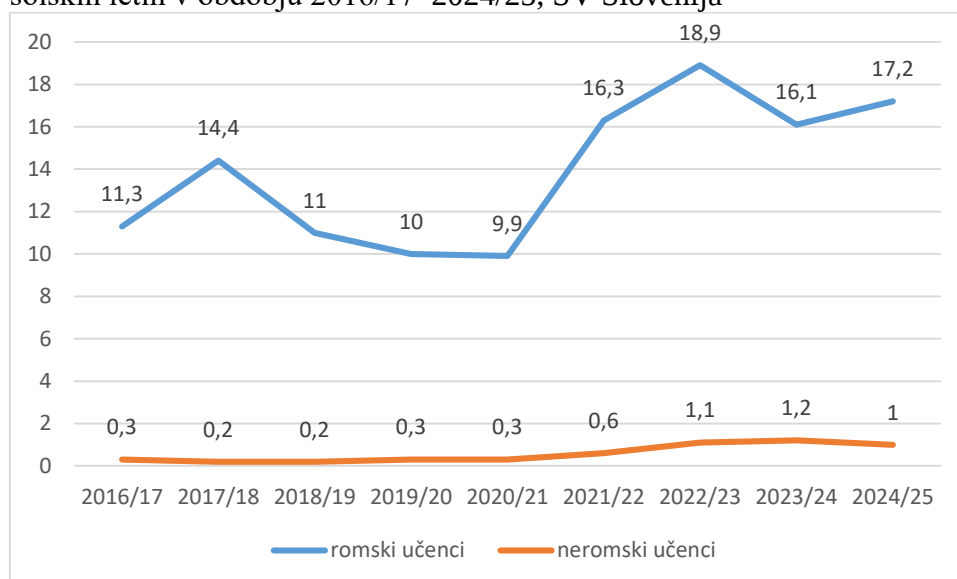
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 15: Delež romskih in neromskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, Slovenija

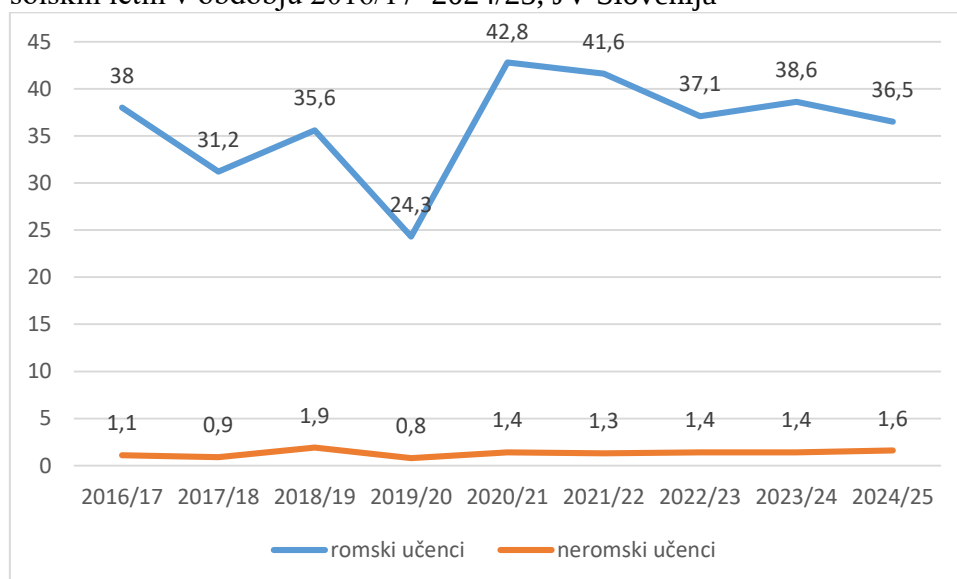
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 16: Delež romskih in neromskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, SV Slovenija

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 17: Delež romskih in neromskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, JV Slovenija

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Kot kaže gibanje vrednosti tega kazalnika, če upoštevamo izračune glede na spol, beležijo romske deklice v Sloveniji manjše deleže neuspešnih – to je delež oseb, ki niso uspešno zaključile razreda – z razlikami od vrednosti romskih dečkov med okvirno 5 in 7 odstotnih točk. Do manjšega razpona med vrednostmi med učenci obeh spolov je prišlo le v šolskem letu 2022/23 in tudi v 2024/25, ko je ta razlika na škodo dečkov bila le 0,3 odstotne točke. Brez presenečenja so bile najnižje vrednosti kazalnika pri obeh populacijah dosežene leta 2019/20 (graf 18). Če odštejemo posebno »koronsko« leto 2019/20, so romski dečki na ravni cele države dosegali vrednosti kazalnika med 28,6 in 35,9 %. V prvih dveh letih po omenjenem prelomnem

letu 2019/20 je pri romskih dečkih delež narastel do najvišje stopnje, v letih 2022/23 in 2024/25 pa je prišlo do manjšega upada.

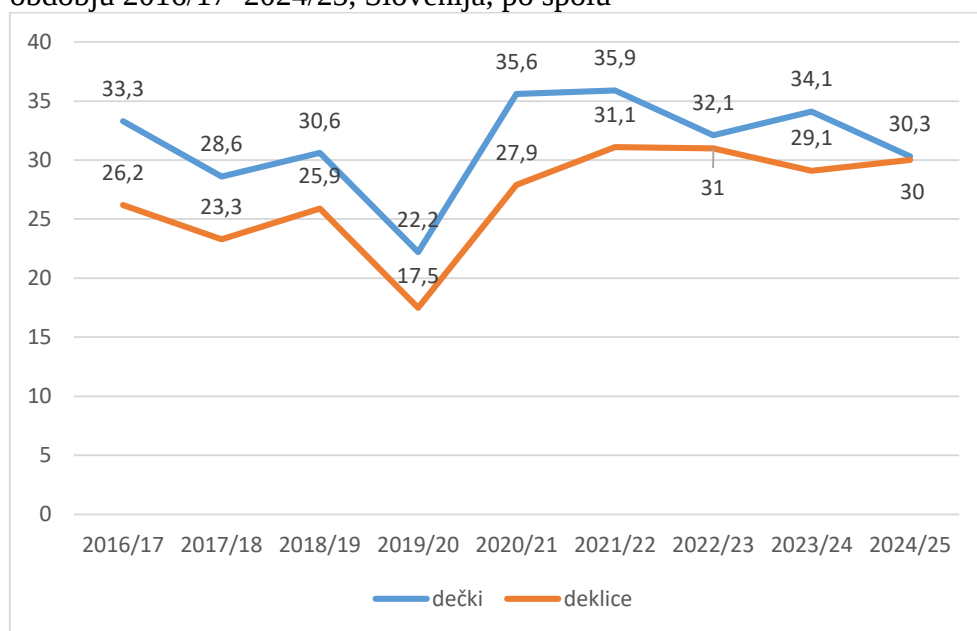
Pri romskih deklicah so se vrednosti kazalnika – z izjemo leta 2019/20 – gibale med 23,3 in 31,1 %. Po prelomnem šolskem letu 2019/20 so deleži ves čas večji od tistih pred tem mejnikom.

Tabela 7: Število in delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, po regijah in po spolu

Šolsko leto		Romski učenci						Neromski učenci					
		Slovenija		SV Slovenija		JV Slovenija		Slovenija		SV Slovenija		JV Slovenija	
		Dečki	Deklice	Dečki	Deklice	Dečki	Deklice	Dečki	Deklice	Dečki	Deklice	Dečki	Deklice
2016/2017	št.	187	151	23	17	164	134	59	27	7	6	52	21
	%	33,3	26,2	14,3	8,8	40,9	35	1	0,5	0,3	0,3	1,6	0,7
2017/2018	št.	152	137	25	27	127	110	49	21	6	3	43	18
	%	28,6	23,3	16,1	13,2	33,8	28,7	0,8	0,4	0,3	0,1	1,2	0,6
2018/2019	št.	159	147	13	23	146	124	84	55	4	3	80	52
	%	30,6	25,9	9,1	12,5	38,8	32,4	1,4	1	0,2	0,1	2,2	1,6
2019/2020	št.	120	103	15	21	105	82	40	30	7	6	33	24
	%	22,2	17,5	9,4	10,4	27,5	21,2	0,7	0,5	0,3	0,3	0,9	0,7
2020/2021	št.	203	165	19	20	184	145	78	34	13	1	65	33
	%	35,6	27,9	10,7	9,3	46,9	38,5	1,3	0,6	0,5	0	1,7	1
2021/2022	št.	194	170	29	28	165	142	75	40	17	9	58	31
	%	35,9	31,1	17,9	14,9	43,5	39,6	1,3	0,7	0,7	0,4	1,6	1
2022/2023	št.	180	171	30	34	150	137	86	63	23	29	63	34
	%	32,1	31	19,5	18,4	36,9	37,4	1,4	1,1	1	1,3	1,7	1
2023/2024	št.	189	168	24	33	165	135	95	58	32	22	63	36
	%	34,1	29,1	16	16,2	40,8	36,2	1,6	1	1,3	1	1,7	1,1
2024/2025	št.	181	171	28	38	153	133	88	70	20	26	68	44
	%	30,3	30	15,1	19,2	37,2	35,8	1,5	1,2	0,9	1,2	1,9	1,3

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

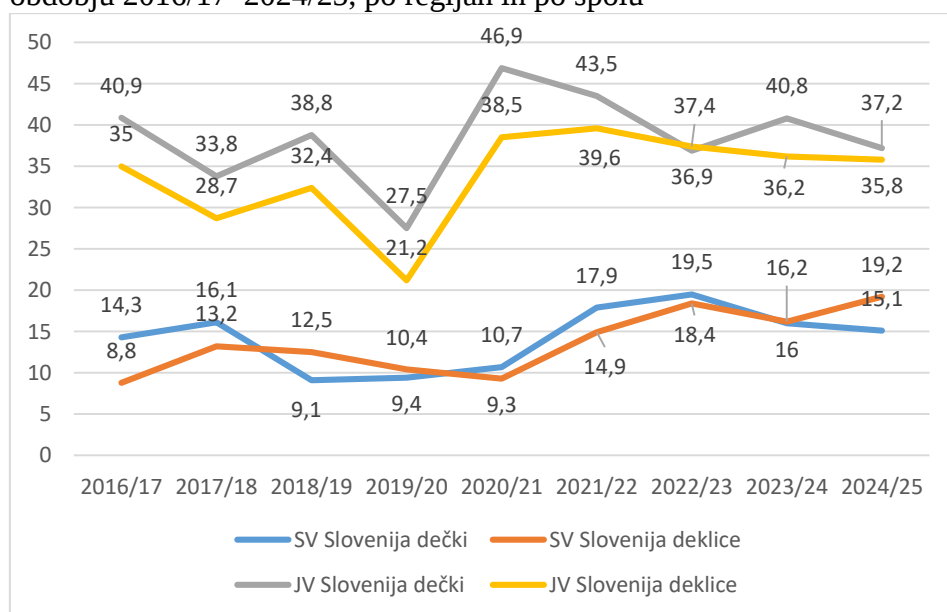
Graf 18: Delež romskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, Slovenija, po spolu

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Že prvi pogled na gibanje vrednosti kazalnika o deležu romskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, glede na spol in po posameznih regijah, kaže na dva »ločena svetova« (graf 19): tako romski dečki kot deklice v SV Sloveniji dosegajo izrazito manjše deleže od romskih deklet in dečkov na JV delu države. V JV Sloveniji romske deklice celotno devetletno obdobje dosegajo manjše deleže od dečkov. Izjema v tem oziru je bilo leto 2022/23, ko je bila pri dečkih zabeležena 0,5 odstotne točke nižja vrednost. V zadnjih štirih šolskih letih so se v tej regiji razlike med dečki in deklicami nekoliko zmanjšale. Na SV delu države pa so razlike med romskimi dečki in deklicami manjše in dečki so v celotnem obdobju v treh šolskih letih imeli manjše deleže od deklic, še v enem letu (2023/24) pa praktično enak delež kot deklice.

Graf 19: Delež romskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, po regijah in po spolu

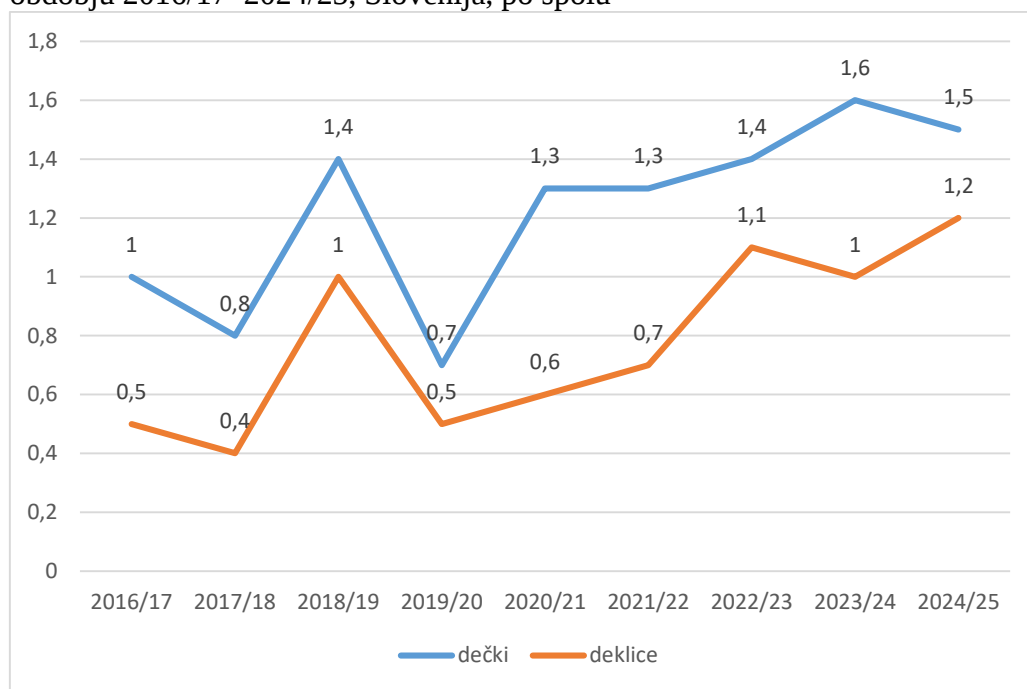

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Pri neromskih učencih so deleži tistih, ki niso uspešno zaključili razreda, pri obeh spolih občutno manjši (graf 20). Tudi pri tej populaciji je po letu 2019/20 prišlo do povečanja deleža neuspešnih učencev, vendar so bile tu, za razliko od romskih učencev, izrazito nizke vrednosti kazalnika – poleg »koronskega« leta – izmerjene še v letu 2017/18. V celotnem devetletnem analiziranem obdobju pa ostajajo deklice tiste, ki imajo manjše deleže oziroma so bolj uspešne.

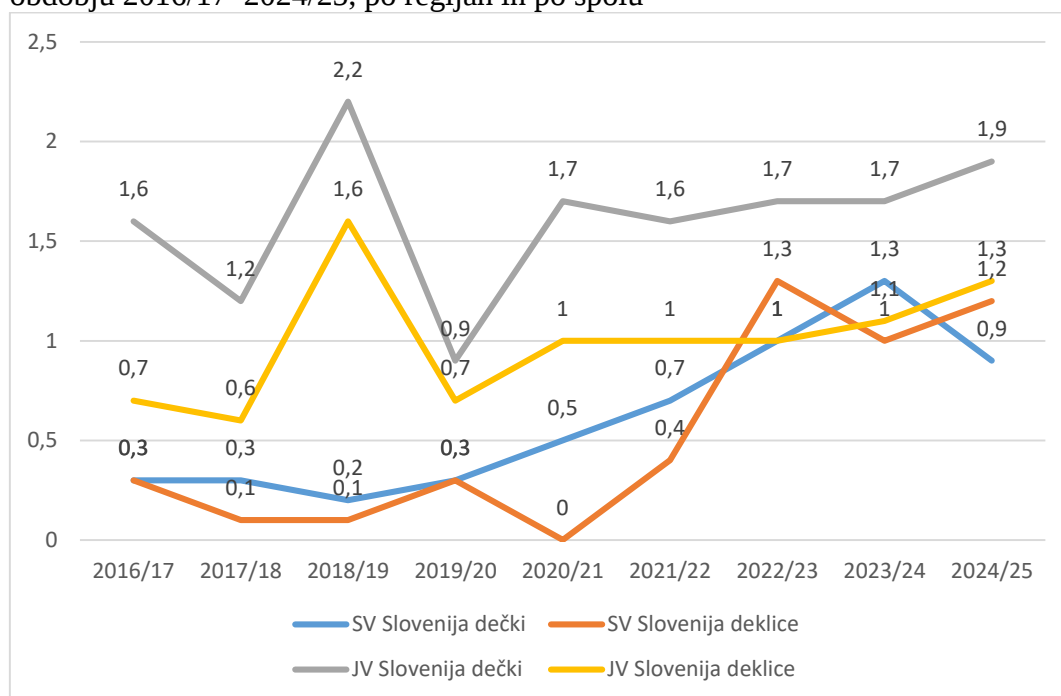
Pogled na regionalno gibanje vrednosti tega kazalnika pri neromskih učencih (graf 21) razkrije večje dinamike v primerjavi z romskimi učenci. Tudi tu sicer največje vrednosti dosegajo dečki iz JV Slovenije. Vse do vključno leta 2021/22 so jim po velikosti deležev sledile deklice iz tega dela države, a v zadnjih treh šolskih letih so se tem približali ali pa jih po velikosti deležev celo prekosili dečki in deklice iz SV Slovenije. Kljub temu, da pri teh dveh populacijah leta 2019/20 dejansko niso bile izmerjene najnižje vrednosti, pa je prelomnemu letu pri obeh spolih sledil vzpon vrednosti kazalnika. Izjema je bilo le šolsko leto 2020/21 pri romskih deklicah iz SV dela države, ko so v višje razrede napredovale vse, razen ene same osebe.

Graf 20: Delež neromskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, Slovenija, po spolu

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 21: Delež neromskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, po regijah in po spolu

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

V nadaljevanju je analiziran in prikazan delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, na dva načina:

- Prvi način (podpoglavje 3.2) prikazuje, kako so vsi (romski in neromski) učenci, ki niso uspešno zaključili razreda, v posameznem šolskem letu razporejeni po posameznih razredih – torej, kolikšen delež od vseh neuspešnih med romskimi/neromskimi učenci v določenem šolskem letu je bil v 1. razredu, kolikšen v 2. razredu in tako naprej vse do 9. razreda. Seštevek deležev učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, je od 1. do 9. razreda 100 %.
- Drugi način (podpoglavja 3.3–3.5) prikazuje, kolikšen je delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, znotraj posameznega razreda – če je npr. v 1. razredu 10 romskih učencev, koliko od njih jih ne napreduje v višji razred. Deleži so prikazani po posameznih razredih in šolskih letih. V vsakem razredu je seštevek deleža učencev, ki niso uspešno zaključili, in deleža tistih, ki so uspešno zaključili razred, 100 %.

3.2 Razporeditev učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po razredih in po posameznih šolskih letih

Primerjava porazdelitve učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po razredih in šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25 razkriva izrazite in vztrajne razlike med romskimi in neromskimi učenci. Pri romskih učencih so primeri neuspešnega zaključevanja razreda pretežno skoncentrirani v prvem in drugem triletju osnovne šole, medtem ko se pri neromskih učencih večina teh primerov pojavlja v tretjem triletju. Ta razlika v razporeditvi je stabilna skozi celotno opazovano obdobje in se ponavlja v vseh šolskih letih.

Pri romskih učencih največji delež tistih, ki niso uspešno zaključili razreda, odpade na prve tri razrede osnovne šole, pomemben del pa tudi na 4., 5. in 6. razred. V višjih razredih osnovne šole je absolutno in relativno število romskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, bistveno nižje. Takšna porazdelitev je povezana z dejstvom, da del romskih učencev osnovnošolsko obveznost zaključi že pred vstopom v zadnje triletnje. Zaradi tega je njihova prisotnost v višjih razredih manjša, kar se neposredno odraža tudi v porazdelitvi primerov neuspešnega zaključevanja razreda.

Hkrati podatki kažejo, da se primeri neuspešnega zaključevanja razreda pri romskih učencih v posameznih razredih drugega in začetka tretjega triletja (zlasti v 6. in 7. razredu) pojavljajo razmeroma pogosto, čeprav je skupno število romskih učencev v teh razredih manjše kot v nižjih razredih.

Porazdelitev pri neromskih učencih je bistveno drugačna. V večini šolskih let se največ učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, pojavlja v 7. in 8. razredu, deloma pa tudi v 6. razredu, medtem ko so primeri v prvem triletju razmeroma redki. Ker se število neromskih učencev po razredih bistveno ne zmanjšuje, je večja koncentracija neuspešnega zaključevanja razreda v tretjem triletju verjetno povezana z večjo zahtevnostjo učnih vsebin, večjo obremenitvijo učencev in večjo selektivnostjo ocenjevanja v višjih razredih osnovne šole.

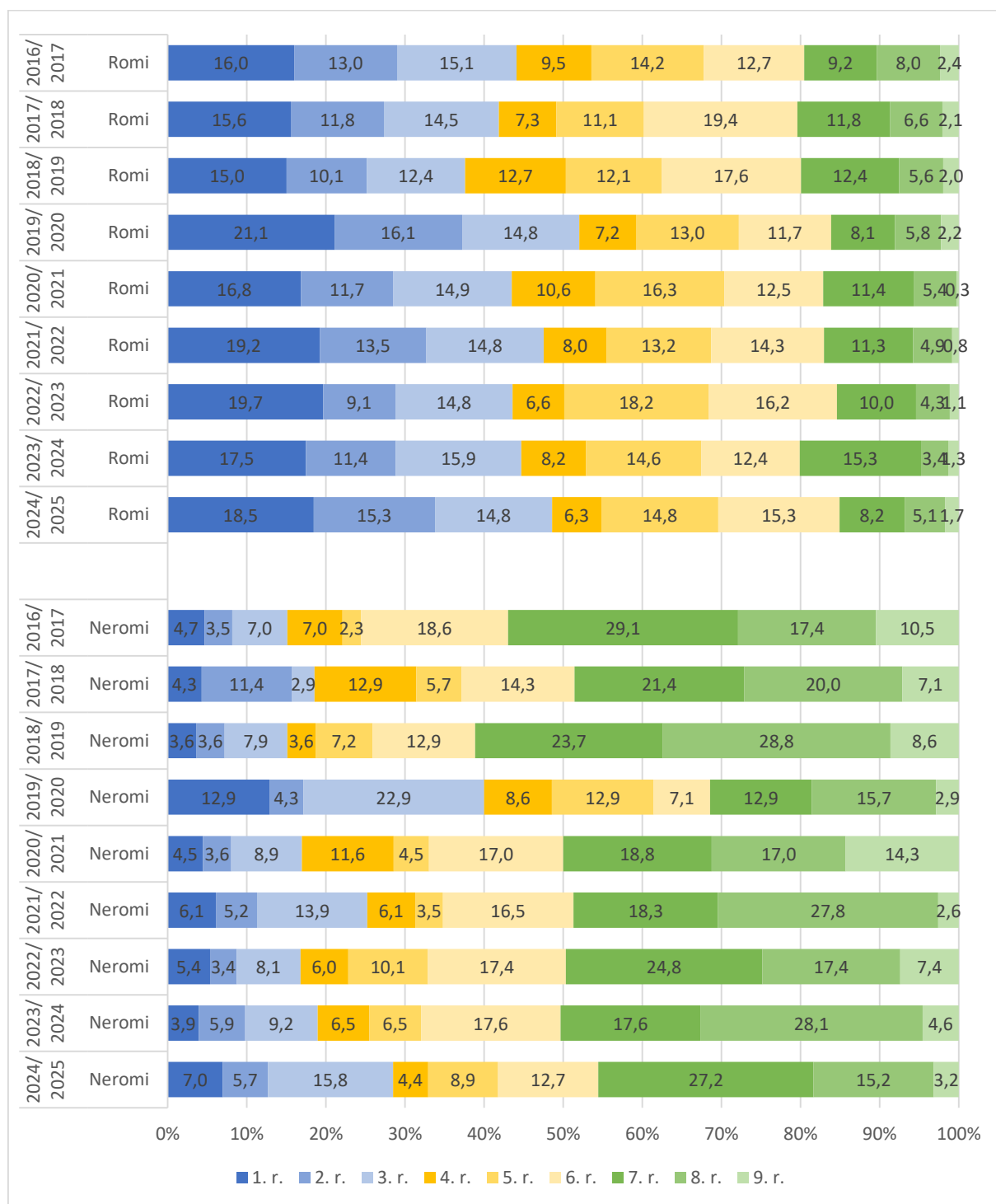
Primerjava porazdelitve po triletjih med posameznimi šolskimi leti pokaže tudi časovne premike v razporeditvi primerov neuspešnega zaključevanja razreda. Zlasti v prvem pandemijskem šolskem letu 2019/20 se je pri obeh skupinah povečal delež primerov v prvem triletju, kar kaže na večjo ranljivost učencev v zgodnjih fazah šolanja v okoliščinah omejenega pedagoškega stika in spremenjene organizacije pouka. Kljub temu se pri romskih učencih na agregirani ravni, ob upoštevanju razlik med posameznimi šolskimi leti, regijami in razredi, nakazuje rahla tendenca manjših deležev neuspešnega zaključevanja razreda pri deklicah v primerjavi z dečki, pri čemer ta razlika ni stabilna in se skozi celotno obdobje ne ponavlja sistematično.

Tabela 8: Porazdelitev učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po razredih, romski in neromski učenci, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25, Slovenija

Šolsko leto	Skupina		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
2016/17	Romi	št.	54	44	51	32	48	43	31	27	8	338
		%	16,0	13,0	15,1	9,5	14,2	12,7	9,2	8,0	2,4	100,0
	Neromi	št.	4	3	6	6	2	16	25	15	9	86
		%	4,7	3,5	7,0	7,0	2,3	18,6	29,1	17,4	10,5	100,0
2017/18	Romi	št.	45	34	42	21	32	56	34	19	6	289
		%	15,6	11,8	14,5	7,3	11,1	19,4	11,8	6,6	2,1	100,0
	Neromi	št.	3	8	2	9	4	10	15	14	5	70
		%	4,3	11,4	2,9	12,9	5,7	14,3	21,4	20,0	7,1	100,0
2018/19	Romi	št.	46	31	38	39	37	54	38	17	6	306
		%	15,0	10,1	12,4	12,7	12,1	17,6	12,4	5,6	2,0	100,0
	Neromi	št.	5	5	11	5	10	18	33	40	12	139
		%	3,6	3,6	7,9	3,6	7,2	12,9	23,7	28,8	8,6	100,0
2019/20	Romi	št.	47	36	33	16	29	26	18	13	5	223
		%	21,1	16,1	14,8	7,2	13,0	11,7	8,1	5,8	2,2	100,0
	Neromi	št.	9	3	16	6	9	5	9	11	2	70
		%	12,9	4,3	22,9	8,6	12,9	7,1	12,9	15,7	2,9	100,0
2020/21	Romi	št.	62	43	55	39	60	46	42	20	1	368
		%	16,8	11,7	14,9	10,6	16,3	12,5	11,4	5,4	0,3	100,0
	Neromi	št.	5	4	10	13	5	19	21	19	16	112
		%	4,5	3,6	8,9	11,6	4,5	17,0	18,8	17,0	14,3	100,0
2021/22	Romi	št.	70	49	54	29	48	52	41	18	3	364
		%	19,2	13,5	14,8	8,0	13,2	14,3	11,3	4,9	0,8	100,0
	Neromi	št.	7	6	16	7	4	19	21	32	3	115
		%	6,1	5,2	13,9	6,1	3,5	16,5	18,3	27,8	2,6	100,0
2022/23	Romi	št.	69	32	52	23	64	57	35	15	4	351
		%	19,7	9,1	14,8	6,6	18,2	16,2	10,0	4,3	1,1	100,0
	Neromi	št.	8	5	12	9	15	26	37	26	11	149
		%	5,4	3,4	8,1	6,0	10,1	17,4	24,8	17,4	7,4	100,0
2023/24	Romi	št.	66	43	60	31	55	47	58	13	5	378
		%	17,5	11,4	15,9	8,2	14,6	12,4	15,3	3,4	1,3	100,0
	Neromi	št.	6	9	14	10	10	27	27	43	7	153
		%	3,9	5,9	9,2	6,5	6,5	17,6	17,6	28,1	4,6	100,0
2024/25	Romi	št.	65	54	52	22	52	54	29	18	6	352
		%	18,5	15,3	14,8	6,3	14,8	15,3	8,2	5,1	1,7	100,0
	Neromi	št.	11	9	25	7	14	20	43	24	5	158
		%	7,0	5,7	15,8	4,4	8,9	12,7	27,2	15,2	3,2	100,0

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 22: Porazdelitev učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po razredih, Romi in Neromi, 2016/17–2024/25, Slovenija, deleži v %

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Analiza potrjuje, da neuspešno zaključevanje razreda pri romskih in neromskih učencih ni enakomerno razporejeno po razredih, temveč je povezano s specifičnimi fazami osnovnošolskega izobraževanja. V nadaljevanju bomo podrobneje preverili še, kako se ti vzorci porazdelitve razlikujejo glede na spol učencev.

Analiza porazdelitve učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po razredih in spolu ne pokaže izrazitih in stabilnih razlik med dečki in deklicami, niti pri romskih niti pri neromskih učencih. Pri obeh skupinah se razporeditev primerov po razredih pri dečkih in deklicah v posameznih šolskih letih sicer razlikuje, vendar se ti vzorci skozi čas ne ponavljajo sistematično in ne kažejo enotne smeri.

Pri romskih učencih so razlike med dečki in deklicami v posameznih razredih in šolskih letih prisotne, vendar brez jasne, trajne koncentracije neuspešnega zaključevanja razreda pri enem spolu. V nekaterih letih se večji delež primerov pojavlja pri dečkih, v drugih pri deklicah, pri čemer razlike pogosto nihajo med razredi in triletji. To nakazuje, da spol sam po sebi ne predstavlja ključnega dejavnika razporeditve neuspešnega zaključevanja razreda med romskimi učenci.

Podobno velja za neromske učence, kjer so razlike po spolu prav tako nestabilne in močno odvisne od posameznega šolskega leta. Zaradi manjšega absolutnega števila neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, so deleži po spolu v posameznih razredih še posebej občutljivi na manjša nihanja v številu primerov, kar dodatno omejuje možnost trdnjših sklepov o razlikah med dečki in deklicami.

Podatki kažejo, da se razporeditev učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po razredih bistveno bolj razlikuje glede na pripadnost romski oziroma neromski skupini ter glede na fazo osnovnošolskega izobraževanja kot pa glede na spol. Spol se v analiziranem obdobju kaže kot spremenljivka z omejeno in nestabilno razlagalno vrednostjo, ki jo je smiselno obravnavati predvsem v povezavi z drugimi dejavniki, ne pa kot samostojen razločevalni dejavnik.

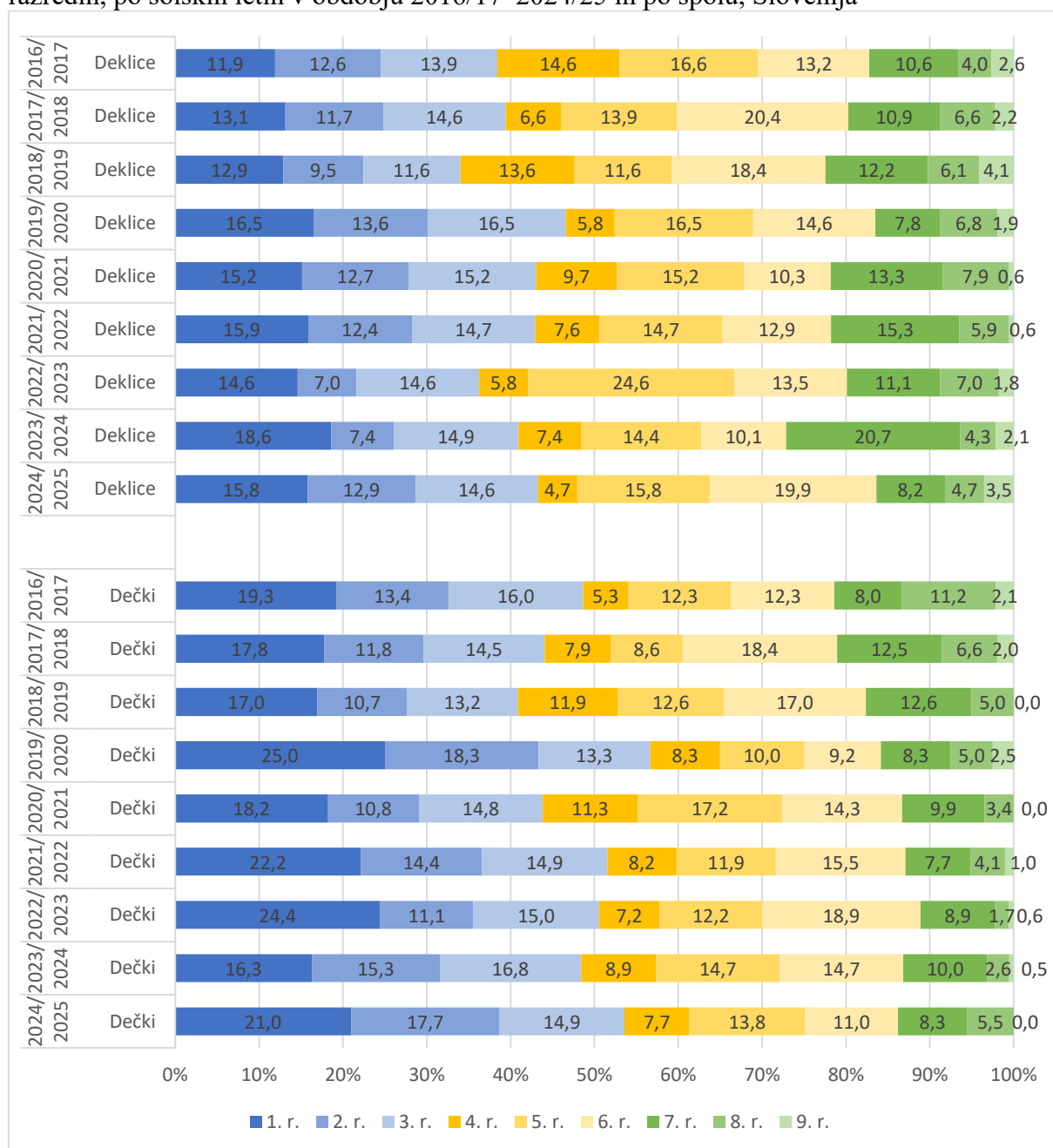
Tabela 9: Porazdelitev romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po razredih, šolskih letih (2016/17–2024/25) in spolu, Slovenija, absolutne številke in deleži (v %)

Šolsko leto	Skupina	Spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
2016/ 2017	Romi	Dečki	št.	36	25	30	10	23	23	15	21	4	187
			%	19,3	13,4	16,0	5,3	12,3	12,3	8,0	11,2	2,1	100,0
		Deklice	št.	18	19	21	22	25	20	16	6	4	151
			%	11,9	12,6	13,9	14,6	16,6	13,2	10,6	4,0	2,6	100,0
	Neromi	Dečki	št.	2	3	3	6	2	9	16	11	7	59
			%	3,4	5,1	5,1	10,2	3,4	15,3	27,1	18,6	11,9	100,0
		Deklice	št.	2	0	3	0	0	7	9	4	2	27
			%	7,4	0,0	11,1	0,0	0,0	25,9	33,3	14,8	7,4	100,0
2017/ 2018	Romi	Dečki	št.	27	18	22	12	13	28	19	10	3	152
			%	17,8	11,8	14,5	7,9	8,6	18,4	12,5	6,6	2,0	100,0
		Deklice	št.	18	16	20	9	19	28	15	9	3	137
			%	13,1	11,7	14,6	6,6	13,9	20,4	10,9	6,6	2,2	100,0
	Neromi	Dečki	št.	3	6	2	4	4	7	10	8	5	49
			%	6,1	12,2	4,1	8,2	8,2	14,3	20,4	16,3	10,2	100,0
		Deklice	št.	0	2	0	5	0	3	5	6	0	21
			%	0,0	9,5	0,0	23,8	0,0	14,3	23,8	28,6	0,0	100,0
2018/ 2019	Romi	Dečki	št.	27	17	21	19	20	27	20	8	0	159
			%	17,0	10,7	13,2	11,9	12,6	17,0	12,6	5,0	0,0	100,0
		Deklice	št.	19	14	17	20	17	27	18	9	6	147
			%	12,9	9,5	11,6	13,6	11,6	18,4	12,2	6,1	4,1	100,0
	Neromi	Dečki	št.	4	4	3	4	5	12	14	31	7	84
			%	4,8	4,8	3,6	4,8	6,0	14,3	16,7	36,9	8,3	100,0

			%	4,8	4,8	3,6	4,8	6,0	14,3	16,7	36,9	8,3	100,0
		Deklice	št.	1	1	8	1	5	6	19	9	5	55
			%	1,8	1,8	14,5	1,8	9,1	10,9	34,5	16,4	9,1	100,0
2019/ 2020	Romi	Dečki	št.	30	22	16	10	12	11	10	6	3	120
			%	25,0	18,3	13,3	8,3	10,0	9,2	8,3	5,0	2,5	100,0
		Deklice	št.	17	14	17	6	17	15	8	7	2	103
			%	16,5	13,6	16,5	5,8	16,5	14,6	7,8	6,8	1,9	100,0
	Neromi	Dečki	št.	4	1	11	5	4	2	6	5	2	40
			%	10,0	2,5	27,5	12,5	10,0	5,0	15,0	12,5	5,0	100,0
		Deklice	št.	5	2	5	1	5	3	3	6	0	30
			%	16,7	6,7	16,7	3,3	16,7	10,0	10,0	20,0	0,0	100,0
2020/ 2021	Romi	Dečki	št.	37	22	30	23	35	29	20	7	0	203
			%	18,2	10,8	14,8	11,3	17,2	14,3	9,9	3,4	0,0	100,0
		Deklice	št.	25	21	25	16	25	17	22	13	1	165
			%	15,2	12,7	15,2	9,7	15,2	10,3	13,3	7,9	0,6	100,0
	Neromi	Dečki	št.	3	1	8	9	4	12	13	15	13	78
			%	3,8	1,3	10,3	11,5	5,1	15,4	16,7	19,2	16,7	100,0
		Deklice	št.	2	3	2	4	1	7	8	4	3	34
			%	5,9	8,8	5,9	11,8	2,9	20,6	23,5	11,8	8,8	100,0
2021/ 2022	Romi	Dečki	št.	43	28	29	16	23	30	15	8	2	194
			%	22,2	14,4	14,9	8,2	11,9	15,5	7,7	4,1	1,0	100,0
		Deklice	št.	27	21	25	13	25	22	26	10	1	170
			%	15,9	12,4	14,7	7,6	14,7	12,9	15,3	5,9	0,6	100,0
	Neromi	Dečki	št.	3	4	9	5	3	12	15	21	3	75
			%	4,0	5,3	12,0	6,7	4,0	16,0	20,0	28,0	4,0	100,0
		Deklice	št.	4	2	7	2	1	7	6	11	0	40
			%	10,0	5,0	17,5	5,0	2,5	17,5	15,0	27,5	0,0	100,0
2022/ 2023	Romi	Dečki	št.	44	20	27	13	22	34	16	3	1	180
			%	24,4	11,1	15,0	7,2	12,2	18,9	8,9	1,7	0,6	100,0
		Deklice	št.	25	12	25	10	42	23	19	12	3	171
			%	14,6	7,0	14,6	5,8	24,6	13,5	11,1	7,0	1,8	100,0
	Neromi	Dečki	št.	3	2	9	4	4	16	21	18	9	86
			%	3,5	2,3	10,5	4,7	4,7	18,6	24,4	20,9	10,5	100,0
		Deklice	št.	5	3	3	5	11	10	16	8	2	63
			%	7,9	4,8	4,8	7,9	17,5	15,9	25,4	12,7	3,2	100,0
2023/ 2024	Romi	Dečki	št.	31	29	32	17	28	28	19	5	1	190
			%	16,3	15,3	16,8	8,9	14,7	14,7	10,0	2,6	0,5	100,0
		Deklice	št.	35	14	28	14	27	19	39	8	4	188
			%	18,6	7,4	14,9	7,4	14,4	10,1	20,7	4,3	2,1	100,0
	Neromi	Dečki	št.	4	5	11	3	5	14	15	33	5	95
			%	4,2	5,3	11,6	3,2	5,3	14,7	15,8	34,7	5,3	100,0
		Deklice	št.	2	4	3	7	5	13	12	10	2	58
			%	3,4	6,9	5,2	12,1	8,6	22,4	20,7	17,2	3,4	100,0
2024/ 2025	Romi	Dečki	št.	38	32	27	14	25	20	15	10	0	181
			%	21,0	17,7	14,9	7,7	13,8	11,0	8,3	5,5	0,0	100,0
		Deklice	št.	27	22	25	8	27	34	14	8	6	171
			%	15,8	12,9	14,6	4,7	15,8	19,9	8,2	4,7	3,5	100,0
	Neromi	Dečki	št.	6	3	16	6	7	10	24	12	4	88
			%	6,8	3,4	18,2	6,8	8,0	11,4	27,3	13,6	4,5	100,0
		Deklice	št.	5	6	9	1	7	10	19	12	1	70
			%	7,1	8,6	12,9	1,4	10,0	14,3	27,1	17,1	1,4	100,0

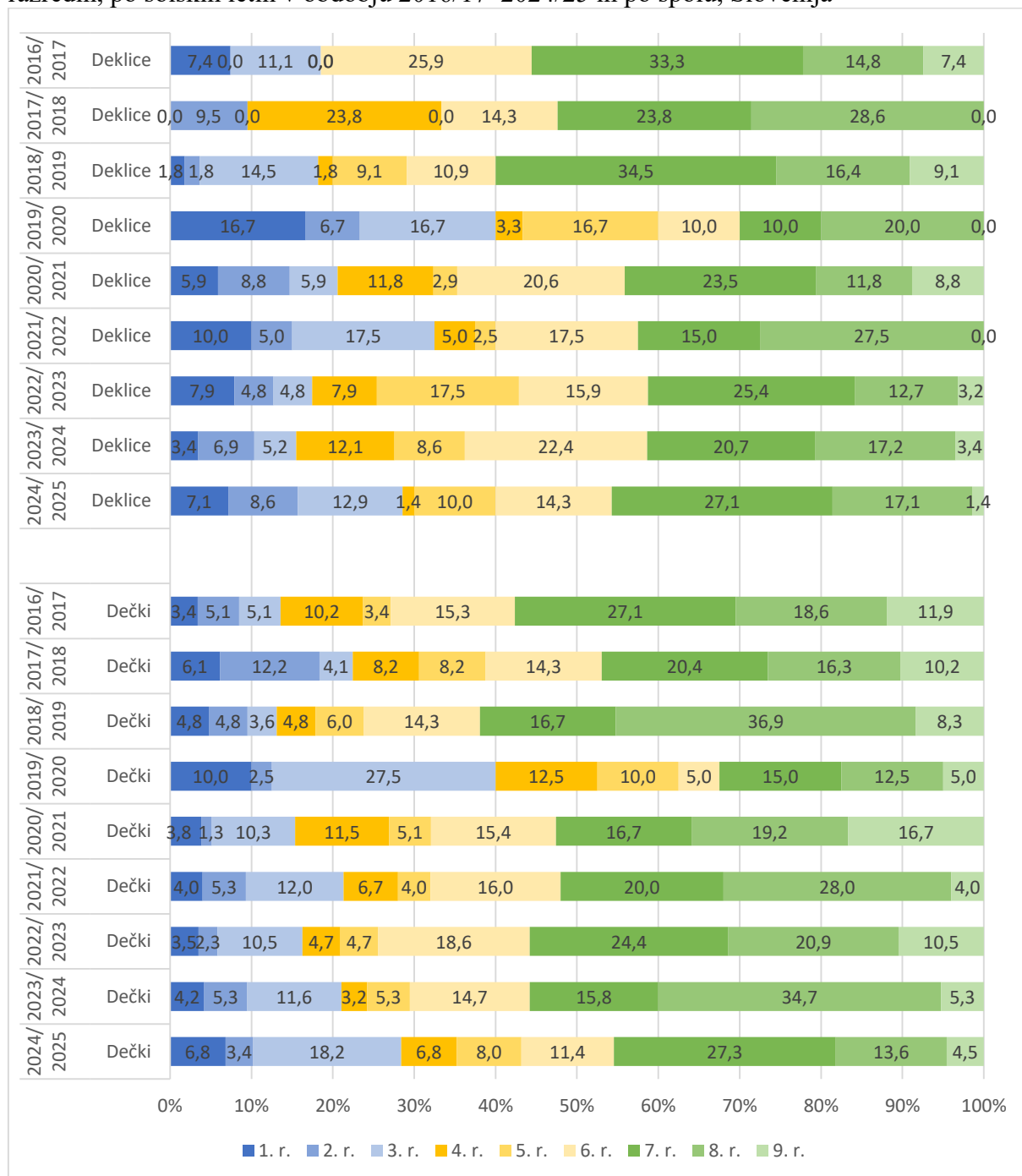
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 23: Porazdelitev deležev romskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, po razredih, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25 in po spolu, Slovenija

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 24: Porazdelitev deležev (v %) neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, po razredih, po šolskih letih v obdobju 2016/17–2024/25 in po spolu, Slovenija

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

3.3 Delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po posameznih šolskih letih

V tem podpoglavju je prikazan delež romskih in neromskih učencev znotraj posameznih razredov, ki niso uspešno zaključili razreda, po šolskih letih. Za lažjo preglednost smo podatke v grafičnih prikazih porazdelili v triletja (grafi 25, 26 in 27).

Tabela 10: Delež romskih in neromskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, znotraj posameznih razredov, v obdobju 2016/17–2024/25, Slovenija

Šolsko leto	Skupina	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.
2016/17	Romi	30,5	25,1	32,9	22,5	29,6	32,6	37,3	40,3	11,6
	Neromi	0,3	0,2	0,5	0,5	0,2	1,4	2,2	1,3	0,8
2017/18	Romi	24,2	22,2	23,6	15,9	22,5	40,3	36,2	35,8	11,9
	Neromi	0,2	0,6	0,2	0,7	0,3	0,8	1,3	1,2	0,4
2018/19	Romi	25,6	18,1	25,9	27,3	30,1	40,6	41,3	27,0	17,6
	Neromi	0,4	0,4	0,8	0,4	0,7	1,4	2,6	3,3	1,1
2019/20	Romi	25,8	22,4	19,6	11,5	19,9	20,0	20,0	19,4	10,9
	Neromi	0,7	0,2	1,2	0,5	0,7	0,4	0,7	0,9	0,2
2020/21	Romi	33,2	25,9	34,2	26,2	42,0	37,7	39,6	27,8	1,8
	Neromi	0,4	0,3	0,7	1,0	0,4	1,5	1,5	1,5	1,3
2021/22	Romi	39,8	32,0	33,5	22,5	32,7	45,2	43,6	27,3	6,4
	Neromi	0,6	0,5	1,3	0,5	0,3	1,4	1,7	2,4	0,3
2022/23	Romi	31,1	21,6	33,8	18,1	45,4	43,5	44,3	23,1	8,9
	Neromi	0,6	0,4	0,9	0,7	1,1	2	2,7	2,1	0,8
2023/24	Romi	29,2	25	38,5	24,6	35,5	42,3	42	25,5	10,9
	Neromi	0,5	0,7	1,2	0,8	0,8	2	2	3,2	0,6
2024/25	Romi	30	27,3	27,8	17,3	38,5	41,5	37,2	30,5	16,7
	Neromi	0,9	0,7	1,9	0,6	1,1	1,5	3,1	1,8	0,4

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

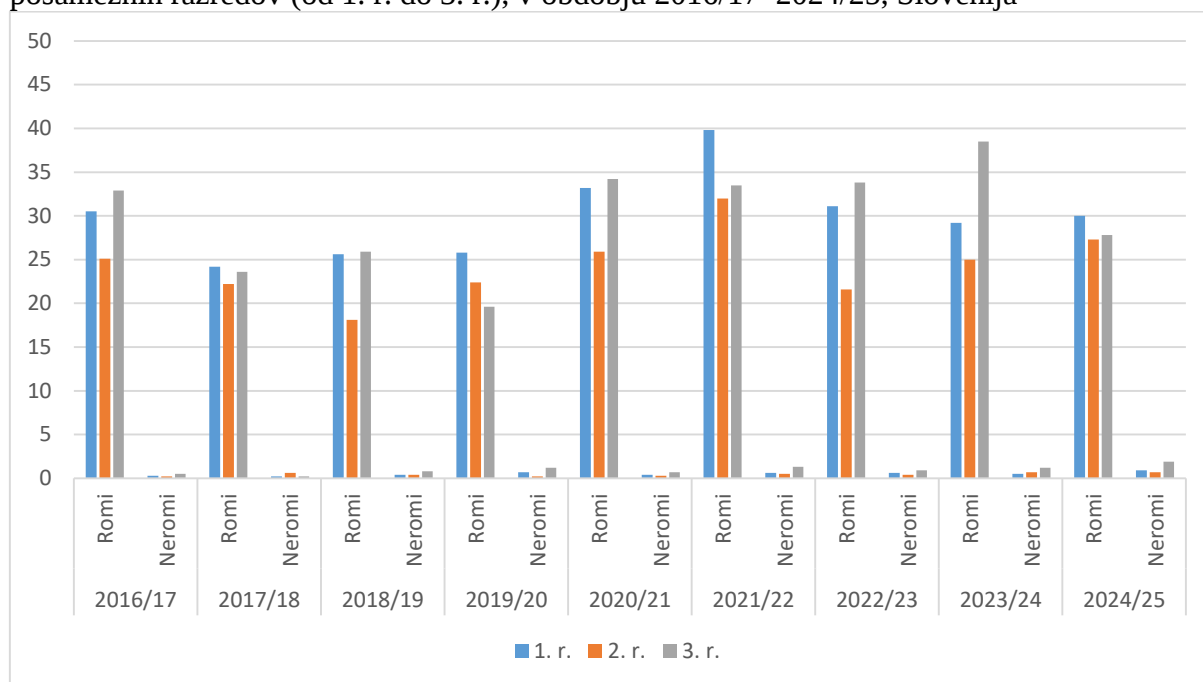
Med romskimi učenci v prvem triletju se največje vrednosti kazalnika v celotnem analiziranem obdobju praviloma pojavljajo v 3. razredu, pogosto pa tudi v 1. razredu. Izjemo predstavlja prelomno »koronsko« šolsko leto 2019/20, ko je bil delež učencev, ki razreda niso uspešno zaključili, v 2. razredu večji kot v 3. razredu. Do vključno tega šolskega leta so se deleži neuspešnih učencev v 1. in 3. razredu gibali do približno 25 %, od leta 2020/21 dalje pa so se v obeh razredih povečali za okoli 5 odstotnih točk. Pri neromskih učencih se v prvem triletju podobno kot pri romskih največje vrednosti kazalnika praviloma pojavljajo v 3. razredu, vendar na bistveno nižjih ravneh.

V drugem triletju so bili pri romskih učencih najmanjši deleži tistih, ki razreda niso uspešno zaključili, praviloma zabeleženi v 4. razredu, pri čemer so v celotnem analiziranem obdobju opazna precejšnja nihanja vrednosti. Z napredovanjem v višje razrede se deleži povečujejo. Izjemo predstavljata šolski leti 2020/21 in 2022/23, ko je bil v 6. razredu delež učencev, ki niso napredovali v višji razred, nekoliko manjši kot v 5. razredu. V šolskem letu 2019/20 so bili deleži v vseh treh razredih izrazito manjši in niso presegli 20 %. V obdobju po tem letu so se deleži v 5. in 6. razredu izrazito povečali ter se večinoma gibali med 35 in 45 %. Pri neromskih učencih so bili največji deleži v drugem triletju praviloma zabeleženi v 6. razredu, vendar – podobno kot v prvem triletju – večinoma ne presegajo 1 %.

Za romske učence v zadnjem triletju velja, da so bili – z izjemo šolskega leta 2016/17 – največji deleži tistih, ki niso uspešno zaključili razreda, praviloma zabeleženi v 7. razredu, z napredovanjem v višje razrede pa vrednost kazalnika izrazito upada. Tako kot v prejšnjih triletjih so bile tudi v zadnjem triletju vrednosti izrazito nizke v šolskem letu 2019/20. V letih, ki so sledila, so se deleži v 7. razredu ponovno povečali, medtem ko so v 8. in 9. razredu ostali

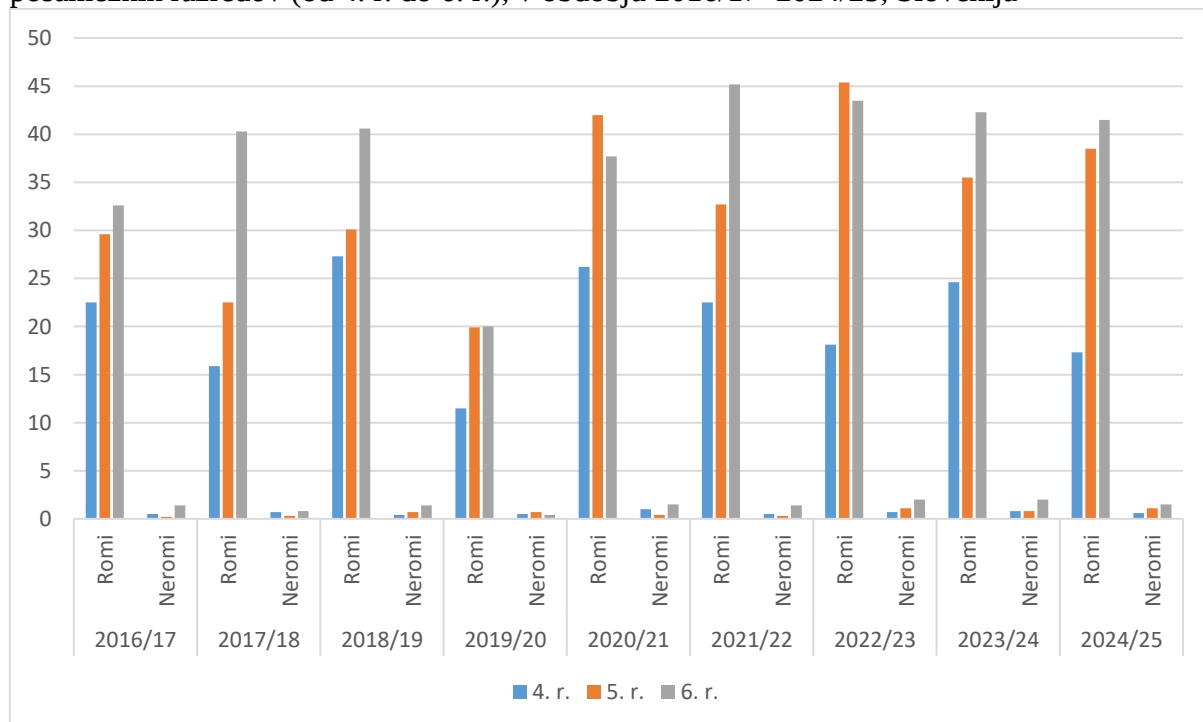
na primerljivih ravneh. Podoben vzorec se kaže tudi pri neromskih učencih, pri katerih so najvišje vrednosti kazalnika praviloma vezane na 7. in 8. razred.

Graf 25: Delež romskih in neromskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, znotraj posameznih razredov (od 1. r. do 3. r.), v obdobju 2016/17–2024/25, Slovenija

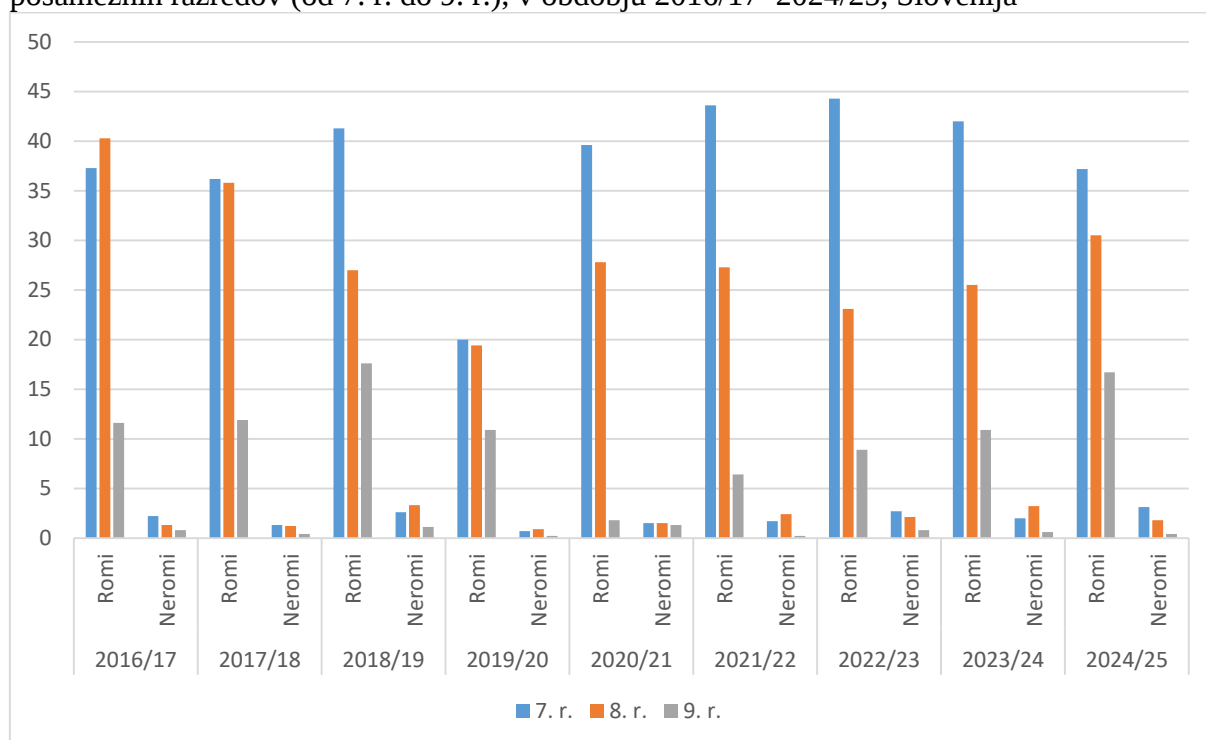
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 26: Delež romskih in neromskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, znotraj posameznih razredov (od 4. r. do 6. r.), v obdobju 2016/17–2024/25, Slovenija

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 27: Delež romskih in neromskih učencev (v %), ki niso uspešno zaključili razreda, znotraj posameznih razredov (od 7. r. do 9. r.), v obdobju 2016/17–2024/25, Slovenija

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

3.4 Delež romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu in šolskih letih

Iz primerjave podatkov o romskih in neromskih učencih, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, glede na spol (glej tabele 11–19 in grafe 28–36 spodaj), lahko izpostavimo dva bistvena zaključka (poleg občutno večjega deleža neuspešnih med romskimi kot med neromskimi učenci, kar smo obravnavali že zgoraj):

- Pri neromskih učencih ni bistvenih razlik med spoloma glede ponavljanja razredov, pri romskih učencih pa obstajajo razlike in sicer je delež tistih, ki niso uspešno zaključili razreda, običajno večji med fanti kot med dekleti. Pri romskih učenkah vrednosti tega kazalnika praviloma le približno v dveh od devetih razredov v vsakem šolskem letu presežejo vrednosti kazalnika romskih učencev.
- Pri neromskih učencih in učenkah je delež tistih, ki niso uspešno zaključili razreda, približno konstanten v vseh razredih in skozi vsa proučevana šolska leta, pri romskih učencih in učenkah pa precej močno niha tako med razredi kot med šolskimi leti. Pri romskih dečkih se največji deleži običajno pojavljajo med 5. in 7. razredom (z izjemo šolskega leta 2018/19). Pri romskih deklicah pa je pri sedmih od devetih analiziranih šolskih let opažena izrazito nižja vrednost kazalnika v 4. razredu osnovne šole.

Tabela 11: Število in delež (v %) romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu, šolsko leto 2016/17, Slovenija

Učenci	Spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
Neromi	dečki	št.	2	3	3	6	2	9	16	11	7	59
		%	0,3	0,5	0,4	0,9	0,3	1,6	2,9	1,8	1,3	1,0
	deklice	št.	2	0	3	0	0	7	9	4	2	27
		%	0,3	0,0	0,5	0,0	0,0	1,2	1,6	0,7	0,4	0,5
Romi	dečki	št.	36	25	30	10	23	23	15	21	4	187
		%	35,0	30,1	40,0	14,9	28,8	35,9	44,1	63,6	16,7	33,2
	deklice	št.	18	19	21	22	25	20	16	6	4	151
		%	24,3	20,7	26,3	29,3	30,5	29,4	32,7	17,6	19,0	26,3

Vir: Bešter in Pirc 2025a

Tabela 12: Število in delež (v %) romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu, šolsko leto 2017/18, Slovenija

Učenci	Spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
Neromi	dečki	št.	3	6	2	4	4	7	10	8	5	49
		%	0,4	0,9	0,3	0,6	0,6	1,0	1,7	1,4	0,9	0,8
	deklice	št.	0	2	0	5	0	3	5	6	0	21
		%	0,0	0,3	0,0	0,8	0,0	0,5	0,8	1,0	0,0	0,8
Romi	dečki	št.	26	18	22	12	13	28	19	10	3	151
		%	28,0	22,0	25,0	23,1	18,3	41,2	44,2	50,0	21,4	28,4
	deklice	št.	19	16	20	9	19	28	15	9	3	138
		%	20,4	22,5	22,2	11,3	26,8	39,4	29,4	27,3	10,7	23,5

Vir: Bešter in Pirc 2025b

Tabela 13: Število in delež (v %) romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu, šolsko leto 2018/19, Slovenija

Učenci	Spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
Neromi	dečki	št.	4	4	3	4	5	12	14	31	7	84
		%	0,6	0,6	0,4	0,6	0,7	1,7	2,1	5,3	1,3	1,4
	deklice	št.	1	1	8	1	5	6	19	9	5	55
		%	0,1	0,2	1,3	0,2	0,8	1,0	3,1	1,5	0,9	1,0
Romi	dečki	št.	27	17	21	19	20	27	20	8	0	159
		%	28,7	19,8	27,6	30,6	40,0	39,7	43,5	29,6	0,0	30,6
	deklice	št.	19	14	17	20	17	27	18	9	6	147
		%	22,1	16,5	23,9	24,7	23,3	41,5	39,1	25,0	25,0	25,9

Vir: Bešter in Pirc 2025c

Tabela 14: Število in delež (v %) romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu, šolsko leto 2019/20, Slovenija

Učenci	Spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
Neromi	dečki	št.	4	1	11	5	4	2	6	5	2	40
		%	0,6	0,1	1,5	0,7	0,6	0,3	0,9	0,8	0,4	0,7
	deklice	št.	5	2	5	1	5	3	3	6	0	30
		%	0,8	0,3	0,8	0,2	0,8	0,5	0,5	1,0	0,0	0,5
Romi	dečki	št.	30	22	16	10	12	11	10	6	3	120
		%	31,9	28,6	19,0	14,3	18,5	19,0	22,2	20,7	15,8	22,2
	deklice	št.	17	14	17	6	17	15	8	7	2	103
		%	19,3	16,7	20,2	8,7	21,0	20,8	17,8	18,4	7,4	17,5

Vir: Bešter in Pirc 2025d

Tabela 15: Število in delež (v %) romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu, šolsko leto 2020/21, Slovenija

Učenci	Spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
Neromi	dečki	št.	3	1	8	9	4	12	13	15	13	78
		%	0,4	0,2	1,1	1,2	0,6	1,8	1,8	2,2	2,0	1,3
	deklice	št.	2	3	2	4	1	7	8	4	3	34
		%	0,3	0,5	0,3	0,6	0,2	1,2	1,2	0,7	0,5	0,6
Romi	dečki	št.	37	22	30	23	35	29	20	7	0	203
		%	33,6	27,8	42,3	31,1	48,6	54,7	40,8	18,4	0,0	35,6
	deklice	št.	25	21	25	16	25	17	22	13	1	165
		%	32,5	24,1	27,8	21,3	35,2	24,6	38,6	38,2	3,2	27,9

Vir: Bešter in Pirc 2025e

Tabela 16: Število in delež (v %) romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu, šolsko leto 2021/22, Slovenija

Učenci	Spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
Neromi	dečki	št.	3	4	9	5	3	12	15	21	3	75
		%	0,5	0,6	1,4	0,8	0,4	1,7	2,3	3,1	0,5	1,3
	deklice	št.	4	2	7	2	1	7	6	11	0	40
		%	0,7	0,3	1,1	0,3	0,2	1,1	1,0	1,7	0,0	0,7
Romi	dečki	št.	43	28	29	16	23	30	15	8	2	194
		%	41,3	32,2	37,7	30,2	29,9	50,8	48,4	29,6	7,7	35,9
	deklice	št.	27	21	25	13	25	22	26	10	1	170
		%	37,5	31,8	29,8	17,1	35,7	39,3	41,3	25,6	4,8	31,1

Vir: Bešter in Pirc 2025f

Tabela 17: Število in delež (v %) romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu, šolsko leto 2022/23, Slovenija

Učenci	Spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
Neromi	dečki	št.	3	2	9	4	4	16	21	18	9	86
		%	0,4	0,3	1,3	0,6	0,6	2,3	3	2,7	1,3	1,4
	deklice	št.	5	3	3	5	11	10	16	8	2	63
		%	0,8	0,5	0,5	0,8	1,6	1,6	2,5	1,3	0,3	1,1
Romi	dečki	št.	44	20	27	13	22	34	16	3	1	180
		%	33,8	23,3	32,1	21,7	40,7	47,2	47,1	13,6	5,3	32,1
	deklice	št.	25	12	25	10	42	23	19	12	3	171
		%	27,2	19,4	35,7	14,9	48,3	39	42,2	27,9	11,5	31

Vir: Bešter in Pirc 2025g

Tabela 18: Število in delež (v %) romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu, šolsko leto 2023/24, Slovenija

Učenci	Spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
Neromi	dečki	št.	4	5	11	3	5	14	15	33	5	95
		%	0,6	0,7	1,7	0,4	0,8	2	2,1	4,7	0,8	1,6
	deklice	št.	2	4	3	7	5	13	12	10	2	58
		%	0,3	0,6	0,5	1,1	0,8	1,9	1,9	1,6	0,3	1
Romi	dečki	št.	31	29	32	17	28	28	18	5	1	189
		%	25,6	30,5	38,6	26,2	44,4	51,9	45	26,3	7,1	34,1
	deklice	št.	35	14	28	14	27	19	19	8	4	168
		%	33,3	18,2	38,4	23	29,3	33,3	39,6	25	12,5	29,1

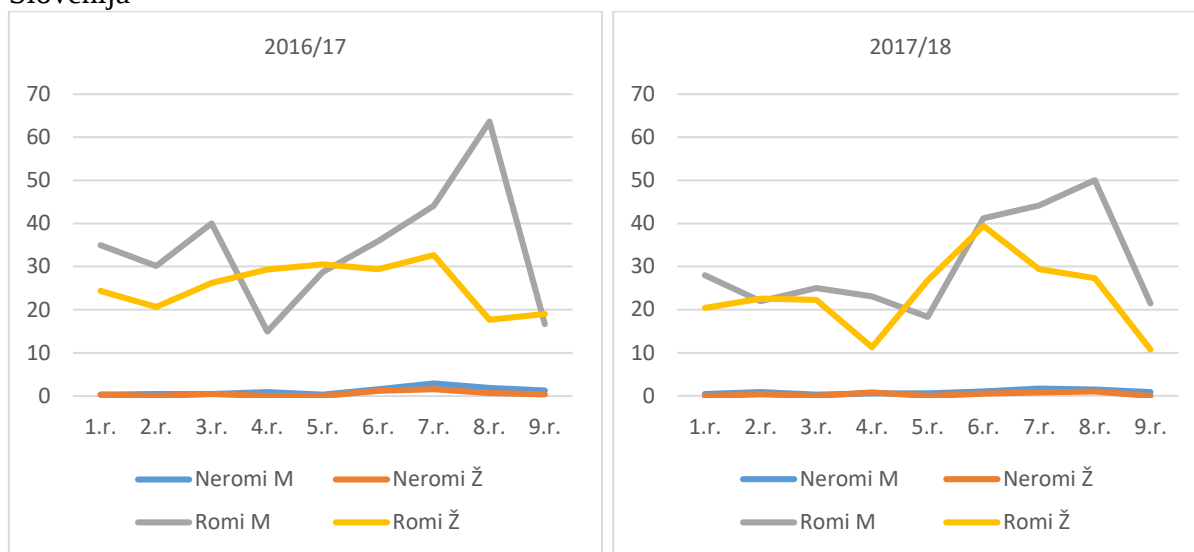
Vir: Bešter in Pirc 2025h

Tabela 19: Število in delež (v %) romskih in neromskih učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov, po spolu, šolsko leto 2024/25, Slovenija

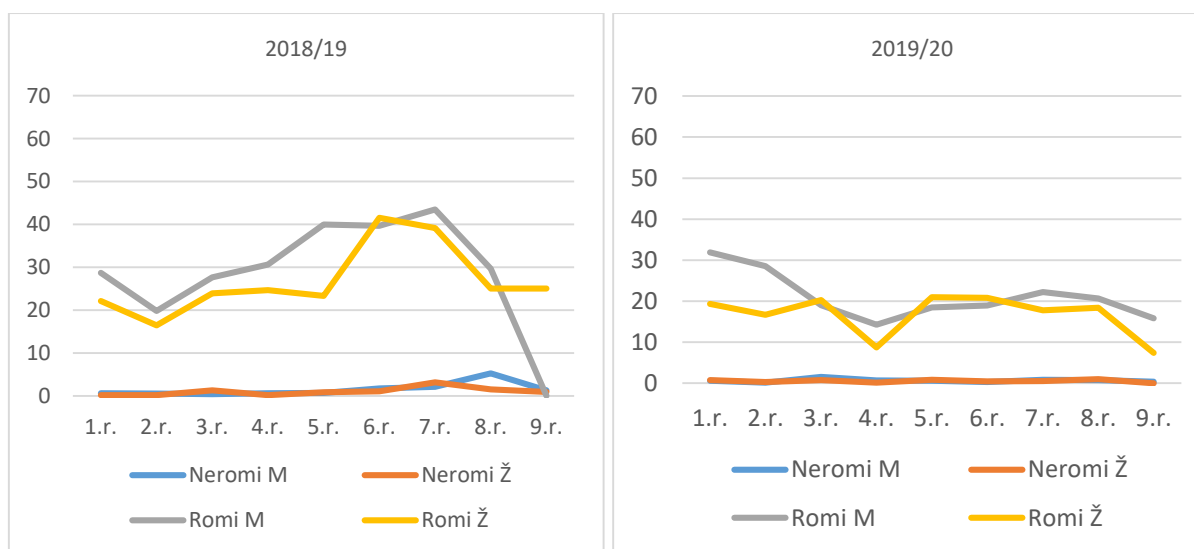
Učenci	Spol		1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	Skupaj
Neromi	dečki	št.	6	3	16	6	7	10	24	12	4	88
		%	1	0,5	2,3	1	1	1,5	3,5	1,7	0,6	1,5
	deklice	št.	5	6	9	1	7	10	19	12	1	70
		%	0,8	0,9	1,4	0,2	1,1	1,6	2,7	1,9	0,2	1,2
Romi	dečki	št.	38	32	27	14	25	20	15	10	0	181
		%	33,3	27,8	28,7	18,7	33,8	37	44,1	40	0	30,3
	deklice	št.	27	22	25	8	27	34	14	8	6	171
		%	26,2	26,5	26,9	15,4	44,3	44,7	31,8	23,5	25	30

Vir: Bešter in Pirc 2025i

Grafi 28–36: Delež učencev, ki niso uspešno zaključili posameznih razredov (v %), med romskimi in neromskimi učenci znotraj posameznega razreda, po spolu, po šolskih letih, Slovenija¹⁰

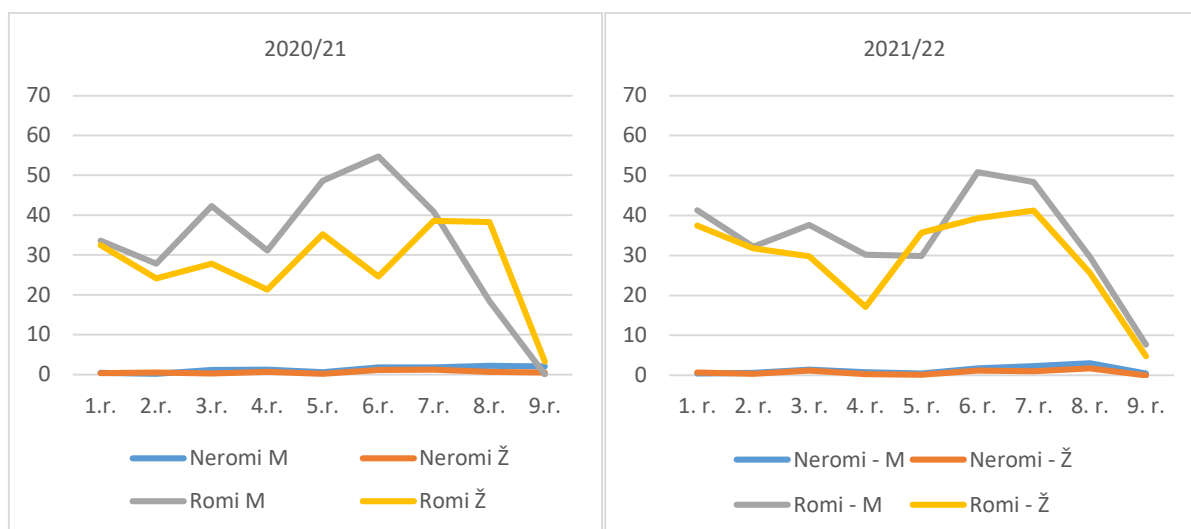

Vir: Bešter in Pirc 2025a; b

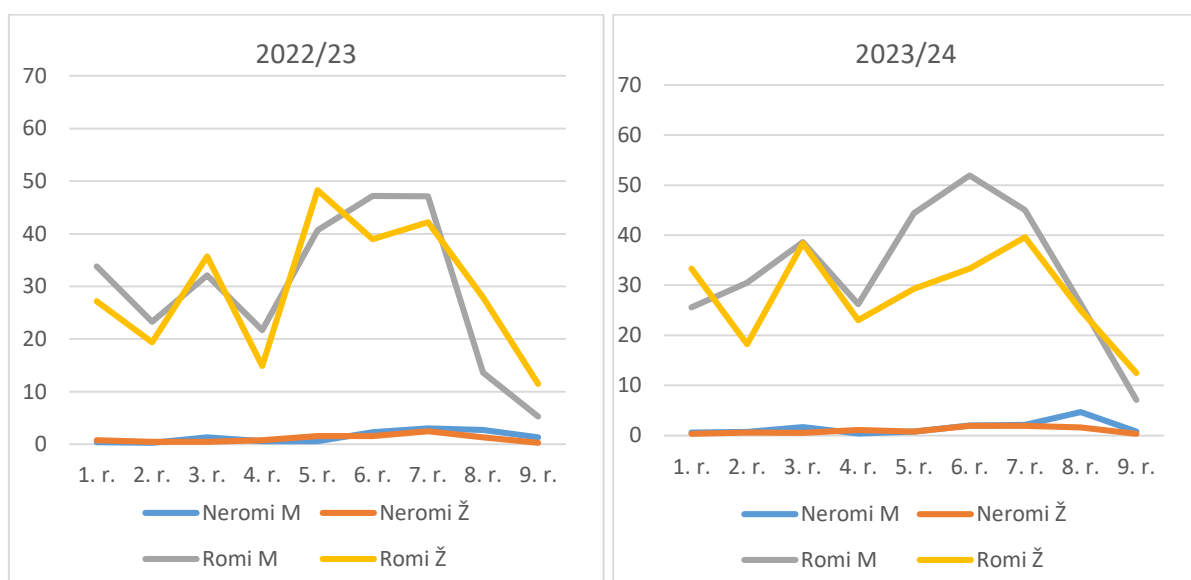

Vir: Bešter in Pirc 2025c; d

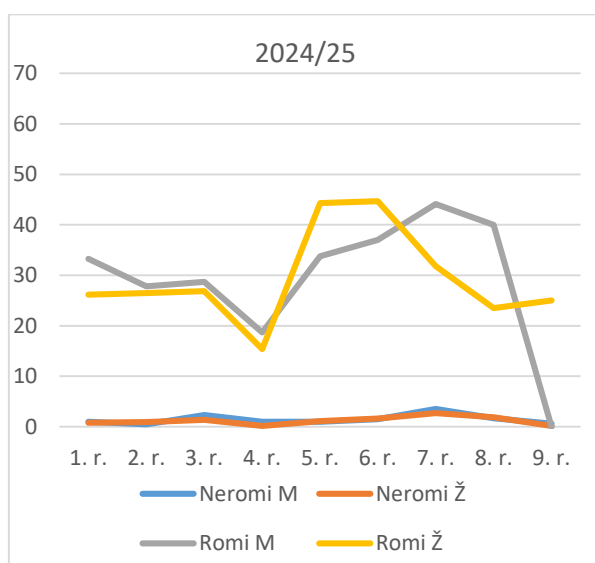
¹⁰ V grafih so romske učenke označene kot Romi Ž, romski učenci kot Romi M, neromske učenke kot Neromi Ž in neromski učenci kot Neromi M.

Vir: Bešter in Pirc 2025e; f

Vir: Bešter in Pirc 2025g; h

Vir: Bešter in Pirc 2025i

3.5 Učenci, ki niso uspešno zaključili razreda, med romskimi in neromskimi učenci od 6. do 9. razreda, po posameznih šolskih letih

Analiza podatkov o številu učencev, ki neuspešno zaključijo enega od zadnjih štirih razredov osnovne šole, kaže na izrazito in sistematično neenakost med romskimi in neromskimi učenci. Razlike med skupinama se najizraziteje kažejo v obdobju od 6. do 8. razreda. V vseh opazovanih šolskih letih so deleži učencev, ki razreda niso uspešno zaključili, med neromskimi učenci majhni in razmeroma stabilni, praviloma pod 3 %, pri čemer so razlike med spoloma majhne in brez jasnega vzorca.

Povsem drugačna slika se kaže pri romskih učencih. V 6. in 7. razredu so deleži tistih, ki razreda ne zaključijo uspešno, izjemno veliki in pogosto presegajo tretjino vseh romskih učencev v posameznem razredu, v nekaterih letih pa se približujejo ali celo presegajo polovico populacije. To velja za oba spola, pri čemer razlike med romskimi dečki in deklicami po letih nihajo, vendar ne kažejo enosmernega ali trajnega spolnega vzorca.

V 8. razredu je opazno zmanjševanje deležev ponavljanja, kar je mogoče razlagati kot posledico predhodne selekcije: del učencev, ki se v 6. in 7. razredu ni uspel prilagoditi šolskim zahtevam, v 8. razred sploh ne vstopi oziroma ga ne doseže. Kljub temu ostajajo deleži romskih učencev, ki razreda ne zaključijo uspešno, tudi v 8. razredu znatno večji kot pri neromskih učencih.

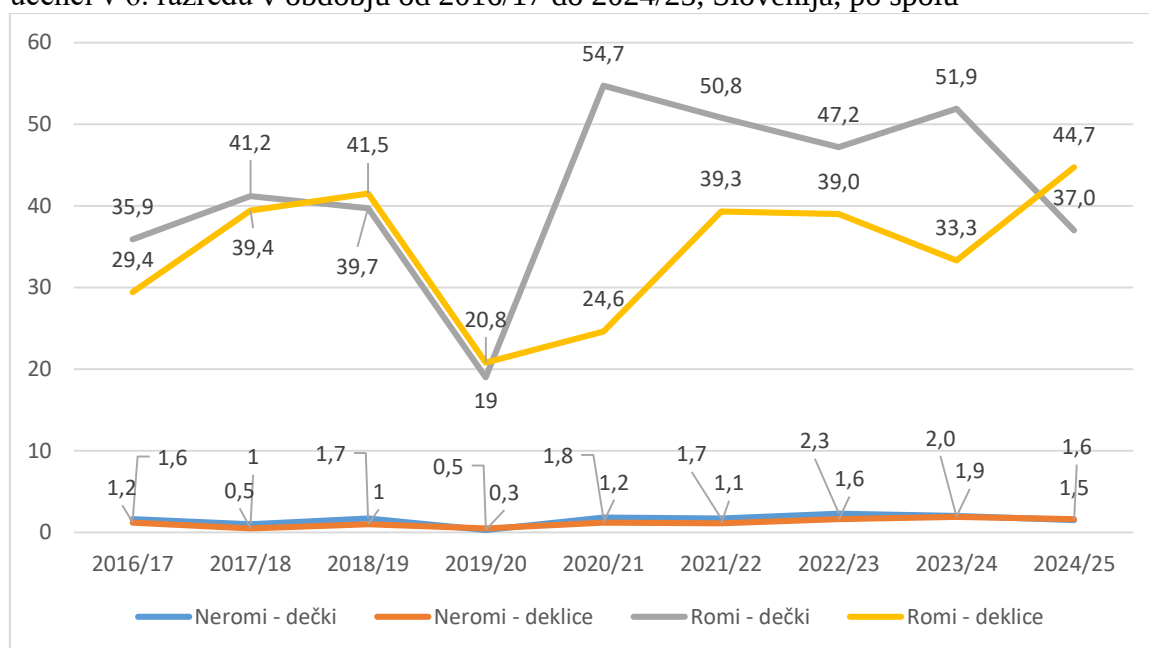
V 9. razredu se deleži učencev, ki neuspešno zaključijo razred, občutno zmanjšajo pri obeh skupinah, kar potrjuje, da je največja selekcija skoncentrirana v prehodnem obdobju od 6. do 8. razreda. Med romskimi učenci, ki dosežejo 9. razred, večina razred tudi uspešno zaključi, čeprav zaradi majhnih absolutnih števil posamezni deleži po letih izraziteje nihajo, zlasti pri deklicah.

Tabela 20: Število in delež (v %) učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, med romskimi in neromskimi učenci v 6. razredu v obdobju od 2016/17 do 2024/25, Slovenija, po spolu

Skupina		2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025
Neromi - dečki	št.	9	7	12	2	12	12	16	14	10
	%	1,6	1	1,7	0,3	1,8	1,7	2,3	2,0	1,5
Neromi - deklice	št.	7	3	6	3	7	7	10	13	10
	%	1,2	0,5	1	0,5	1,2	1,1	1,6	1,9	1,6
Romi - dečki	št.	23	28	27	11	29	30	34	28	20
	%	35,9	41,2	39,7	19	54,7	50,8	47,2	51,9	37,0
Romi - deklice	št.	20	28	27	15	17	22	23	19	34
	%	29,4	39,4	41,5	20,8	24,6	39,3	39,0	33,3	44,7

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 37: Delež učencev, ki niso uspešno zaključili razreda (v %), med romskimi in neromskimi učenci v 6. razredu v obdobju od 2016/17 do 2024/25, Slovenija, po spolu

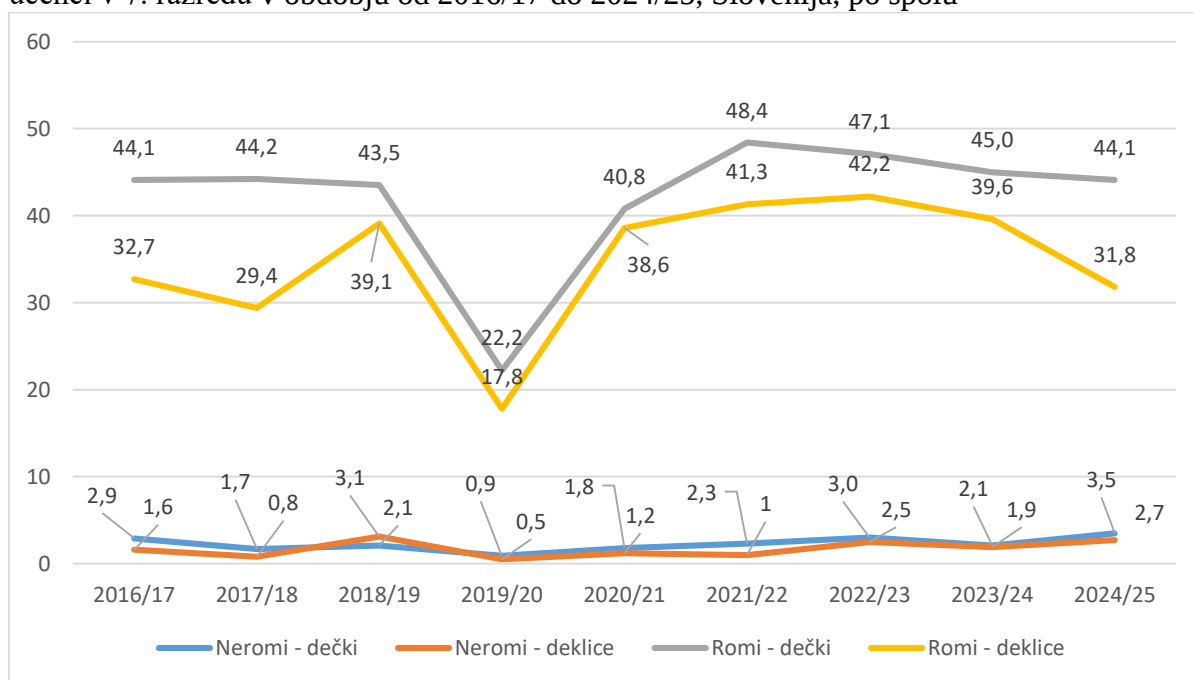
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Tabela 21: Število in delež (v %) učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, med romskimi in neromskimi učenci v 7. razredu v obdobju od 2016/17 do 2024/25, Slovenija, po spolu

Skupina		2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025
Neromi - dečki	št.	16	10	14	6	13	15	21	15	24
	%	2,9	1,7	2,1	0,9	1,8	2,3	3,0	2,1	3,5
Neromi - deklince	št.	9	5	19	3	8	6	16	12	19
	%	1,6	0,8	3,1	0,5	1,2	1	2,5	1,9	2,7
Romi - dečki	št.	15	19	20	10	20	15	16	18	15
	%	44,1	44,2	43,5	22,2	40,8	48,4	47,1	45,0	44,1
Romi - deklince	št.	16	15	18	8	22	26	19	19	14
	%	32,7	29,4	39,1	17,8	38,6	41,3	42,2	39,6	31,8

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 38: Delež (v %) učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, med romskimi in neromskimi učenci v 7. razredu v obdobju od 2016/17 do 2024/25, Slovenija, po spolu

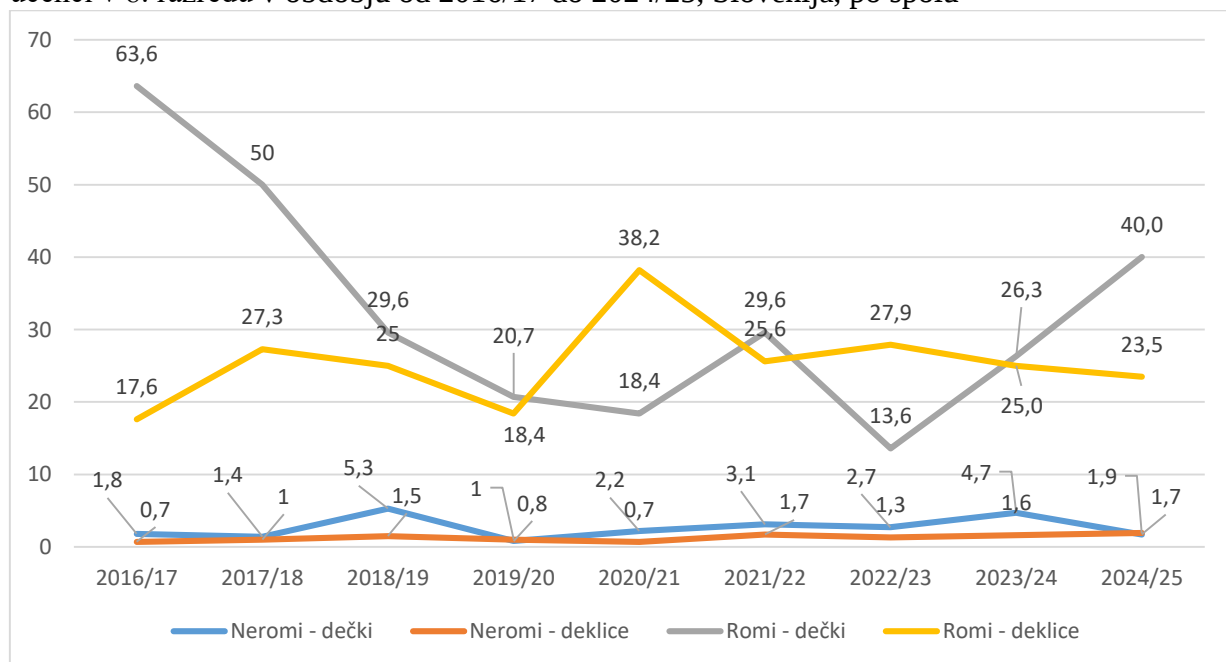
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Tabela 22: Število in delež (v %) učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, med romskimi in neromskimi učenci v 8. razredu v obdobju od 2016/17 do 2024/25, Slovenija, po spolu

Skupina		2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025
Neromi - dečki	št.	11	8	31	5	15	21	18	33	12
	%	1,8	1,4	5,3	0,8	2,2	3,1	2,7	4,7	1,7
Neromi - dekllice	št.	4	6	9	6	4	11	8	10	12
	%	0,7	1	1,5	1	0,7	1,7	1,3	1,6	1,9
Romi - dečki	št.	21	10	8	6	7	8	3	5	10
	%	63,6	50	29,6	20,7	18,4	29,6	13,6	26,3	40,0
Romi - dekllice	št.	6	9	9	7	13	10	12	8	8
	%	17,6	27,3	25	18,4	38,2	25,6	27,9	25,0	23,5

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 39: Delež učencev, ki niso uspešno zaključili razreda (v %), med romskimi in neromskimi učenci v 8. razredu v obdobju od 2016/17 do 2024/25, Slovenija, po spolu

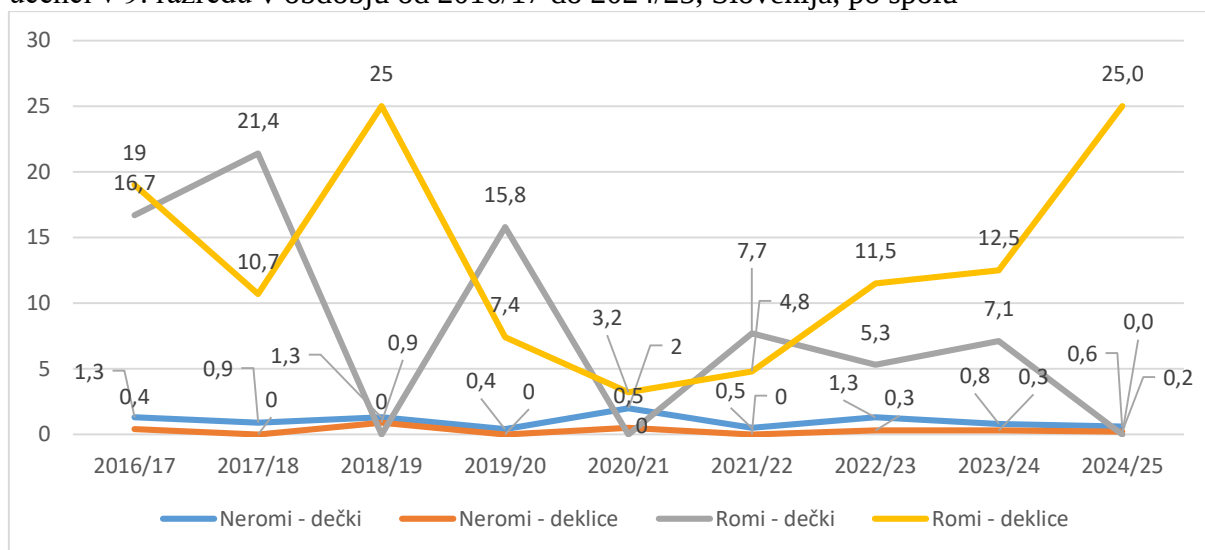
Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Tabela 23: Število in delež (v %) učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, med romskimi in neromskimi učenci v 9. razredu v obdobju od 2016/17 do 2024/25, Slovenija, po spolu

Skupina		2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2023/ 2024	2024/ 2025
Neromi - dečki	št.	7	5	7	2	13	3	9	5	4
	%	1,3	0,9	1,3	0,4	2	0,5	1,3	0,8	0,6
Neromi - deklisce	št.	2	0	5	0	3	0	2	2	1
	%	0,4	0	0,9	0	0,5	0	0,3	0,3	0,2
Romi - dečki	št.	4	3	0	3	0	2	1	1	0
	%	16,7	21,4	0	15,8	0	7,7	5,3	7,1	0,0
Romi - deklisce	št.	4	3	6	2	1	1	3	4	6
	%	19	10,7	25	7,4	3,2	4,8	11,5	12,5	25,0

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

Graf 40: Delež učencev, ki niso uspešno zaključili razreda (v %), med romskimi in neromskimi učenci v 9. razredu v obdobju od 2016/17 do 2024/25, Slovenija, po spolu

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i

4 Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo posamične razrede

To poglavje prikazuje, kolikšen delež romskih učencev uspešno zaključi 6. oziroma 7. ali 9. razred osnovne šole. Izračun teh deležev je pomemben predvsem v luči dejstva, da sta osip in delež tistih, ki niso uspešno zaključili razredov, med romskimi osnovnošolci, zlasti na JV Slovenije, zelo velika. Zato nas zanima, kolikšnemu deležu izmed njih se uspe prebiti do višjih razredov OŠ in te tudi uspešno zaključiti. Na 6. razred se osredotočamo zato, ker uspešno zaključen 6. razred pomeni zaključeno raven ISCED 1 po mednarodni klasifikaciji izobraževanja. Uspešno zaključen 7. razred je pomemben zato, ker je to najnižji zahtevani pogoj za vpis na srednješolske programe – in sicer na nižje poklicno izobraževanje, ki traja dve do tri leta. Za učence, ki uspešno zaključijo 9. razred, pa seveda velja, da so uspešno zaključili celotno OŠ in imajo s tem izpolnjen pogoj za vpis na različne vrste srednješolskih programov, zaradi česar smo ugotavljali še delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 9. razred.

Pri izračunu deleža romskih učencev, ki uspešno zaključijo omenjene razrede OŠ, smo uporabili anonimizirane podatke o romskih učencih, ki so nam jih posredovale izbrane OŠ za obdobje devetih zaporednih šolskih let (od 2016/17 do 2024/25), ter podatke iz baze Ministrstva za vzgojo in izobraževanje (Podatkovna baza MVI) o romskih učencih v posameznih razredih OŠ v obdobju pred šolskim letom 2016/17. Natančnega deleža romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6. oziroma 7. ali 9. razred, v primerjavi z ostalimi učenci, iz podatkov, ki so nam na voljo, ne moremo izračunati. Za takšen izračun bi morali spremljati vsakega učenca posebej skozi celotno obdobje njegovega osnovnošolskega izobraževanja, česar pa dani podatki ne omogočajo. Ravno tako podatkovna baza MVI ne vključuje podatkov o spolu romskih učencev, zato pri analizah nismo mogli upoštevati tudi te spremenljivke.

Izjema velja za učence, ki so v šolskem letu 2024/25 uspešno zaključili 6. oziroma 7. ali 9. razred. Pri teh smo deleže učencev, ki so uspešno zaključili te razrede, izračunali s pomočjo lastne podatkovne baze, ki vključuje tudi podatke o spolu učencev in zajema obdobje od šolskega leta 2016/17 dalje – torej od takrat, ko so devetošolci iz leta 2024/25 predvidoma obiskovali 1. razred osnovne šole.

Za šolsko leto 2024/25 smo podatke, ki predstavljajo povprečje za oba spola, izračunali s pomočjo podatkovne baze MVI, za podatke, ločene po spolu, pa izključno na osnovi lastne podatkovne baze. Med povprečnima vrednostma, izračunanima na prvi in drugi način, prihaja do malenkostnih odstopanj, saj se podatki MVI nanašajo na stanje v šolah ob začetku posameznega šolskega leta, podatki, ki smo jih pridobili sami od izbranih osnovnih šol, pa so bili zbrani praviloma med junijem in avgustom, se pravi ob zaključku posameznega šolskega leta.

Iz podatkov, s katerimi razpolagamo, smo izračunali približek deleža romskih učencev, ki so v posameznih šolskih letih v obdobju od 2016/17 do 2024/25 uspešno zaključili 6. oziroma 7. ali 9. razred OŠ. Pri tem smo upoštevali število romskih učencev, ki so v posameznem šolskem letu uspešno zaključili enega od omenjenih razredov, in izračunali, kolikšen delež je to od števila vseh romskih otrok, ki so pred petimi oziroma šestimi ali osmimi leti obiskovali 1. razred.¹¹ Pri tem je treba upoštevati, da določeno število šesto- oziroma sedmo- ali devetošolcev zaradi predhodnega ponavljanja razredov lahko pripada tudi kakšni drugi (starejši) generaciji. Do razlik med začetnim številom vpisanih v 1. razred in številom tistih, ki so po petih letih v 6.

¹¹ Npr., za romske učence, ki so v šolskem letu 2024/25 obiskovali 6. razred, predvidevamo, da so pet let pred tem, v šolskem letu 2019/20, obiskovali 1. razred.

razredu ali po šestih v 7. oziroma po osmih letih v 9. razredu, pa lahko pride tudi zaradi selitev.¹² Nobene od teh dinamik iz podatkov ne moremo natančno razbrati. Da bi omilili vpliv omenjenih dejavnikov, zlasti ponavljanja razredov, na delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6., 7. ali 9. razred, smo na koncu izračunali še devetletno povprečje tega deleža (za obdobje od šolskega leta 2016/17 do 2024/25).

4.1 Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6. razred

Na ravni celotne skupine izbranih OŠ je bil delež romskih otrok, ki so uspešno zaključili 6. razred in so pet let pred tem predvidoma obiskovali 1. razred, povprečno 41,5 % (v obdobju 2016/17–2024/25), kot kaže tabela 24. To pomeni, da je manj kot polovica romskih prvošolcev pet let kasneje uspešno zaključila 6. razred. Največji tovrstni delež (56,2 %) je bil dosežen v šolskem letu 2019/20, ki je bilo prvo leto, ko je zaradi epidemije covida-19 pouk daljše obdobje potekal na daljavo in so bili uvedeni že omenjeni blažji kriteriji pri ocenjevanju oziroma pogojih za napredovanje v višji razred. V šolskih letih, ki so sledila, so zaznane podpovprečne vrednosti tega deleža, v letih pred 2019/20 pa nadpovprečne. V šolskih letih po prelomnem letu 2019/20 so prisotna manjša nihanja vrednosti – ko relativno »dobremu« letu, sledi slabo z manjšim deležem, temu pa spet dobro z večjim itd.

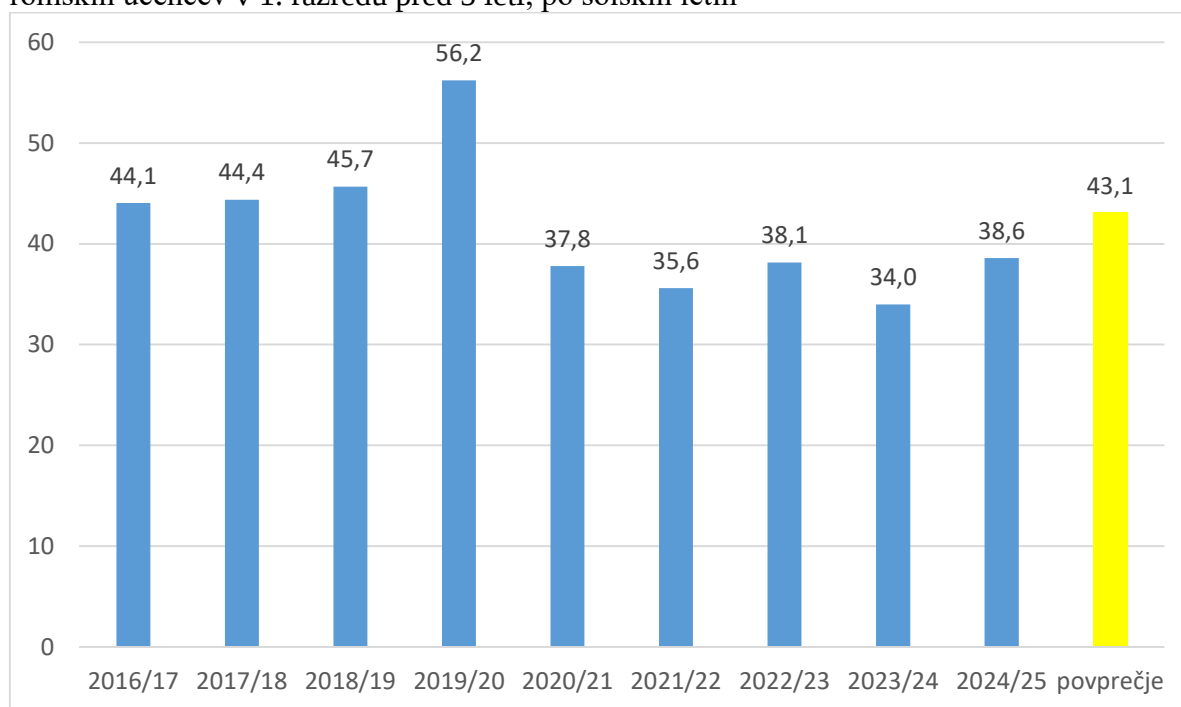
Tabela 24: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 5 leti, po šolskih letih

Šolsko leto	Št. romskih učencev v 1. razredu pred 5 leti	Št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred	Delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 5 leti
2016/17	202	89	44,1
2017/18	187	83	44,4
2018/19	173	79	45,7
2019/20	185	104	56,2
2020/21	201	76	37,8
2021/22	177	63	35,6
2022/23	194	74	38,1
2023/24	188	64	34,0
2024/25	197	76	38,6
povprečje 2016/17 – 2024/25	189,3	78,7	41,5

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

¹² Zaradi tega lahko – sicer v zelo redkih primerih – vrednosti kazalnika o deležu romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. (oz. 7. ali 9.) razred, glede na število vseh Romov, ki so bili pred 5. (oz. 6. ali 8.) leti v 1. razredu, presežejo 100 %.

Graf 41: Delež (%) romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 5 leti, po šolskih letih

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Med SV in JV Slovenijo se v celotnem devetletnem obdobju kažejo velike razlike. Medtem, ko je povprečna vrednost kazalnika za šole s SV države skoraj natančno dve tretjini učencev (66,8 %), pa ta v JV Sloveniji znaša manj kot tretjino (31,9 %). Tako kot pri povprečju vseh sodelujočih šol je bila tudi v vsaki posamezni regiji najvišja vrednost dosežena v »koronskem« šolskem letu 2019/20.

Na SV delu države je bil sicer tudi v letu 2020/21 dosežen podobno velik delež kot v predhodnem rekordnem letu, potem pa je sledil velik padec – za skoraj 20 odstotnih točk. Od leta 2022/23, ko je delež romskih učencev, ki so v tem delu države uspešno zaključili 6. razred, meril komaj dobro polovico vseh (55,2 %), se delež postopoma spet povečuje. Leta 2024/25 je meril skoraj dve tretjini, kar pa je še vedno manj kot v letu 2016/17.

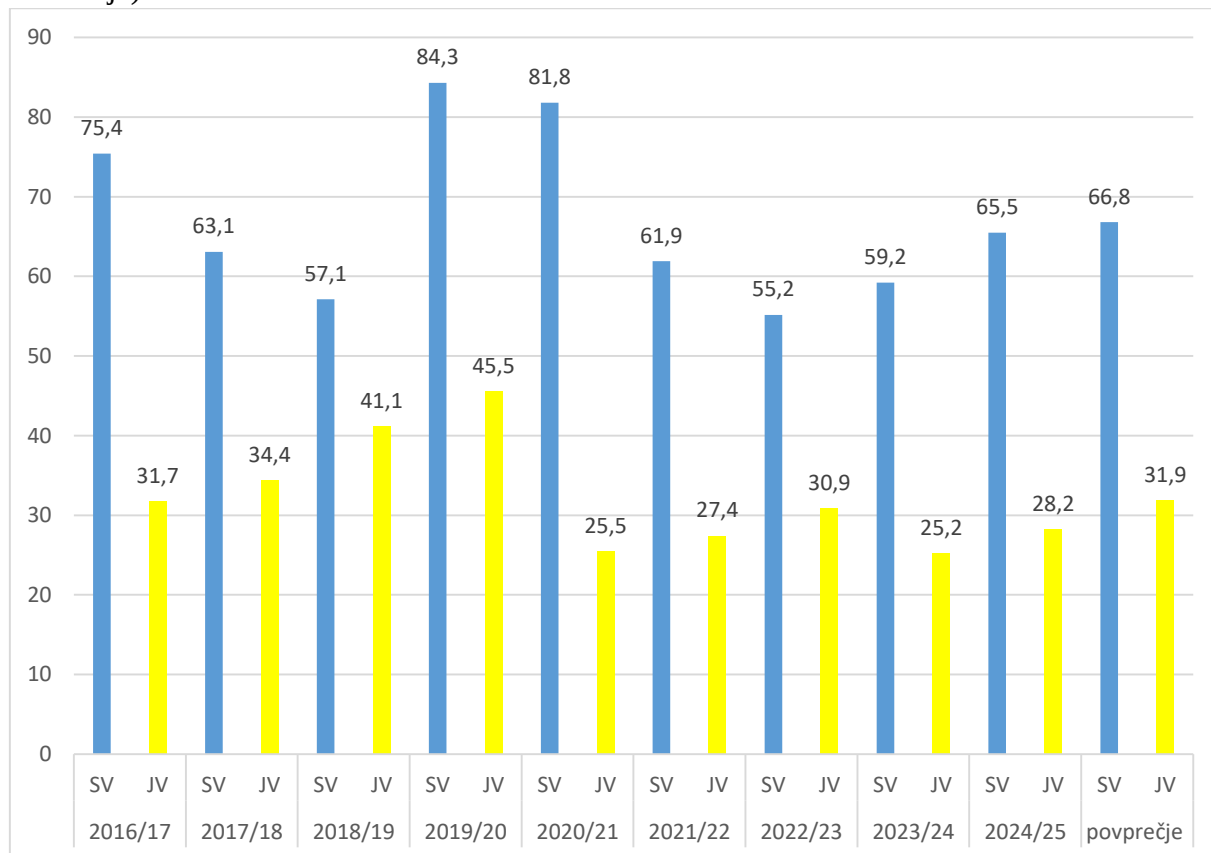
V JV Sloveniji je bila do šolskega leta 2019/20 zaznana postopna rast deleža romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred. V naslednjem šolskem letu je sledil izrazit upad, podoben tistemu, ki se je leto kasneje pojavil tudi v SV Sloveniji. Od šolskega leta 2020/21 dalje deleži nihajo na ravni, ki ostaja pod povprečjem, tako da je v šolskem letu 2024/25 ta delež znašal le še 28,2 % (tabela 25).

Tabela 25: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 5 leti, po šolskih letih in po regijah

Šolsko leto	Regija	Št. romskih učencev v 1. razredu pred 5 leti	Št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred	Delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 5 leti
2016/17	SV Slovenija	57	43	75,4
	JV Slovenija	145	46	31,7
2017/18	SV Slovenija	65	41	63,1
	JV Slovenija	122	42	34,4
2018/19	SV Slovenija	49	28	57,1
	JV Slovenija	124	51	41,1
2019/20	SV Slovenija	51	43	84,3
	JV Slovenija	134	61	45,5
2020/21	SV Slovenija	44	36	81,8
	JV Slovenija	157	40	25,5
2021/22	SV Slovenija	42	26	61,9
	JV Slovenija	135	37	27,4
2022/23	SV Slovenija	58	32	55,2
	JV Slovenija	136	42	30,9
2023/24	SV Slovenija	49	29	59,2
	JV Slovenija	139	35	25,2
2024/25	SV Slovenija	55	36	65,5
	JV Slovenija	142	40	28,2
povprečje 2016/17 - 2024/25	SV Slovenija	52,2	34,9	66,8
	JV Slovenija	137,1	43,8	31,9

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Graf 42: Delež romskih učencev (v %), ki so uspešno zaključili 6. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 5 leti, po šolskih letih in po regijah (SV Slovenija, JV Slovenija)

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Za šolsko leto 2024/25 smo lahko vrednosti kazalnika za romske učence, ki so uspešno zaključili 6. razred, izračunali tudi glede na spol, saj imamo podatke o teh učencih in učenkah, ki so pred petimi leti obiskovali 1. razred, že v lastni podatkovni bazi. Za povprečje na ravni cele države in za JV Slovenijo se kaže, da so pri tem romske učenke dosegale boljše rezultate od romskih učencev. Na ravni izbranih šol v celi državi so romske deklice za dobrih 11 odstotnih točk uspešnejše od dečkov, tako da jih je v letu 2024/25 slaba polovica vseh (47,7 %) uspešno zaključila 6. razred.

V SV Sloveniji so bili glede tega kazalnika uspešnejši romski dečki, kjer je delež tistih, ki so uspešno zaključili 6. razred, več kot 3/4 vseh, pri deklicah pa ta obsega skoraj 2/3 vseh. Razkorak med obema regijama je tako izredno velik, sploh pri romskih dečkih (tabela 26).

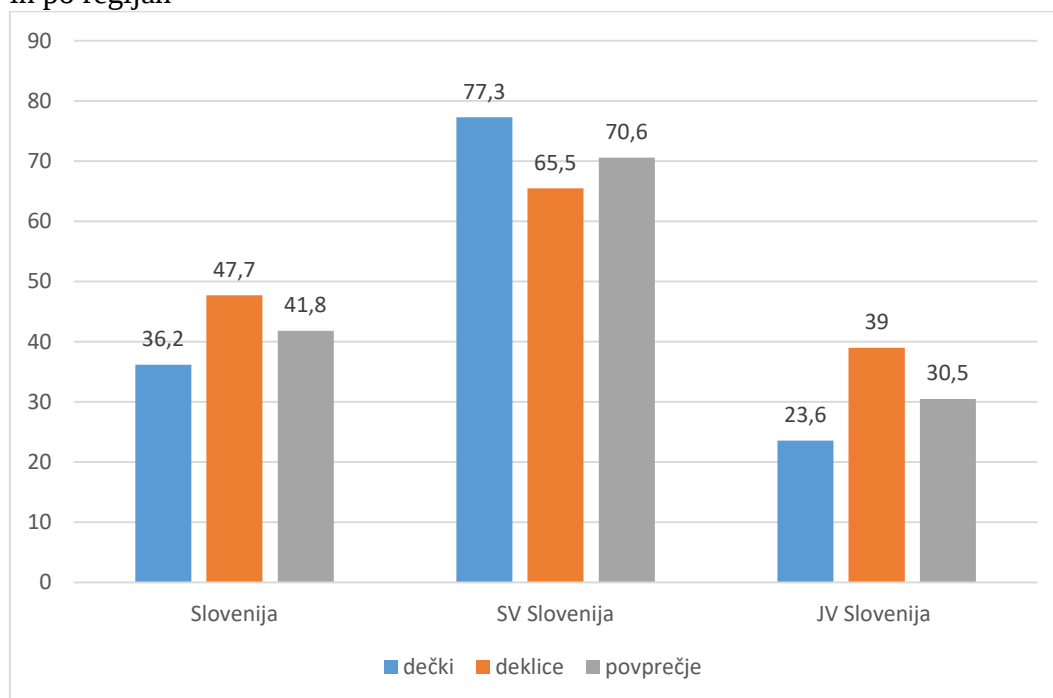
Tabela 26: Delež romskih učencev in učenk (v %), ki so uspešno zaključili 6. razred v šolskem letu 2024/25, glede na število vseh romskih učencev in učenk v 1. razredu pred 5 leti, po spolu in po regijah

	Dečki	Deklice	Povprečje	Povprečje (Podatkovna baza MVI*)
Slovenija (vse izbrane OŠ)	36,2	47,7	41,8	38,6
SV Slovenija	77,3	65,5	70,6	65,5
JV Slovenija	23,6	39	30,5	28,2

* To je vir za podatke o učencih 1. razreda.

Vir: Bešter in Pirc 2025d; 2025i; Podatkovna baza MVI

Graf 43: Delež romskih učencev in učenk (v %), ki so uspešno zaključili 6. razred v šolskem letu 2024/25, glede na število vseh romskih učencev in učenk v 1. razredu pred 5 leti, po spolu in po regijah

Vir: Bešter in Pirc 2025d; 2025i

4.2 Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 7. razred

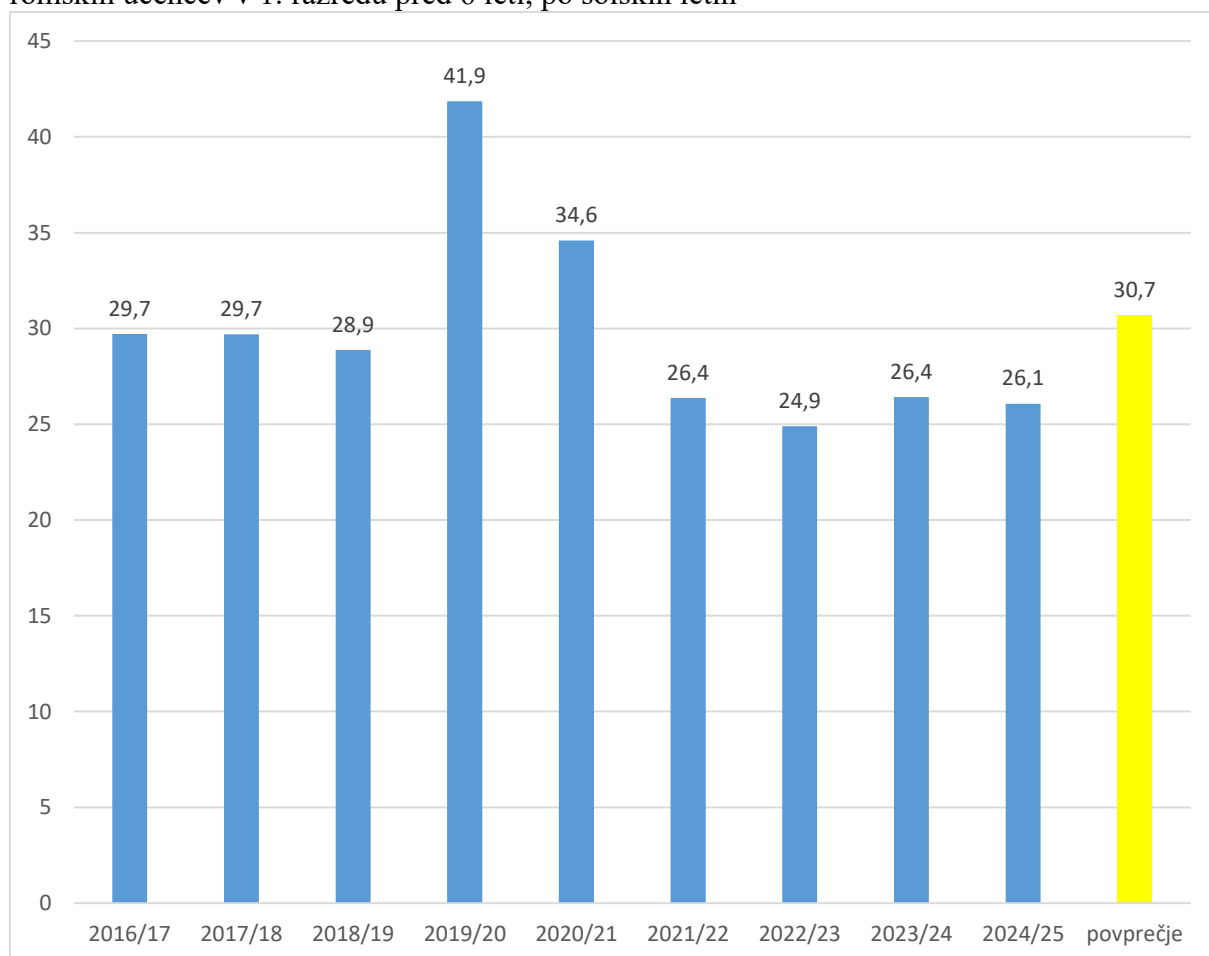
V devetletnem obdobju (2016/17–2024/25) je bil delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred in so šest let pred tem predvidoma obiskovali 1. razred, povprečno 30,7 % (glej tabelo 27). To pomeni, da je v omenjenem obdobju v povprečju manj kot tretjina romskih učencev po sedmih letih obiskovanja osnovne šole uspešno zaključila 7. razred. Najmanjši tovrstni delež (24,9 %) je bil zabeležen v šolskem letu 2022/23, največji (41,9%) pa v šolskem letu 2019/20, predvidoma zaradi blažjih kriterijev glede ocenjevanja in napredovanja v višji razred, ki so bili v tem letu izjemoma vzpostavljeni zaradi epidemije covida-19. Na splošno velja za dosežene vrednosti deležev romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred, podobno kot v primeru šestošolcev: vrednosti so bile višje pred prelomnim »koronskim« letom in nižje v obdobju po tem – z izjemo leta 2020/21. V času od leta 2021/22 so tudi tu prisotna letna nihanja vrednosti, a z manjšo amplitudo kot v primeru 6. razreda.

Tabela 27: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 6 leti, po šolskih letih

Šolsko leto	Št. romskih učencev v 1. razredu pred 6 leti	Št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred	Delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred, glede na število vseh Romov v 1. razredu pred 6 leti
2016/17	175	52	29,7
2017/18	202	60	29,7
2018/19	187	54	28,9
2019/20	172	72	41,9
2020/21	185	64	34,6
2021/22	201	53	26,4
2022/23	177	74	24,9
2023/24	193	51	26,4
2024/25	188	58,8	26,1
povprečje 2016/17 – 2024/25	186,7	78,7	30,7

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Graf 44: Delež romskih učencev (v %), ki so uspešno zaključili 7. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 6 leti, po šolskih letih

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

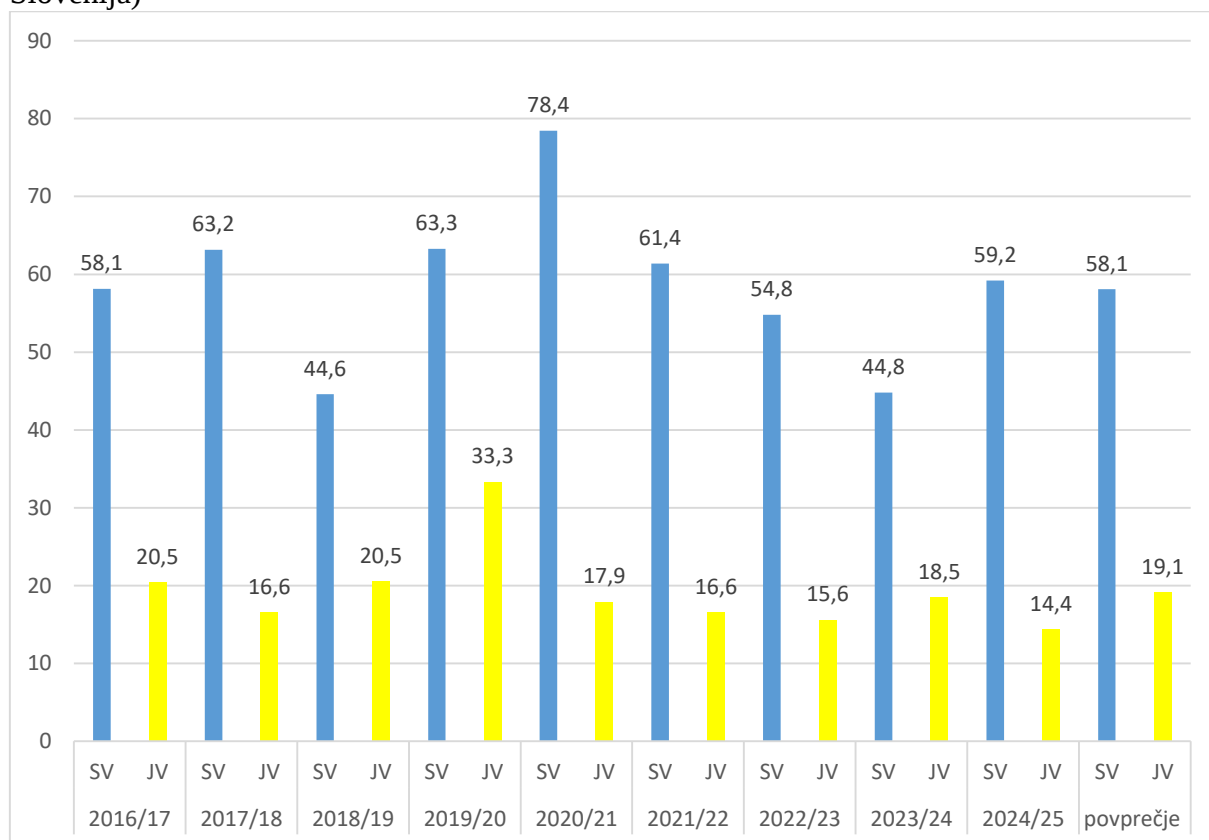
Ponovno, kot pri 6. razredu, so se tudi tu pokazale velike razlike med SV in JV Slovenijo. V izbranih šolah na SV Slovenije je v šestletnem obdobju povprečno 58,1 % romskih učencev, ki so šest let pred tem obiskovali 1. razred, uspešno zaključilo 7. razred. Na JV Slovenije je bil ta delež kar trikrat manjši – samo 19,1 % (tabela 28). Pri romskih učencih s SV države je bil največji delež tistih, ki so uspešno zaključili 7. razred, dosežen v letu 2020/21, temu pa je sledil dokaj strm padec v naslednjih treh letih.

Tabela 28: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 6 leti, po šolskih letih in po regijah

Šolsko leto	Regija	Št. romskih učencev v 1. razredu pred 6 leti	Št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred	Delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 6 leti
2016/17	SV Slovenija	43	25	58,1
	JV Slovenija	132	27	20,5
2017/18	SV Slovenija	57	36	63,2
	JV Slovenija	145	24	16,6
2018/19	SV Slovenija	65	29	44,6
	JV Slovenija	122	25	20,5
2019/20	SV Slovenija	49	31	63,3
	JV Slovenija	123	41	33,3
2020/21	SV Slovenija	51	40	78,4
	JV Slovenija	134	24	17,9
2021/22	SV Slovenija	44	27	61,4
	JV Slovenija	157	26	16,6
2022/23	SV Slovenija	42	23	54,8
	JV Slovenija	135	21	15,6
2023/24	SV Slovenija	58	26	44,8
	JV Slovenija	135	25	18,5
2024/25	SV Slovenija	49	29	59,2
	JV Slovenija	139	20	14,4
povprečje 2016/17 - 2024/25	SV Slovenija	50,9	29,6	58,1
	JV Slovenija	135,8	25,9	19,1

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Graf 45: Delež romskih učencev (v %), ki so uspešno zaključili 7. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 6 leti, po šolskih letih in po regijah (SV Slovenija, JV Slovenija)

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Analiza podatkov o deležu romskih učencev, ki so uspešno zaključili 7. razred, po spolu – enako kot pri predhodnem razredu – kaže, da so večje deleže v letu 2024/25 dosegle deklice (tabela 29). Njihov delež na ravni cele države (34,9 %) je bil za slabih 15 odstotnih točk večji od tistega pri dečkih, a hkrati približno enkrat manjši od deleža, ki velja za romska dekleta v SV Sloveniji. Razkorak med obema regijama v korist SV Slovenije je tu še večji kot v primeru uspešno zaključenega 6. razreda. V tem primeru povprečna vrednost te spremenljivke za deklice iz JV Slovenije (17,5 %) ni niti blizu povprečja za celotno državo, ne glede na spol (27,2 %).

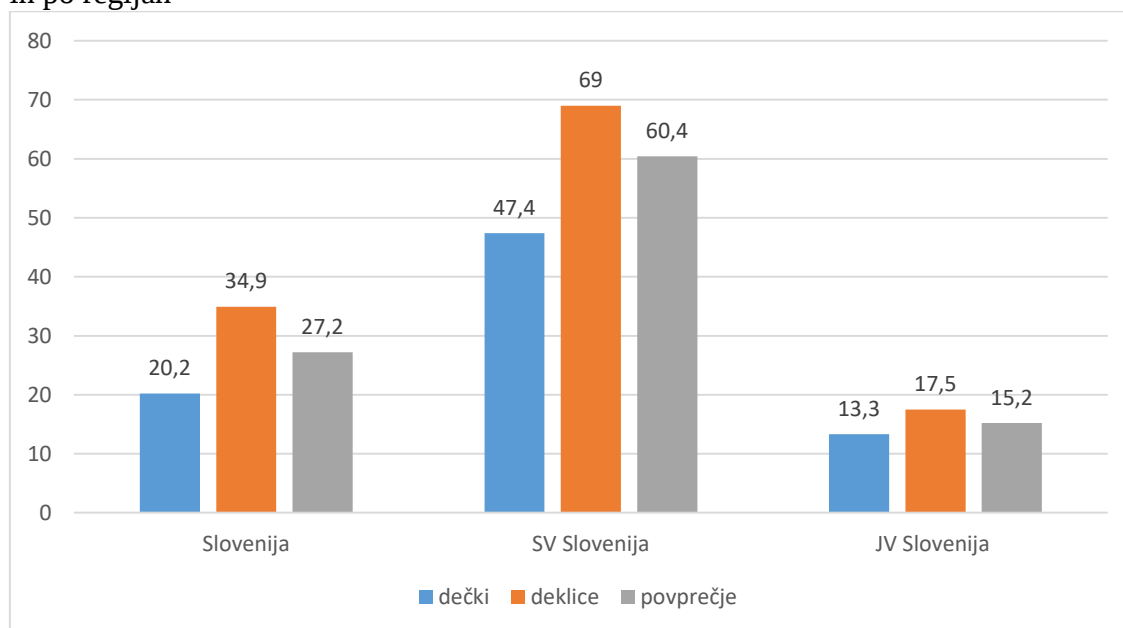
Tabela 29: Delež romskih učencev in učenk (v %), ki so uspešno zaključili 7. razred v šolskem letu 2024/25, glede na število vseh romskih učencev in učenk v 1. razredu pred 6 leti, po spolu in po regijah

	Dečki	Deklice	Povprečje	Povprečje (Podatkovna baza MVI*)
Slovenija (vse izbrane OŠ)	20,2	34,9	27,2	26,1
SV Slovenija	47,4	69	60,4	59,2
JV Slovenija	13,3	17,5	15,2	14,4

*To je vir za podatke o učencih 1. razreda.

Vir: Bešter in Pirc 2025c; 2025i; Podatkovna baza MVI

Graf 46: Delež romskih učencev in učenk (v %), ki so uspešno zaključili 7. razred v šolskem letu 2024/25, glede na število vseh romskih učencev in učenk v 1. razredu pred 6 leti, po spolu in po regijah

Vir: Bešter in Pirc 2025c; 2025i

4.3 Delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 9. razred

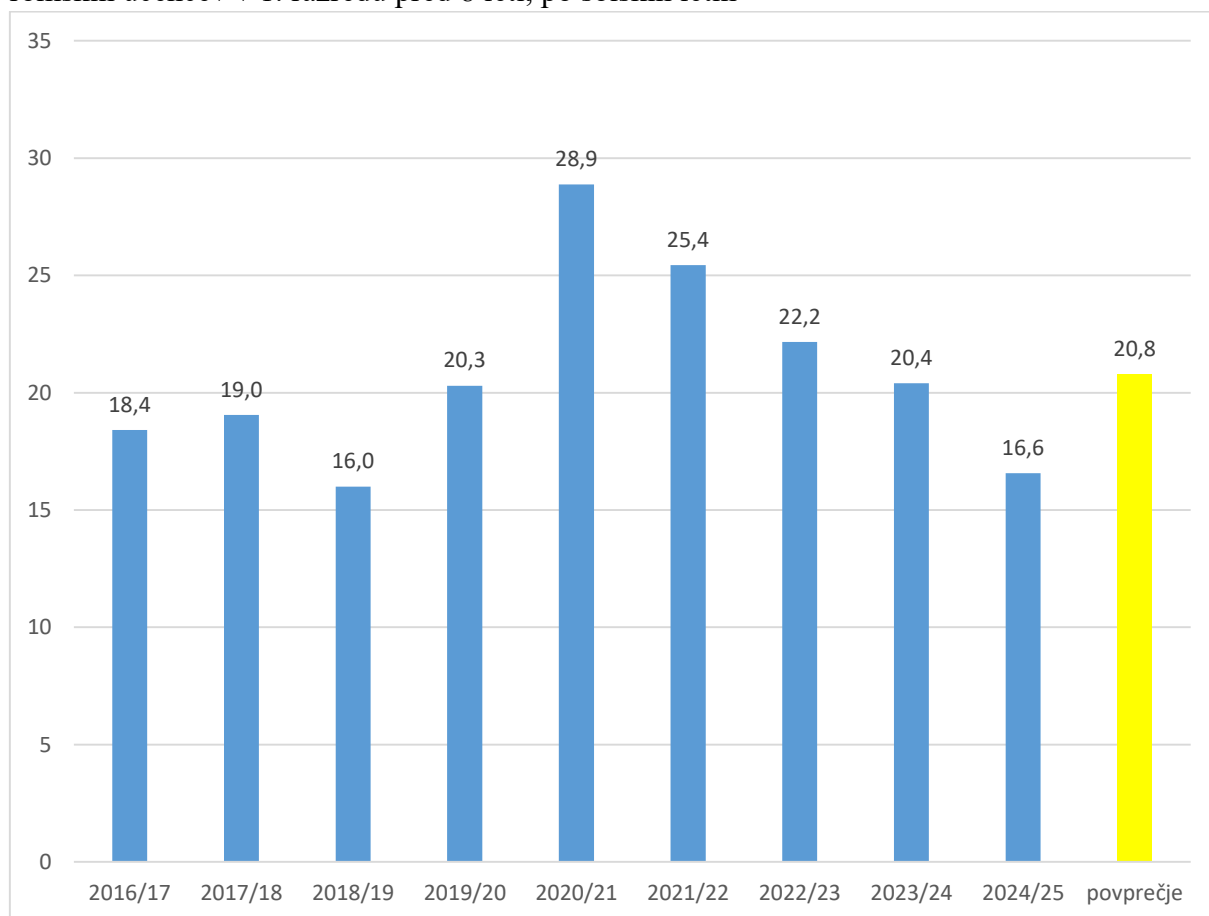
Podatki kažejo, da osnovno šolo oziroma 9. razred uspešno zaključi zgolj dobra petina (20,8 %) romskih učencev, ki so predvidoma 8 let prej obiskovali 1. razred. Drugače kot v primeru 6. in 7. razreda je bila največja vrednost dosežena v letu 2020/21 (28,9 %). Od takrat dalje delež z vsakim letom nekoliko upade, tako da je ta v letu 2024/25 meril le 16,6 % (tabela 30).

Tabela 30: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so uspešno zaključili osnovno šolo (9. razred), glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 8 leti, po šolskih letih

Šolsko leto	Št. romskih učencev v 1. razredu pred 8 leti	Št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 9. razred	Delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 9. razred, glede na število vseh Romov v 1. razredu pred 8 leti
2016/17	201	37	18,4
2017/18	189	36	19,0
2018/19	175	28	16,0
2019/20	202	41	20,3
2020/21	187	54	28,9
2021/22	173	44	25,4
2022/23	185	41	22,2
2023/24	201	41	20,4
2024/25	181	30	16,6
povprečje 2016/17 – 2024/25	188,2	39,1	20,8

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Graf 47: Delež romskih učencev (v %), ki so uspešno zaključili 9. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 8 leti, po šolskih letih

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

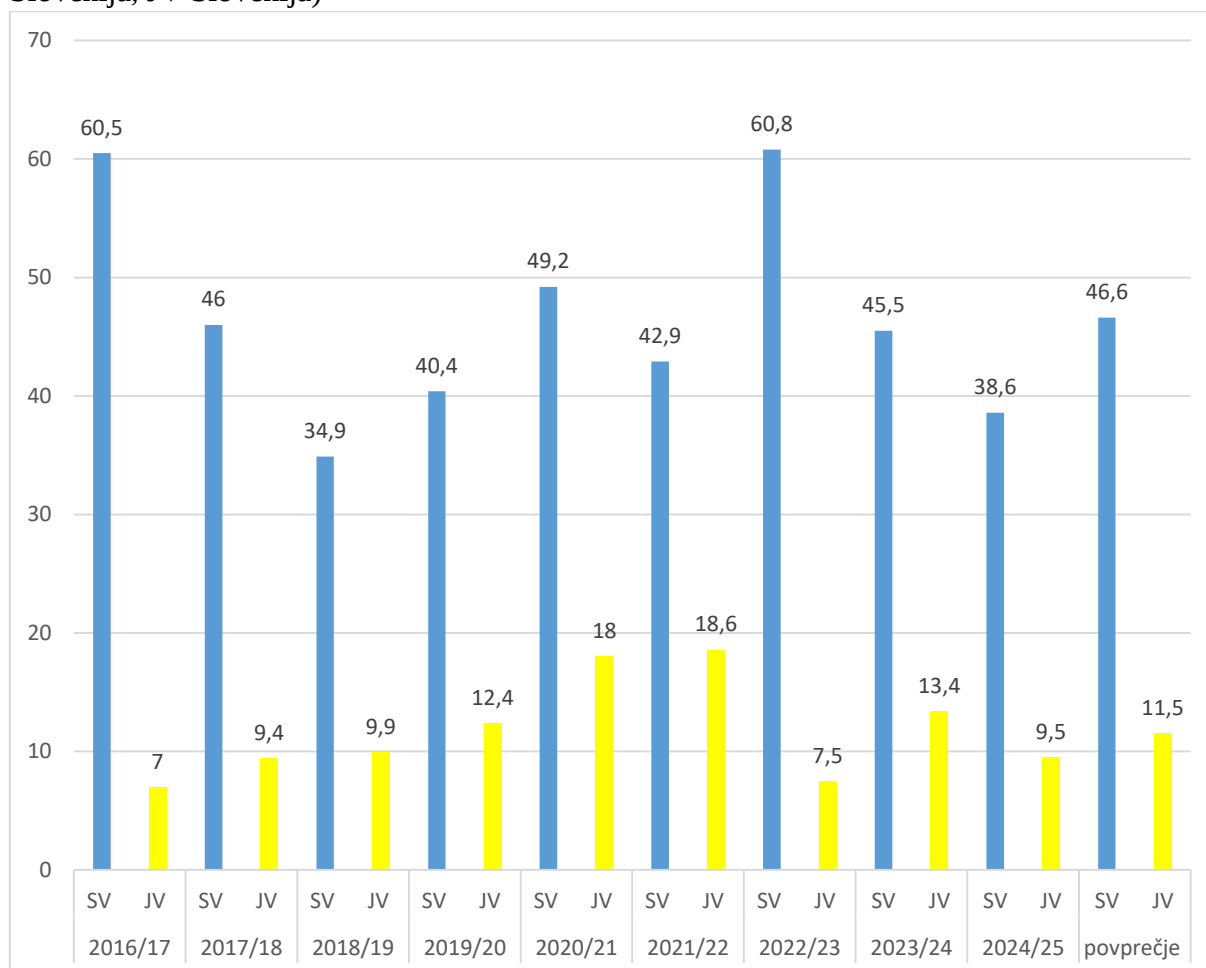
Povprečna vrednost za vse izbrane osnovne šole skupaj nudi precej popačeno sliko, saj ne pokaže na velike razlike med SV Slovenijo in JV Slovenijo. Dejansko je položaj na JV države precej slabši kot na SV. V SV Sloveniji v povprečju osnovno šolo (9. razred) uspešno zaključi več kot 46 % romskih učencev, v JV Sloveniji pa ta delež znaša povprečno zgolj 11,5 % (tabela 31). To pomeni, da komaj dobra desetina vseh romskih učencev uspešno zaključi vseh 9 razredov šole.

Tabela 31: Število in delež (v %) romskih učencev, ki so uspešno zaključili osnovno šolo (9. razred), glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 8 leti, po šolskih letih in po regijah

Šolsko leto	Regija	Št. romskih učencev, vpisanih v 1. razred pred 8. leti	Št. romskih učencev, ki so uspešno zaključili 9. razred	Delež romskih učencev, ki so uspešno zaključili 9. razred, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 8. leti
2016/17	SV Slovenija	43	26	60,5
	JV Slovenija	158	11	7,0
2017/18	SV Slovenija	50	23	46,0
	JV Slovenija	139	13	9,4
2018/19	SV Slovenija	43	15	34,9
	JV Slovenija	132	13	9,8
2019/20	SV Slovenija	57	23	40,4
	JV Slovenija	145	18	12,4
2020/21	SV Slovenija	65	32	49,2
	JV Slovenija	122	22	18,0
2021/22	SV Slovenija	49	21	42,9
	JV Slovenija	124	23	18,5
2022/23	SV Slovenija	51	31	60,8
	JV Slovenija	134	10	7,5
2023/24	SV Slovenija	44	20	45,5
	JV Slovenija	157	21	13,4
2024/25	SV Slovenija	44	17	38,6
	JV Slovenija	137	13	9,5
povprečje 2016/17 - 2024/25	SV Slovenija	49,6	23,1	46,6
	JV Slovenija	138,7	16,0	11,5

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Graf 48: Delež romskih učencev (v %), ki so uspešno zaključili osnovno šolo (9. razred), glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 8 leti, po šolskih letih in po regijah (SV Slovenija, JV Slovenija)

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Tudi v primeru 9. razreda se, podobno kot pri 6. in 7. razredu, v šolskem letu 2024/25 kaže večja uspešnost deklic. Na ravni celotne Slovenije je bila vrednost obravnavanega kazalnika pri deklicah za približno tretjino višja (24,3 %) od povprečja ne glede na spol (tabela 32). Med regijama se znova kaže velik razkorak, pri čemer najvišjo vrednost dosegajo romske deklice v SV Sloveniji (več kot 40 %), najnižjo pa romski dečki v JV Sloveniji (manj kot 5 %).

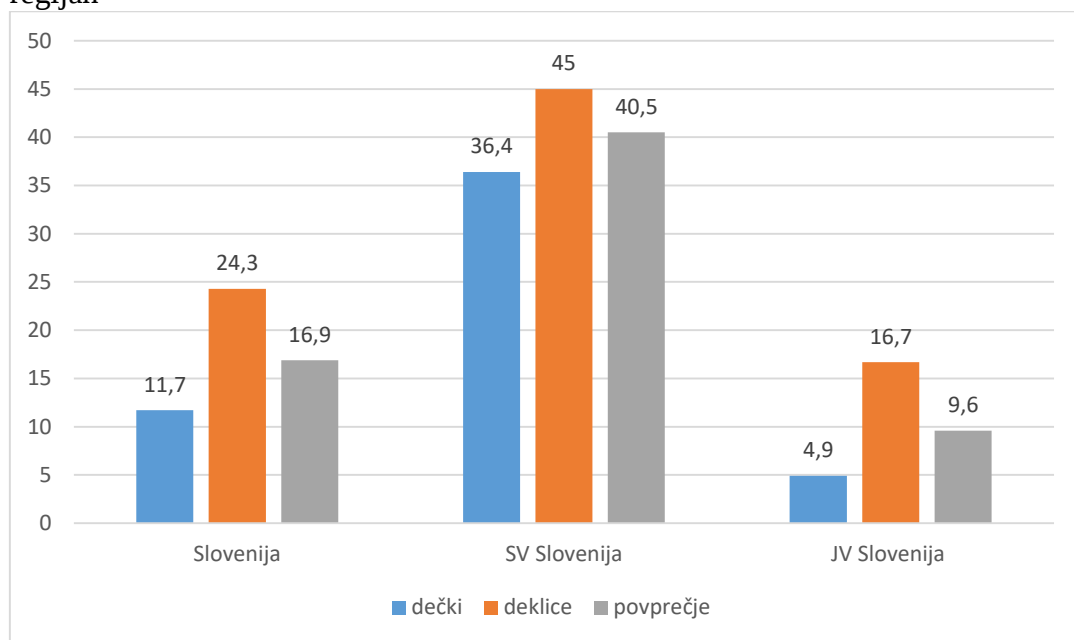
Tabela 32: Delež (v %) romskih učencev in učenk, ki so uspešno zaključili 9. razred v šolskem letu 2024/25, glede na število vseh romskih učencev in učenk v 1. razredu pred 8 leti, po spolu in po regijah

	Dečki	Deklice	Povprečje	Povprečje (Podatkovna baza MVI*)
Slovenija (vse izbrane OŠ)	11,7	24,3	16,9	16,6
SV Slovenija	36,4	45	40,5	38,6
JV Slovenija	4,9	16,7	9,6	9,5

*To je vir za podatke o učencih 1. razreda.

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025i; Podatkovna baza MVI

Graf 49: Delež romskih učencev in učenk (v %), ki so uspešno zaključili 9. razred v šolskem letu 2024/25, glede na število vseh romskih učencev v 1. razredu pred 8 leti, po spolu in po regijah

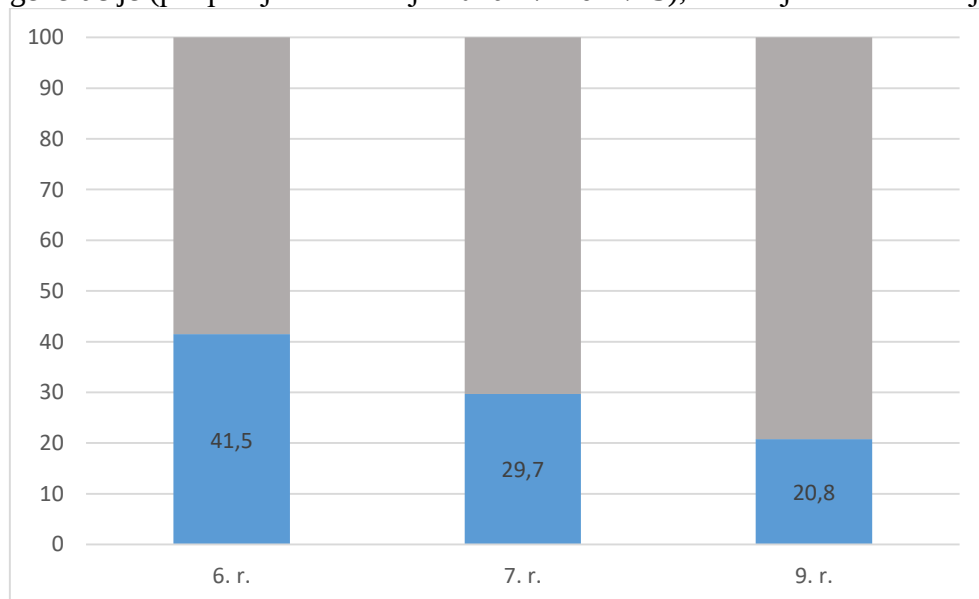

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025i

4.4 Skupni vzorci uspešnega zaključevanja 6., 7. in 9. razreda pri romskih učencih

Če upoštevamo povprečja za celotno devetletno obdobje med šolskima letoma 2016/17 in 2024/25 za vse izbrane šole v raziskavi, je jasno razviden postopen upad velikosti deleža romskih učenk in učencev, ki uspešno zaključijo 6., 7. in 9. razred osnovne šole (graf 50). Upad je največji med 6. in 7. razredom, za skoraj 12 odstotnih točk.

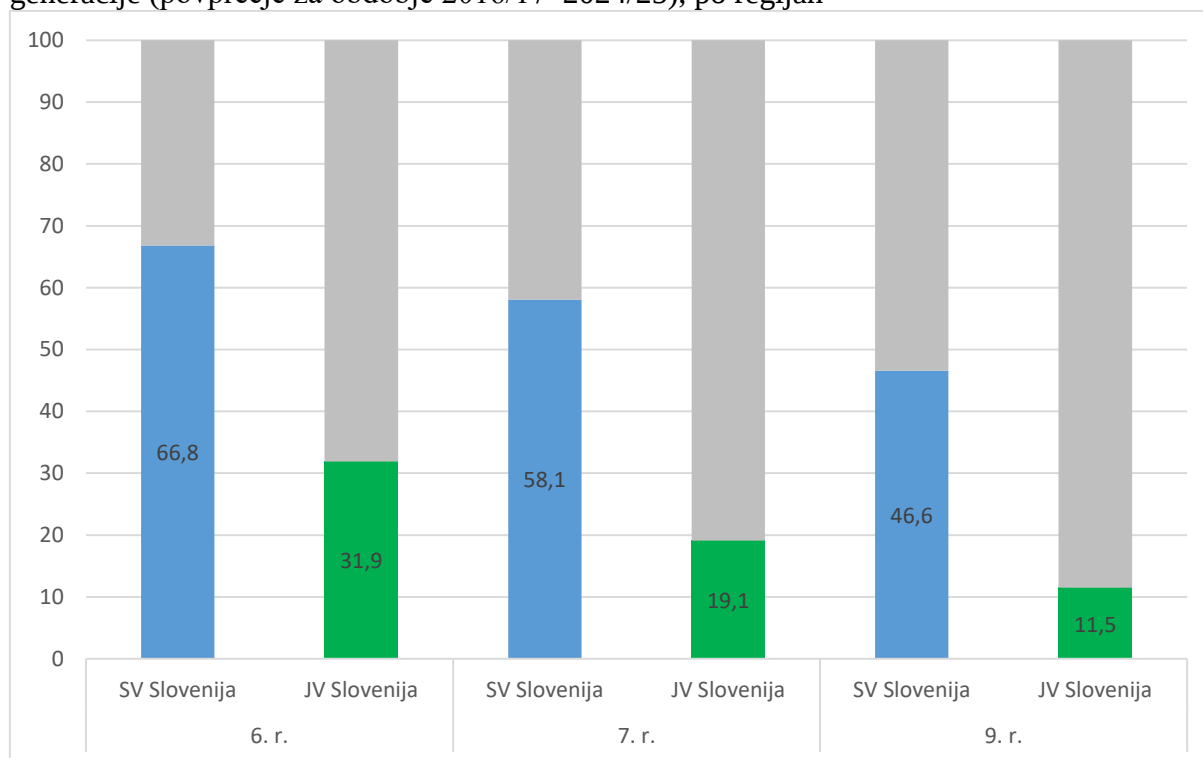
Graf 50: Delež romskih učencev (v %), ki so uspešno zaključili 6., 7. ali 9. razred osnovne šole, glede na skupno število romskih učencev v 1. razredu ob pričakovanem začetku šolanja njihove generacije (povprečje za obdobje 2016/17–2024/25); območje cele Slovenije

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Regijski vpogled v povprečne vrednosti kazalnika kaže na dosleden upad deleža romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6., 7. in 9. razred, tako v SV kot v JV Sloveniji (graf 51). Absolutni upad med 6. in 9. razredom je v obeh regijah zelo podoben in znaša približno 20 odstotnih točk. Kljub temu so izhodiščne ravni v JV Sloveniji bistveno nižje, zaradi česar so tudi deleži uspešno zaključenih razredov na vseh treh stopnjah izrazito manjši kot v SV Sloveniji. Graf 51 tako hkrati kaže na podoben vzorec zmanjševanja deležev skozi šolske stopnje (razrede) in na trajen, strukturno velik regijski razkorak.

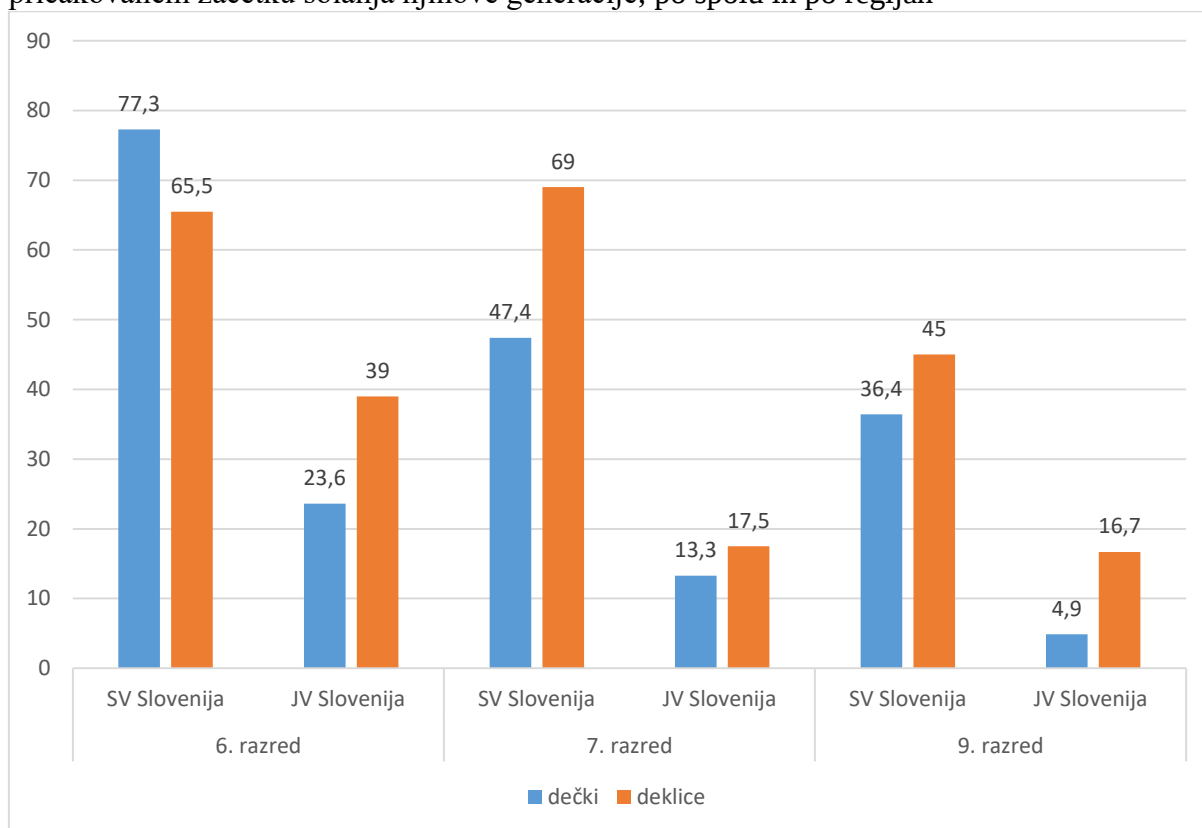
Graf 51: Delež romskih učencev (v %), ki so uspešno zaključili 6., 7. ali 9. razred osnovne šole, glede na skupno število romskih učencev v 1. razredu ob pričakovanem začetku šolanja njihove generacije (povprečje za obdobje 2016/17–2024/25), po regijah

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025b; 2025c; 2025d; 2025e; 2025f; 2025g; 2025h; 2025i; Podatkovna baza MVI

Podatki o deležu romskih učencev, ki so uspešno zaključili 6., 7. in 9. razred v šolskem letu 2024/25, glede na spol jasno kažejo, da so pri tem romske deklice dosegale boljše rezultate. Izjema je večji delež romskih dečkov, ki so uspešno zaključili 6. razred, v SV Sloveniji. Hkrati v tem delu države trend pri romskih dekletih nekoliko odstopa od pričakovanega linearnega upada deleža z vsakim višjim razredom, saj v 7. razredu dosegajo celo nekoliko večji delež kot v predhodnem razredu. V tem primeru gre očitno za bolj uspešno starejšo generacijo učenk v primerjavi z eno leto mlajšo generacijo.

Graf 52: Delež romskih učencev in učenk (v %), ki so uspešno zaključili 6., 7. in 9. razred v šolskem letu 2024/25, glede na skupno število romskih učencev in učenk v 1. razredu ob pričakovanem začetku šolanja njihove generacije, po spolu in po regijah

Vir: Bešter in Pirc 2025a; 2025c; 2025d; 2025i

5 Povzetek

Poročilo analizira vključenost in uspešnost romskih deklic in dečkov v osnovnošolskem izobraževanju na izbranih osnovnih šolah v Sloveniji v obdobju od šolskega leta 2016/17 do 2024/25. Analiza temelji na administrativnih podatkih o številu romskih in neromskih učencev po posameznih razredih, spolu in regijah ter na podatkih o učencih, ki v posameznem šolskem letu niso uspešno zaključili razreda ali so predčasno zaključili osnovnošolsko izobraževanje.

Rezultati kažejo, da so romske deklice v povprečju v celotnem obravnavanem obdobju nekoliko bolj vztrajno vključene v osnovnošolsko izobraževanje kot romski dečki. Ta razlika se ne kaže nujno v vseh posameznih šolskih letih ali razredih, temveč se postopno izriše na ravni celotnega poteka osnovnošolskega izobraževanja, zlasti v višjih razredih. Delež romskih deklic med romskimi učenci se z napredovanjem po razredih povečuje, kar kaže na večjo verjetnost njihovega vztrajanja in uspešnosti v izobraževalnem sistemu.

Analiza števila in deležev učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, ne kaže stabilnega in enoznačnega vzorca razlik po spolu v posameznih razredih. Deleži romskih deklic in dečkov med neuspešnimi učenci se med šolskimi leti, razredi in regijami spreminjajo, pri čemer spol sam po sebi ne deluje kot konsistenten razlagalni dejavnik razporeditve neuspešnosti po razredih. Kljub temu pa se v višjih razredih osnovne šole zaradi večje vztrajnosti deklic v sistemu njihov delež med neuspešnimi romskimi učenci pogosto poveča v primerjavi z dečki.

Pri analizi uspešnega zaključevanja 6., 7. in 9. razreda se pokaže, da romske deklice v povprečju pogostejše uspešno zaključijo višje razrede osnovne šole kot romski dečki. V obdobju 2016/17–2024/25 je povprečni delež romskih učencev, ki uspešno zaključijo 6. razred, znašal približno 41,5 %, pri čemer je bil delež deklic večji kot delež dečkov. Podoben vzorec se kaže tudi pri 7. razredu (povprečno okoli 30,7 %) in pri 9. razredu (povprečno okoli 20,8 %), kjer se razlika med spoloma najbolj jasno izrazi. Ti rezultati kažejo, da se spolne razlike ne kažejo toliko v zgodnjih fazah šolanja, temveč se postopno akumulirajo skozi celotno osnovnošolsko obdobje.

Analiza časovne dinamike kazalnikov kaže, da se v obravnavanem obdobju kot prelomno izkazuje šolsko leto 2019/20. Takrat je zaradi epidemije covida-19 prvič prišlo do dolgotrajnega zaprtja šol in uvedbe pouka na daljavo, posledično pa tudi do milejših pogojev ocenjevanja in pogojev napredovanja v višje razrede. Po tem letu se pri večini analiziranih kazalnikov kaže poslabšanje ali vsaj stagnacija trendov. Ta časovni prelom je prinesel tudi začasne spremembe v organizaciji in izvajanju osnovnošolskega izobraževanja, ko so se v letih pandemije covida-19 pogoji pouka in dostop do podpornih dejavnosti izrazito spreminjali. V agregiranih podatkih se to odraža predvsem v nižjih deležih uspešnega zaključevanja razredov ter v večjih nihanjih kazalnikov med posameznimi šolskimi leti.

Poročilo hkrati potrjuje izrazite in vztrajne razlike med romskimi in neromskimi učenci pri kazalniku neuspešnega zaključevanja razreda. V celotnem obravnavanem obdobju 2016/17–2024/25 so deleži romskih učencev, ki razreda niso uspešno zaključili, sistematično in večkratno večji od deležev neromskih učencev, tako na ravni Slovenije kot v obeh analiziranih regijah. Pri tem se velike medsebojne razlike med populacijama kažejo že v nižjih razredih osnovne šole, še večje pa so praviloma med 5. in vključno 8. razredom. Razkorak med obema populacijama je prisoten v vseh šolskih letih in se kljub medletnim nihanjem ne zmanjšuje, temveč se reproducira skozi čas. Regionalna primerjava dodatno pokaže, da so vrednosti kazalnika pri obeh populacijah praviloma ugodnejše v SV Sloveniji, vendar tudi tam ostaja razlika med romskimi in neromskimi učenci izrazita. Spolna razčlenitev kaže, da so razlike med

romskimi in neromskimi učenci prisotne pri obeh spolih, pri čemer romski dečki v povprečju dosegajo največje deleže neuspešnega zaključevanja razreda, romske deklince pa kljub nekoliko ugodnejšim izidom še vedno bistveno slabše rezultate kot neromski učenci obeh spolov.

Regionalne razlike predstavljajo pomemben analitični okvir tudi pri ugotavljanju razlik znotraj romske populacije. Podatki kažejo, da se kazalniki vključenosti in uspešnosti romskih učencev med regijami razlikujejo, pri čemer se v povprečju kaže ugodnejši položaj romskih učencev v severovzhodnem delu države v primerjavi z jugovzhodno Slovenijo. Romski učenci na SV Slovenije so praviloma pogostejše zastopani v višjih razredih osnovne šole ter dosegajo višje deleže uspešnega zaključevanja razredov, medtem ko so v JV Sloveniji deleži neuspešnega zaključevanja izrazitejši. Čeprav regionalni vzorci niso povsem enoznačni in se razlikujejo med posameznimi kazalniki in šolskimi leti, podatki dosledno potrjujejo, da izobraževalni izidi romskih učencev niso zgolj rezultat individualnih značilnosti ali spolnih razlik, temveč so pomembno povezani tudi z lokalnimi in regionalnimi konteksti.

Pomembno je poudariti, da izračuni uspešnega zaključevanja posameznih razredov temeljijo na približnih, nekohortnih metodah, ki ne sledijo istim učencem skozi celotno izobraževalno pot. Na rezultate lahko vplivajo selitve, ponavljanje razredov in predčasni izstopi iz sistema, zato jih je treba interpretirati previdno in predvsem kot indikativne trende, ne kot natančne stopnje prehajanja kohort. Pri tem je treba upoštevati, da na interpretacijo trendov vplivajo tudi razmeroma majhna absolutna števila romskih učencev na ravni posameznih šol in razredov, kar lahko prispeva k izrazitejšim medletnim nihanjem kazalnikov.

Če povzamemo celotno devetletno obdobje, podatki ne omogočajo sklepa, da bi se položaj romskih učencev v osnovnošolskem izobraževanju bistveno izboljšal. Pri večini obravnavanih kazalnikov se ne izoblikuje jasnega dolgoročni trend izboljševanja: vključenost romskih učencev v višjih razredih ostaja nizka in podvržena letnim nihanjem; deleži učencev, ki niso uspešno zaključili razreda, se med šolskimi leti spreminjajo brez stabilnega padajočega trenda; deleži uspešnega zaključevanja 6., 7. in 9. razreda pa kljub posameznim kratkotrajnim izboljšanjem v posameznih letih ostajajo nizki v celotnem obravnavanem obdobju in se ne zvišujejo trajneje.. Po letu 2019/20 se pri večini kazalnikov kaže stagnacija ali poslabšanje, kar dodatno omejuje možnost interpretacije obdobja kot celote v smeri postopnega napredka. Analiza tako kaže na vztrajnost strukturnih razlik ter na omejen doseg obstoječih podpornih mehanizmov pri zmanjševanju razkoraka med romskimi in neromskimi učenci, zlasti v višjih razredih osnovne šole.

Poročilo ugotavlja, da kljub splošno nizkim stopnjam uspešnega zaključevanja višjih razredov osnovne šole romske deklince v povprečju izkazujejo večjo vztrajnost in nekoliko boljše izobraževalne izide kot romski dečki. Razlike niso absolutne niti linearne, vendar so dovolj stabilne, da nakazujejo potrebo po spolno občutljivih pristopih pri načrtovanju podpornih ukrepov v osnovnošolskem izobraževanju romskih otrok, zlasti v višjih razredih.

6 Priporočila za Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

Na podlagi ugotovitev analize vključenosti in uspešnosti romskih deklic in dečkov v osnovnošolskem izobraževanju v obdobju 2016/17–2024/25 se kot smiselne kažejo naslednje usmeritve za nadaljnje načrtovanje in financiranje podpornih ukrepov:

Prvič, priporočljivo bi bilo okrepiti podporne ukrepe v višjih razredih osnovne šole, zlasti od 6. razreda dalje, kjer se glede na podatke najizraziteje kaže kumulativno nalaganje šolskih težav in večje tveganje za neuspešno zaključevanje razredov. Analiza kaže, da se razlike med romskimi deklicami in dečki ne oblikujejo nenadoma, temveč postopno, zato je smiselno posebno pozornost nameniti ključnim prehodom znotraj osnovnošolskega izobraževanja, predvsem prehodu v predmetni pouk, ter zaključnim razredom osnovne šole, kjer se kumulativni učinki poteka osnovnošolskega izobraževanja najjasneje pokažejo v kazalnikih uspešnosti in neuspešnosti napredovanja.

Drugič, pri načrtovanju in spremljanju ukrepov je priporočljivo sistematično vključevati spolno razsežnost, vendar na način, ki temelji na dejanskih vzorcih izobraževalnega poteka in ne zgolj na končnih izidih. Podatki kažejo, da spol ni stabilen dejavnik neuspeha v posameznih razredih, vendar se razlike v vztrajnosti in uspešnem zaključevanju izobraževanja med deklicami in dečki sčasoma akumulirajo. To govori v prid diferenciranim in prilagodljivim podporam, zlasti v višjih razredih.

Tretjič, glede na izrazita letna nihanja in majhna absolutna števila romskih učencev na ravni posameznih šol in razredov je priporočljivo zagotoviti večjo časovno stabilnost financiranja podpornih programov. Dolgoročnejši okvir bi omogočil bolj zanesljivo spremljanje učinkov ukrepov ter zmanjšal vpliv kratkoročnih odstopanj, ki lahko pomembno vplivajo na interpretacijo rezultatov.

Četrtič, za nadaljnje izboljšanje analitične podlage za odločanje o podpornih ukrepih na področju izobraževanja Romov bi bilo smiselno razmisliti o postopni nadgradnji obstoječih administrativnih podatkov, ki bi omogočila kohortni vpogled v napredovanje romskih učencev skozi osnovnošolsko obdobje. Takšna nadgradnja ne bi zahtevala dodatnega poročanja ali naknadnega pregledovanja podatkov na ravni posameznih šol, temveč bi temeljila na drugačni analitični uporabi že razpoložljivih letnih agregiranih podatkov po razredih in šolskih letih. Z združevanjem teh presečnih podatkov po zaporednih letih bi bilo mogoče na agregirani ravni in ob doslednem upoštevanju varstva osebnih podatkov bolje prepoznati, v katerih razredih in obdobjih osnovnošolskega izobraževanja se tveganje za zaostajanje, ponavljanje ali izpadanje kopiči ter kako se učinki podpornih ukrepov, ki jih financira ministrstvo, postopno odražajo skozi čas.

Petič, glede na ugotovljene regionalne razlike v vključenosti in uspešnosti romskih učencev je smiselno pri načrtovanju in izvajanju podpornih ukrepov upoštevati tudi regionalni kontekst. Diferenciran pristop, prilagojen specifičnim razmeram v posameznih delih države, bi lahko prispeval k večji učinkovitosti ukrepov, zlasti v okoljih, kjer so kazalniki izobraževalnih izidov romskih učencev sistematično slabši.

Viri in literatura

- Bešter, R. in Pirc, J., 2021. Romski učenci in izobraževanje na daljavo v času epidemije covid-19. V K. Munda Hirnšek & S. Novak Lukanovič (ur.) *Svet je postal drugačen: vpliv covid-19 na etnične manjšine in obmejni prostor v Sloveniji in sosednjih državah*. Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana, 241–281.
- Bešter, R. in Pirc, J., 2022. Uspešnost romskih učencev v osnovnih šolah v Sloveniji v obdobju 2016/17–2021/22, https://inv.si/wp-content/uploads/2025/10/Uspešnost-romskih-ucencev-v-OS-v-Sloveniji-2021_22INV.pdf (dostop 22. 9. 2025).
- Bešter, R., in Pirc, J., 2025a. Podatki o številu romskih in neromskih učencev v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji v šolskem letu 2016–2017 [Zbirka podatkov]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17864635>
- Bešter, R., in Pirc, J., 2025b. Podatki o številu romskih in neromskih učencev v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji v šolskem letu 2017–2018 [Zbirka podatkov]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17865137>
- Bešter, R., in Pirc, J., 2025c. Podatki o številu romskih in neromskih učencev v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji v šolskem letu 2018–2019 [Zbirka podatkov]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17866340>
- Bešter, R., in Pirc, J., 2025d. Podatki o številu romskih in neromskih učencev v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji v šolskem letu 2019–2020 [Zbirka podatkov]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17866425>
- Bešter, R., in Pirc, J., 2025e. Podatki o številu romskih in neromskih učencev v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji v šolskem letu 2020–2021 [Zbirka podatkov]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17867893>
- Bešter, R., in Pirc, J., 2025f. Podatki o številu romskih in neromskih učencev v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji v šolskem letu 2021–2022 [Zbirka podatkov]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17868243>
- Bešter, R., in Pirc, J., 2025g. Podatki o številu romskih in neromskih učencev v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji v šolskem letu 2022–2023 [Zbirka podatkov]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17868577>
- Bešter, R., in Pirc, J., 2025h. Podatki o številu romskih in neromskih učencev v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji v šolskem letu 2023–2024 [Zbirka podatkov]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17869226>
- Bešter, R., in Pirc, J., 2025i. Podatki o številu romskih in neromskih učencev v izbranih osnovnih šolah v Sloveniji v šolskem letu 2024–2025 [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17869415>
- MIZŠ – Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, 2020. Sklep o ukrepih za nemoteno opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v osnovnih šolah v šolskem letu 2019/20, https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Novice/Koronavirus-13-20/sklep-ministrice_nemoteno-opravljanje-VIZ-dela-v-OS-2019_2020.pdf (dostop 4. 10. 2021).
- Podatkovna baza MVI [Podatkovna baza Ministrstva za vzgojo in izobraževanje o številu romskih učencev v osnovnih šolah po razredih v šolskih letih od 2008/09 do 2022/23].

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole. Uradni list RS 54 (2021).

ZRSŠ - Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2020. *Priporočila za izvajanje vzgojno-izobraževalnega procesa v osnovnih šolah, glasbenih šolah in šolah s prilagojenim programom,*

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Novice/Koronavirus-2020/Priporocila-Zavod-RS-za-solstvo_OS_GS_OSPP.pdf (dostop 5. 10. 2021).